

**ÜLELIIDULINE
ÜHTNE
SPORDI-
KLASSIFIKATSIOON
1961—1964**

Archives.

52950

A-24132

ÜLELIIDULINE
ÜHTNE SPORDI-
KLASSIFIKATSIOON
1961 — 1964

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1961

Originaali tiitel:

«Единая Всесоюзная спортивная классификация»

Tõlgitud NSVL Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu metoodiliste materjalide alusel

Tõlkinud V. Lenk

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

52950

ÜLELIIDULISE ÜHTSE SPORDIKLASSIFIKATSIOONI JUHEND AASTATEKS 1961—1964

I. Eesmärk ja ülesanded

1. Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni eesmärgiks on aidata kaasa kehakultuuri ja spordi kui nõukogude inimeste tervise tugevdamise, mitmekülgse kehalise arendamise, töövõime tõstmise ja eluea pikendamise ühe tähtsama vahendi massilisele arendamisele; stimuleerida regulaarset tegelemist spordiga; spordimeisterlikkuse tõstmine ja sportlaste ettevalmistamine, kes on võimelised saavutama esikohti ja püstitama uusi rekordeid kõigil aladel maailma mastaabis.

Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni alusel peab kehakultuuriorganisatsioonide tegevus soodustama töötajate ja eriti noorsoo massilist hõlmamist kehakultuuri ja spordi harrastamisele, kehakultuuriorganisatsioonide igapäevase töö parandamist miljonite uute järgusportlaste ettevalmistamisel üldhariduslikes koolides, kesk-eriõppeasutustes, kutsehariduse süsteemi õppeasutustes, kõrgemates koolides, spordiklubides ja -koolides, sõjaväeosades, ettevõtete, asutuste, sovhooside ja kolhooside kehakultuurikollektiivides.

Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni eesmärgid ja ülesanded tuleb ellu rakendada laialdase ühiskondliku initsiatiivi ja endaalgatuse alusel ametiühingute, komsomoli- ja kehakultuuriorganisatsioonide kõige aktiivsemas koostöös.

II. Sportlikud nimetused ja spordijärgud

2. NSV Liidus harrastatavatel spordialadel kehtestatakse järgmised sportlikud nimetused ja spordijärgud:

NSV Liidu meistersportlane, esimese järgu sportlane, teise järgu sportlane, kolmanda järgu sportlane, noorte esimese järgu sportlane, noorte teise järgu sportlane.

Males ja kabes kehtestatakse täiendavad nimetused: NSV Liidu suurmeister ja meistrikandidaat, males — neljanda ja viienda järgu sportlane, kabes — neljanda järgu sportlane.

3. Sportlikud nimetused ja spordijärgud aastateks 1961—1964 kehtestatakse järgmistel meie maal harrastatavatel spordialadel, milliste kohta rakendatakse NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu poolt kinnitatud üleliidulisi võistlusmäärusi:

1. Aerutamine,	28. Mootorrattasport,
2. Akrobaatika,	29. Mudellennusport,
3. Allveesport,	30. Poks,
4. Alpinism,	31. Purilennusport,
5. Autosport,	32. Purje- ja jääpurjesport,
6. Helikopterisport,	33. Ratsutamine,
7. Iluuisutamine,	34. Sambomaadlus,
8. Jahilaskmine,	35. Sportlik võimlemine,
9. Jalgpall,	36. Sulgpall,
10. Jalgrattasport — maanteeõit ja kross,	37. Suusatamine — murdmaa- ja laskesuusatamine,
11. Jalgrattasport — trekisõit,	38. Suusatamine — mäesuusatamine,
12. Jäähoki,	39. Suusahüpped ja kahevõistlus,
13. Jääpall,	40. Sõudmine (akadeemiline),
14. Kaasaegne viievõistlus ja kolmevõistlus, merealane sportlik mitmevõistlus,	41. Sõudmine rahva- ja merepaatidel,
15. Kabe,	42. Tennis,
16. Kergejõustik,	43. Tõstmine,
17. Kiiruisutamine,	44. Ujumine,
18. Klassikaline maadlus,	45. Vabamaadlus,
19. Korvpall,	46. Vee-mootorisport,
20. Kunstiline võimlemine,	47. Veepall,
21. Kurnimäng,	48. Vehklemine,
22. Langevarjusport,	49. Vettehüpped,
23. Laskmine,	50. Vibulaskmine,
24. Lauatennis,	51. Võrkpall,
25. Male,	52. Väravpall 7:7,
26. Matkasport,	53. Väravpall 11:11.
27. Mootorlennusport,	

4. Käesoleva juhendi punktis nr. 3 loetletud spordialade kohta kinnitab järgunormid ja -nõuded NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu.

5. NSV Liidu meistersportlase nimetus on aunimetus ja antakse sportlastele, NSV Liidu kodanikele alates 18. eluaastast, kes on täitnud mõnel spordialal meistersportlase nimetuse saamiseks vajalikud normid ja nõuded või saavutanud väljapaistvat edu rahvusvahelistel võistlustel, tegelevad ühiskondliku tööga instruktori või treenerina ning arnavad oma kogemusi ja teadmisi edasi noortele.

Märkus. Iluuisutamises, ujumises ja vettehüpetes võib meistersportlase nimetuse anda 16 aasta vanuseks saanud sportlasele.

6. Esimene spordijärk antakse sportlastele, kes on täitnud vastavad normid ja nõuded ning tegelevad ühiskondliku tööga kehakultuurikollektiivis.

7. Teine ja kolmas spordijärk antakse sportlastele, kes on täitnud kehtestatud normid ja nõuded ning on täielikult sooritanud VTK kompleksi, esimese või teise astme normid vastavalt oma vanusele.

8. Noorte spordijärgud (teine ja esimene) antakse 15—18 aasta vanustele sportlastele, kes on täitnud kehtestatud normid ja nõuded

ning on täielikult sooritanud OVTK või VTK esimese astme normid vastavalt oma vanusele.

Märkused. 1. Mõnedel spordialadel (akrobaatika, iluuisutamine, kunstiline võimlemine, mudellennusport, sportlik võimlemine, ujumine, vettehüpped) lubatakse noorte teine spordijärk anda 12—14 aasta vanustele noortele. Sellises vanuses noortelt ei nõuta OVTK normide sooritamist. 15 aasta vanuseks saamisel aga peavad nad sooritama OVTK normid.

2. Meistersportlastele ja esimese järgu sportlastele kehtestatakse nõuded teoreetilises ettevalmistuses vastavalt kehtestatud programmile.

9. Nendel spordialadel, kus tulemusi fikseeritakse aja-, kaalu- või pikkusühikute, punktide või pallidega ja millest osavõtt kehtivate võistlusmääruste alusel on noortele lubatud, võidakse 17—18 aasta vanustele noortele anda täiskasvanute kolmas, teine või esimene spordijärk, vastavalt nende poolt saavutatud tagajärjele.

10. Aerutamises, allveespordis, kabes, klassikalises maadluses, lauatennis, poksis, purje- ja jääpurjespordis, sambomaadluses, sõudmises, sõudmises rahvapaatidel, tennis, vabamaadluses, vehklemises ja võistkondlikes spordimängudes antakse noortele esimene ja teine spordijärk noortevõistlustel saavutatud tulemuste põhjal.

11. Alpinismis, autospordis, helikopterispordis, jahilaskmises, kaas-aegses viievõistluses, langevarjuspordis, males, mootorlennuspordis, ratsutamises, tõstmises ja vee-mootorisportis noorte spordijärke ei omistata.

12. Noorte esimese järgu sportlastele (spordialadel, mis on loetletud käesoleva juhendi punktis nr. 10) antakse pärast üleminekut täiskasvanute vanuserühma täiskasvanute kolmas spordijärk ja antakse õigus osa võtta võistlustest koos täiskasvanutega.

13. Süstemaatilise spordiga tegelemise ja meisterlikkuse kasvu stimuleerimise eesmärgil on iga sportlane kohustatud regulaarselt osa võtma võistlustest. Ühe või teise spordijärgu saamiseks peavad kehakultuurlased igal aastal osa võtma teatud minimaalsest arvust võistlustest.

14. Spordijärgud antakse ainult ametlikel võistlustel saavutatud tagajärgede põhjal. Ametlikeks loetakse võistlused, mida teenindab kehakultuuriorganisatsioonides, kehakultuurikollektiivides, ALMAVU organisatsioonides või spordiühingute liidu nõukogudes arvel olev kohtunikekogu. Ametlikeks võistlusteks loetakse ka kehakultuurikollektiivides ja koolides korraldatavad võistlused.

15. Rahvuslikel spordialadel, millel on olemas vastava liiduvabariigi spordiühingute liidu nõukogu poolt kinnitatud võistlusmäärsed, lubatakse sportlasi klassifitseerida kuni esimese spordijärguni (kaasa arvatud). Järgunormid ja -nõuded rahvuslikel spordialadel kinnitatakse liiduvabariikide spordiühingute liidu nõukogude poolt ja kehtivad ainult antud liiduvabariigi piirides.

16. Sportlased, kes kahe kalendriaasta jooksul ei korda oma järgu klassifikatsiooni norme ja nõudeid, viiakse üle järgmisse madalamasse spordijärku. Meistersportlased säilitavad oma sportliku nimetuse sõltumata saavutatud tulemustest, kuid võistlustel esinevad niisugustes järgugruppides, mis antud võistlustel vastab nende sportliku ettevalmistuse faktilisele tasemele.

Noorte teise järgu ja täiskasvanute kolmanda järgu sportlased, kes kahe kalendriaasta jooksul ei korda oma spordijärgu norme või nõudeid, langevad järguklassifikatsioonist välja.

III. Järgusportlaste ja NSV Liidu meistersportlaste õigused ja kohustused

17. Spordijärke või sportlikke nimetusi omavatel kehakultuurlastel on:

- a) õigus osa võtta võistlustest oma spordiorganisatsiooni või koondvõistkondade koosseisus vastavalt oma sportlikule kvalifikatsioonile;
- b) õigus kanda vastava spordijärgu märki;
- c) eesõigus kuuluda spordikooli antud spordialal;
- d) eesõigus astuda kehakultuuriõppeasutustesse sisseastumiseks amite võrdsete näitajate juures.

18. Spordijärke või sportlikke nimetusi omavad kehakultuurlased on kohustatud:

- a) olema kehakultuurikollektiivi (kehakultuuriorganisatsiooni) liikmeks ja aktiivselt osa võtma võistlustest oma kehakultuurikollektiivi eest;
- b) süstemaatiliselt täiustama oma spordimeisterlikkust ja tõstma kehalise arengu taset;
- c) pidevalt tõstma oma ideelis-poliitilist ja kultuurilist taset, olema eesrindlasteks tootmis-, õppe- ja ühiskondlikus töös; olema eeskujuks oma eluviisides ja sotsialistlikus ühiselus;
- d) aktiivselt osa võtma nõukogude kehakultuuriliikumisest, edasi andma oma sportlikke kogemusi ja teadmisi noortele.

19. Järgusportlane võtab võistlustest osa selle kehakultuurikollektiivi eest, mis on märgitud tema klassifikatsioonipiletisse ja milles ta on arvel. Erandeid sellest üldisest korrast võib teha ainult NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu presiidium.

IV. Sportlike nimetuste ja spordijärkude omistamise kord

20. NSV Liidu meistersportlase nimetus antakse NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu ülesandel Nõukogude Liidu spordialade föderatsioonide poolt kehakultuurikollektiivide ja spordiühingute liidu vabariiklike nõukogude ettepanekul.

21. Esimene spordijärk antakse:

- a) oblastilise jaotuseta liiduvabariikides — liiduvabariikide spordialade föderatsioonide poolt spordiühingute liidu rajooni- ja linnanõukogu taotlusel;
- b) oblastilise jaotusega liiduvabariikides — krai, oblasti ja ANSV spordiühingute liidu nõukogude poolt spordiühingute liidu rajooni- ja linnanõukogude ning spordiühingute liidu krai, oblasti ja ANSV spordialasektsioonide taotlusel;
- c) spordiklubi nimetust kandvate ettevõtete kehakultuurikollektiivide poolt vastavalt ettevõtete spordiklubide tüüpõhimäärusele;
- d) kehakultuuriinstituutide poolt;
- e) spordiühingute liidu linnanõukogude, samuti üksikute kehakultuuri alal kõrgeid näitajaid saavutanud kõrgemate õppeasutuste, kehakultuurikollektiivide ja teiste organisatsioonide poolt. Niisuguste orga-

nisatsioonide nimekirjad kinnitatakse spordiühingute liidu vabariiklike, krai-, oblasti- ja ANSV nõukogude poolt.

22. Teine spordijärk antakse spordiühingute liidu linna- ja rajooninõukogude poolt kehakultuurikollektiivide taotluse; kehakultuuriinstitutide, ettevõtete spordiklubide, kõrgemate õppeasutuste, samuti kehakultuuri alal kõrgeid näitajaid saavutanud kehakultuurikollektiivide, laste ja noorsoo spordikoolide poolt (spordiühingute liidu linna- ja rajooninõukogu otsusel).

23. Kolmas spordijärk antakse kehakultuurikollektiivide (kuhu kuulub vähemalt 50 spordiühingu liiget) nõukogude poolt, samuti laste ja noorsoo spordikoolide poolt. Väikestes kehakultuurikollektiivides arvel olevatele kehakultuurlastele antakse kolmas spordijärk vastava spordiühingu rajooni- või linnanõukogu poolt, nende puudumisel aga spordiühingute liidu rajooni- või linnanõukogu poolt.

24. Noorte esimene ja teine spordijärk antakse kehakultuurikollektiivide nõukogude, keskkoolide, kesk-eriõppeasutuste ja kutsehariduse süsteemi õppeasutuste direktorite, laste ja noorsoo spordikoolide poolt.

25. NSV Liidu relvastatud jõudude spordiorganisatsioonides antakse käesoleva juhendi punktis nr. 3 märgitud spordialadel täiskasvanute esimene, teine ja kolmas spordijärk ning noorte spordijärgud vastavalt NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu poolt kinnitatud erieeskirjale.

26. Esimene, teine ja kolmas spordijärk allveespordis, autospordis, helikopterispordis, langevarjuspordis, merealases sportlikus mitmevõistluses, mootorlennuspordis, mootorrattaspordis, mudellennuspordis ja purilennuspordis ning noorte spordijärgud allveespordis, merealases sportlikus mitmevõistluses ja mudellennuspordis antakse ALMAVU komiteede poolt vastavalt NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu poolt kinnitatud erieeskirjale.

27. Ainult antud liiduvabariigis harrastatavatel spordialadel (rahvuslikel spordialadel) kehtestab spordijärkude andmise korra vastav spordiühingute liidu vabariiklik nõukogu.

28. Meistersportlase ja esimese spordijärgu nimetuse andmiseks saadavad kehakultuurikollektiivid vastavasse spordiühingute liidu nõukogusse sportlase klassifikatsioonipileti ja vormikohase arvestuskaardi.

29. Esimese ja teise spordijärgu andmiseks esitavad kehakultuurikollektiivid vastavale spordiühingute liidu nõukogule või teistele kõrgemalseisvatele organisatsioonidele vormikohase arvestuskaardi.

30. Pärast esitatud dokumentide kontrollimist annavad spordiühingute liidu nõukogud ja teised kehakultuuriorganisatsioonid, kellele see õigus on antud, sportlasele spordijärgu oma otsusega (käskkirjaga).

V. Järgumärgid ja klassifikatsioonipiletid

31. Kehtestatakse järgmised märgid, mis antakse välja sportlastele, kellele on antud sportlikud nimetused või spordijärgud:

- a) NSV Liidu meistersportlase märk,
- b) esimese järgu sportlase märk,
- c) teise ja kolmanda järgu sportlase märk,
- d) noorte esimese ja teise järgu sportlase märk.

32. Meistersportlase nimetuse saanud sportlastele annab märgid (ja tunnistused nende juurde) välja NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu.

Meistersportlase märgi ja tunnistuse saadab NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu sportlase elukoha järgi spordiühingute liidu linna- või rajooninõukogusse. Märk ja tunnistus antakse NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu volitusel üle kehakultuurikollektiivi nõukogu poolt.

33. Esimese ja teise spordijärgu märke annavad välja organisatsioonid, kellel on õigus neid spordijärke anda. Märgid antakse sportlastele üle kehakultuurikollektiivides, kuhu antud sportlased kuuluvad.

34. Kolmanda spordijärgu ja noorte spordijärkude märgid antakse üle kehakultuurikollektiivide nõukogude, üldhariduslike keskkoolide, kesk-eriõppeasutuste, laste ja noorsoo spordikoolide direktsoonide poolt kehakultuurilaste õppe- või töökoha järgi. Koolinoortele, kesk-eriõppeasutuste ja kutsesuhariduse õppeasutuste õpilastele antakse märgid kätte kooli või õppeasutuse direktori poolt.

35. Kehtestatakse kahesugused klassifikatsioonipiletid:

- a) meistersportlastele ja esimese järgu sportlastele,
- b) teise, kolmanda ja noorte järgu sportlastele.

36. Klassifikatsioonipiletid antakse kätte (samuti tehakse märkused üleviimise kohta kõrgemasse spordijärku) kehakultuuriorganisatsioonide ja kehakultuurikollektiivide poolt vastavalt sportlase kollektiivi kuuluvuse järgi.

37. Klassifikatsioonipilet registreeritakse kehakultuurikollektiivis (kehakultuuriorganisatsioonis), mille liikmeks on antud sportlane. Ilma registreerimata on klassifikatsioonipilet kehtetu. Klassifikatsioonipilet annab samal ajal õiguse osa võtta võistlustest oma kehakultuurikollektiivi, kehakultuuriorganisatsiooni ja spordiühingu eest. Võistlustel esitatakse klassifikatsioonipilet kohtunikekogule.

38. Klassifikatsioonipileti või järgumärgi kaotamisel võib algkollektiivi taotlusel sportlasele välja anda klassifikatsioonipileti duplikaadi või uue märgi.

JÄRGUNORMID JA -NÕUDED

AERUTAMINE

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—2. koht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel kolme aasta jooksul kahel korral kolmas koht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel finaalsõidus tagajärg, mis ei ole võitja ajast nõrgem kui tabelis nr. 2 lahtris nr. 1 toodud lubatud vahe;

või

saavutada üleliidulisel aerutamismaratonil esikoht;

või

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel meistrivõistlustel esikoht tingimusel, et antud paadiklassis võistles vähemalt kolm tegevmeistersportlaste paatkonda;

või

saavutada samadel võistlustel 2.—4. koht tingimusel, et seejuures võideti vähemalt kahte tegevmeistersportlaste paatkonda ja saavutati tagajärg, mis ei ole võitja ajast nõrgem kui tabelis nr. 2 lahtris nr. 2 toodud lubatud vahe.

Esimene järk

Kuuluda mõnes paadiklassis NSV Liidu meistrivõistluste finaalsõidust osavõtjate hulka;

või

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade meistrivõistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võideti 2 esimese järgu paatkonda;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel hooaja jooksul esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et antud paadiklassis võideti 3 esimese järgu paatkonda või 5 teise järgu paatkonda;

või

saavutada üleliidulistel juunioride võistlustel esikoht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel tagajärg, mis vastab esimese järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel hooaja jooksul esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et antud paadiklassis võideti vähemalt 2 teise järgu paatkonda või 5 kolmanda järgu paatkonda;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel tagajärg, mis vastab teise järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel esikoht tingimusel, et võideti 2 kolmanda järgu paatkonda või 4 spordijärguta paatkonda;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel tagajärg, mis vastab kolmanda järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Noorte esimene järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 17—18-aastastele poeglastele või tütarlastele esikoht või kaks korda teine koht tingimusel, et võideti vähemalt 3 noorte esimese järgu paatkonda või 5 noorte teise järgu paatkonda;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel tagajärg, mis vastab noorte esimese järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 15—16-aastastele poeglastele või tütarlastele esikoht tingimusel, et antud paadiklassis võistles vähemalt 4 spordijärguta paatkonda.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded või normid, mis on vaja järgu saamiseks.

Järgunormide ja -nõuete täitmise tingimused

1. Paatkonna (võistkonna) spordijärk määratakse vähemalt 50% tema koosseisus oleva kõrgema spordijärgu aerutajate järgi.

2. Teatesõitudest osavõtjaid ei klassifitseerita.

3. Võistlusdistsantsid aerutamises on kõikidele spordijärkudele: 15—16-aastased poeglapsed ja tütarlapsed — 500 m, 17—18-aastased poeglapsed — 500, 1000 ja 5000 m, mehed — 500, 1000, 10 000 m ja aerutamismaraton üle 100 km, 17—18-aastased tütarlapsed ja naised — 500 m.

4. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele ainult eelmise madalama järgu olemasolu korral.

5. Voolu kiiruse ja tuule tugevuse kohta koostatakse võistluste kohtunikekogu poolt akt hüdrometeoroloogilise teenistuse tõendi või kohtunikekogu poolt teostatud mõõtmiste alusel.

6. Taganttuule all tuleb mõista distantsi telje suhtes finiši suunas tagant puhuvat tuult. Kui tuul puhub teisest suunast, siis tinglikult mõistetakse taganttuule all matemaatilisel teel leitud suurust.

7. Meistersportlase ja esimese spordijärgu normi täitmist arvestatakse tingimusel, et on olemas distantsi ametlik geodeetiline plaan ja tõend hüdrometeoroloogilise teenistuse poolt võistluspaigal tuule tugevuse ja suuna mõõtmise kohta.

8. Järgunormide ja -nõuete täitmist arvestatakse sportlastel, kes aasta jooksul on võistlustest osa võtnud vähemalt: noorte esimeses ja noorte teises järgus 4 korda, kolmandas järgus 5 korda, teises järgus 6 korda, esimeses järgus 7 korda, meistersportlased 8 korda.

9. Spordijärgud antakse sportlastele, kes oskavad ujuda.

JÄRGUNORMID

Paadiklass	Distsants (meetrites)	Spordijärk			
		esimene	teine	kolmas	noorte esimene
SUST					
Naised					
Üheline (K-1)	500	2.20	2.30	2.37	2.40
Kaheline (K-2)	500	2.08	2.18	2.25	2.28
Neljaline (K-4)	500	1.49	1.59	2.05	2.09
Mehed					
Üheline (K-1)	500	2.03	2.10	2.15	2.17
	1 000	4.15	4.25	4.35	4.38
	10 000	48.40	49.50	50.40	—
Kaheline (K-2)	500	1.50	1.57	2.02	2.04
	1 000	3.50	4.00	4.10	4.13
	5 000	—	—	—	23.40
Neljaline (K-4)	10 000	43.20	44.30	45.30	—
	1 000	3.23	3.30	3.35	3.38
	5 000	—	—	—	21.30
	10 000	38.40	39.30	40.10	—
KANUU					
Üheline (C-1)	1 000	4.55	5.05	5.25	5.30
	5 000	—	—	—	29.30
	10 000	55.30	57.30	58.10	—
Kaheline (C-2)	1 000	4.35	4.45	4.55	4.58
	5 000	—	—	—	27.10
	10 000	52.30	54.00	54.45	—

Märkus. Järgunormid loetakse täidetuks, kui nad saavutati seisvas või mitte suurema kui 0,05 m/sek. kiirusega voolavas vees ja mitte tugevama taganttuulega kui 1,5 m/sek.

Paadiklass	Distsants	Lubatud vahe võitjaga (sekundites)	
		Mehed ja naised	
		1	2
Üheline	500 m	0,5	0,4
	1 000 m	1,0	0,8
	10 000 m	10,0	8,0
	üle 100 km	8 minutit	7 minutit
Kaheline	500 m	0,3	0,2
	1 000 m	0,5	0,4
	10 000 m	8,0	7,0
	üle 100 km	5 minutit	4,5 minutit
Neljaline	500 m	0,3	0,2
	1 000 m	0,5	0,4
	10 000 m	8,0	7,0

AKROBAATIKA

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel üks kord või vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel võistlustel, vabariikliku ulatusega võistlustel, liiduvabariikide, kraide või oblastite (ANSV-de) koondvõistkondade vahelistel matškohtumistel või liiduvabariikide pealinnade meistrivõistlustel kahel korral kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel 72 punkti 80 võimalikust.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel 68 punkti 80 võimalikust.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste täitmisel kuuevõistluses 48 punkti 60 võimalikust.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste täitmisel kuuevõistluses 45 punkti 60 võimalikust.

Noorte esimene järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kuuevõistluses 48 punkti 60 võimalikust.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kuuevõistluses 45 punkti 60 võimalikust.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Sportlastele, kes esinevad kõrgema spordijärgu kava järgi ja seejuures saavutavad oma spordijärgu nõuetele vastava arvu punkte, arvestatakse see oma spordijärgu kinnitamiseks.

Järgunormide täitmise tingimused

1. Paaris- ja grupiharjutustes loetakse järgunõuded täidetuks juhul, kui kõik antud paari, kolmiku või neliku osavõtjad täitsid antud järgule kehtestatud nõuded.

2. Punktide kogusumma, mis on vajalik järgunormide täitmiseks, arvestatakse iga võistleja poolt eraldi saadud individuaalhinnete järgi.

3. Materjalide esitamisel meistersportlase nimetuse saamiseks on vaja esitada tõend meistrinormi täitmise kohta partneri poolt (paaris- ja grupiharjutustes).

M ä r k u s. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

4. Spordijärgu saamiseks peavad sportlased aasta jooksul võistlustest osa võtma vähemalt: noorte järkudes 3 korda, kolmandas ja teises järgus 3 korda, esimeses järgus 4 korda, meistrijärgus 5 korda.

5. Poeglapsed ja tütarlapsed võivad võistlustest osa võtta nende jaoks kehtestatud klassifikatsioonikavade järgi: 13—14-aastased — noorte teise järgu kava järgi; 14—15-aastased — noorte esimese järgu kava järgi; 16—17-aastased — täiskasvanute teise ja esimese järgu kava järgi; 17—18-aastased — meistrijärgu kava järgi.

ALLVEESPORT

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel mitte vähem kui 2300 punkti, seejuures sukeldusujumise eest kompassi järgi vähemalt 700 punkti.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel mitte vähem kui 1800 punkti, seejuures sukeldusujumise eest kompassi järgi vähemalt 500 punkti ja täita teise järgu saamiseks kehtestatud täiendavad normid.

Kolmas järk

Täita mis tahes ulatusega ametlikel võistlustel järgmised normid.

1. Ujumine komplektiga nr. 1:
mehed 500 m — 10 minutit,
naised 300 m — 6 minutit.
2. Sukeldusujumine komplektiga nr. 1:
mehed 25 m — 23 sekundit,
naised 15 m — 15 sekundit.
3. Sukeldumine komplektiga nr. 1:
mehed — 4—5 m sügavusele 5 kg raskuse ülestoomisega,
naised — 4—5 m sügavusele 3 kg raskuse ülestoomisega.

Noorte esimene järk

Antakse vähemalt 16 aasta vanusele sportlasele, kes on täitnud järgmised normid.

1. Ujumine komplektiga nr. 1 : 300 m — 7 minutit.
2. Sukeldusujumine komplektiga nr. 1 : 15 m aega arvestamata.
3. Sukeldumine komplektiga nr. 1 : 3—4 m sügavusele ilma raskuse ülestoomiseta.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise, madalama spordijärgu.

Tehnilised normid allveespordi kolmevõistluses

1. Ujumine komplektiga nr. 1:
mehed — 500 m — lahtises vees 6.30, ujulas 6.00,
naised — 300 m — lahtises vees 4.30, ujulas 4.00.
Ülalmärgitud tagajärje eest arvestatakse 1000 punkti. Iga sekundi eest vähem (või rohkem) arvestatakse tagajärjele juurde (või tagajärjest maha) 2 punkti.
2. Sukeldusujumine komplektiga nr. 1:
mehed — 40 m — lahtises vees 25 sek., ujulas 23 sek.,
naised — 25 m — lahtises vees 17 sek., ujulas 14 sek.
Ülalmärgitud tagajärje eest arvestatakse 1000 punkti. Iga 0,1 sekundi eest vähem (või rohkem) arvestatakse tagajärjele juurde (või tagajärjest maha) 5 punkti.
3. Sukeldusujumine kompassi järgi komplektiga nr. 2.
Harjutuse täitmise eest arvestatakse 1500 punkti.

Märkus. Harjutuse iseloomu ja täitmise tingimused teeb NSV Liidu allveespordiföderatsioon teatavaks igal aastal.

Täiendavad normid teisele spordijärgule

1. Sukeldumine komplektiga nr. 1:
mehed — 15 m (põhi),
naised — 10 m (põhi).
2. Sukeldumine komplektiga nr. 2 mingi eseme otsimiseks, veepinnale toomiseks ja transportimiseks.

Sukeldumine 15—20 m sügavusele eesmärgiga otsida mingi eseme 5—10 m raadiuses ja selle veepinnale toomiseks (meestel 5 kg, naistel 3 kg) ning edasitoimetamiseks meestel 100 m, naistel 50 m kaugusele. Kontrollaeg 15 minutit.

Märkused. 1. Täiendavaid norme sooritavad sportlased, kes allveespordi kolmevõistluses saavutasid vähemalt teise järgu tagajärgi.

2. Kui ei ole vajalikke tingimusi sukeldumiseks, lubatakse sooritada kahekordne sukeldumine ilma vahepealse sissehingamiseta: mehed 5—6 m (põhjani), naised 3—4 m (põhjani).

3. Allveespordilase varustus:

Komplekt nr. 1 — hingamistoru, mask (prillid), lestad;

Komplekt nr. 2 — akvalang, hingamistoru, lestad, mask (prillid).

ALPINISM

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Spordijärk	Sooritada tõusud järgmise raskuskategooriaga mäetippudele									Kokku
	1-B	2-A	2-B	3-A	3-B	4-A	4-B	5-A	5-B	
Meistersportlane										
mehed	2	2	3	3	3	3	3	3	3	25
naised	2	2	3	3	3	3	3	2	—	22
Esimene	2	2	3	3	3	3	2	1	—	19
Teine	2	2	3	3	2	1	—	—	—	13
Kolmas	2	2	1	—	—	—	—	—	—	5

JÄRGUNÕUETE TÄITMISE TINGIMUSED

Meistersportlane

1. Sooritada üks 5-A raskuskategooria tõus vähemalt 5000 m või üks 4-B raskuskategooria tõus vähemalt 6000 m kõrgusele mäetipule.

2. Juhtida (meestel) üht tõusu 5-A raskuskategooria mäetipule, kusjuures osavõtjad sooritavad niisuguse kategooria tõusu esmakordselt;

omada alpinismiinstruktori nimetus.

Esimene järk

1. Sooritada üks 2-B raskuskategooria (meestel), üks 1-B raskuskategooria (naistel) tõus talvetingimustes.

2. Esimese 5. raskuskategooria tõusu sooritamise loa saamiseks anda arvestus tehnilises ettevalmistuses vastavalt võistlusmäärustele.

Teine järk

1. 50% kõigist tõusudest peab olema sooritatud kombineeritud marsruute mööda.

2. Esimese 4. raskuskategooria tõusu sooritamise loa saamiseks anda arvestus tehnilises ettevalmistuses vastavalt võistlusmäärustele.

Kolmas järk

1. Omada märk «NSV Liidu alpinist».

2. Anda arvestus kolmanda spordijärgu ettevalmistuse kava järgi.

Spordijärgu säilitamine

Sooritada kolme aasta jooksul üks kord tõus marsruuti mööda, mis on vastava spordijärgu kõige raskemast tõusust kahe poolkategooria võrra madalam.

AUTOSPORT

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada esimese ja teise grupi võistlustel vähemalt 100 punkti, neist mitte vähem kui 50 punkti esimese grupi võistlustel.

Esimene järk

Saavutada 50 punkti, neist 25 punkti esimese ja teise grupi võistlustel, ülejäänud mitte madalamatel kui kolmanda grupi võistlustel.

Teine järk

Saavutada 15 punkti, neist 8 punkti mitte madalamatel kui neljanda grupi võistlustel.

Kolmas järk

Saavutada 2 punkti mis tahes ametlikel võistlustel.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kahe kalendriaasta jooksul vähemalt: meistersportlased — 80 punkti, esimene järk — 40 punkti ja teine järk 12 punkti.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Spordijärk antakse aasta jooksul võistlustel saadud punktide summa järgi (aasta arvestatakse esimese arvestusliku võistluse kuupäevast).

2. Kõik spordijärgud antakse ainult järgnevuse korras, s. o. eelmise spordijärgu olemasolu korral.

3. Igal võistlusel peab kohtade arv, mille järgi arvestatakse punkte, olema kahe võrra väiksem antud autode klassis startinute arvust.

4. Võistlustel distantsi pikkusega üle 500 km võib ühel autol osa võtta kaks võrdõiguslikku juhti. Sel juhul arvestatakse spordijärgu saamiseks punkte mõlemale juhile võrdselt.

5. Vigursõiduvõistlustel võib normi täitmise eest punkte arvestada ainult siis, kui kohtunikekogusse kuulus vähemalt kaks esimese kategooria kohtunikku.

Võistluste grupp	Autode arv ühes klassis, grupis või formeli järgi (vähemalt)	Startinud sportlaste arv ühes klassis või grupis (vähemalt) **
I*	12	4 meistersportlast või 8 esimese järgu sportlast
II	10	2 meistersportlast või 6 vähemalt esimese järgu sportlast
III	8	3 esimese järgu sportlast või 6 vähemalt teise järgu sportlast
IV	8	3 teise järgu sportlast või 6 vähemalt kolmanda järgu sportlast
V	6	6 sportlast

* Esimesse gruppi arvatakse ainult NSV Liidu meistrivõistlused, samuti NSV Liidu Autospordiföderatsiooni poolt kinnitatud rahvusvahelised võistlused. Teised võistlused samasuguse startijate arvuga arvatakse teise gruppi.

** Võistlustel, kus ühes meeskonnas stardib kaks võrdõiguslikku juhti, arvestatakse võistluste grupi kindlaksmääramisel kõrgemat spordijärku omavat juhti.

6. Punktide arvestamiseks jaotatakse kõik võistlused vastava kvalifikatsiooniga sportlaste arvust olenevalt viide gruppi.

7. Pärast spordijärgu saamist algab punktide arvestamine uuesti (alates järgmisest võistlusest).

Tabelid punktide arvestamiseks

I. Ringrajasõit spordi- ja võidusõiduautodele

Võistluste grupp	Punktid saavutatud kohtade järgi												Distsants vähemalt (kilomeetrites)*	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11— 15	16— 20	Spordi- autod	Võidu- sõidu- autod
I	100	80	70	60	50	40	30	20	10	5	3	2	300	100
II	50	40	35	30	25	20	15	10	5	3	2	1	200	75
III	25	20	17	15	12	10	7	5	3	2	1	—	100	50
IV	15	10	8	7	6	5	3	2	1	1	1	—	75	40

* Üksikutel järskude ja keeruliste kurvidega lühikestel ringradadel (2—4 km) võib NSV Liidu Autospordiföderatsiooni eriootsusega distantsi vähendada, kuid mitte rohkem kui 50%.

II. Maantee sõit spordi- ja võidusõiduautodele

I	80	60	50	40	30	20	15	10	5	3	2	1	500	200
II	40	30	25	20	15	10	7	5	3	2	1	—	300	150
III	20	15	12	10	7	5	3	2	1	1	—	—	200	100
IV	10	7	6	5	3	2	1	1	1	1	1	—	100	50

III. Ühe- ja mitmepäevane täpsussõit (ralli)

Võistluste grupp	Kõikidele võistluse lõpetanuile arvestatakse punkte (sõltumata saavutatud kohast)			Punkte saavutatud kohtade eest																Puhas sõiduaeg tundides minimaalselt					
				maantee-sõidus: ilma karistus-punktide-deta			karistus-punkti-dega mitte rohkem kui			10	20	40	1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11—15	16—20

ühepäeva-sõit

III	6	3	—	—	10	8	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
IV	4	2	—	—	8	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
V	2	1	—	—	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

kahepäeva-sõit

II	10	5	3	—	20	15	12	10	8	6	5	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
III	8	4	—	—	15	12	10	8	5	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
IV	6	3	—	—	10	8	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
V	4	2	—	—	8	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

kolmepäeva-sõit

I	20	8	5	—	50	40	35	30	25	20	15	10	5	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	48
II	15	6	4	—	40	30	25	20	15	10	8	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
III	12	5	3	—	20	15	12	10	8	6	5	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
IV	10	4	2	—	15	10	8	6	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
V	8	3	1	—	12	10	8	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

mitmepäeva-sõit (4—5 päeva)

I	30	15	8	4	60	50	40	30	20	15	10	8	5	4	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
II	20	10	6	3	50	40	30	20	15	10	8	5	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
III	15	8	4	2	40	30	20	15	10	8	5	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

IV. Krossisõit

Võistluste grupp	Punktid saavutatud kohtade eest												Distsants mi- nimaalselt (km)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11— 15	16— 20	
I	100	80	70	60	50	40	30	20	10	5	3	1	100
II	50	40	35	30	25	20	15	10	5	3	2	2	80
III	25	20	17	15	12	10	8	5	3	2	1	—	60
IV	15	10	8	7	6	5	3	2	1	1	1	—	40
V	10	6	5	4	3	2	1	1	1	1	1	—	30

Märkused III ja IV tabeli juurde. 1. Talvel võib puhast sõiduaega vähendada, kuid mitte rohkem kui 10%.

2. Võistkondlikel võistlustel, kus on lubatud meeskonnakaaslaste vastastikune abistamine, arvestatakse distantsi lõpetamisel 50% tabelis ettenähtud punktidest.

V. Rekordsõidud

Autode klassid ja distantsid	NSV Liidu rekordi püstitamise eest	Punktid		
		Tagajärg protsentides võrel- des NSV Liidu rekordi või selle lähtenormiga		
		105	110	115
Kõik klassid ja mis tahes distantsid	100	80	60	45

VI. Ökonoomsussõit

Võistluste grupp	Punktid saavutatud kohtade eest										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III	10	8	6	5	4	3	2	2	2	2	2
IV	8	6	5	4	3	2	2	2	2	2	1
V	5	4	3	2	2	2	1	1	1	1	1

Märkus. Kolmandasse gruppi arvatakse ainult NSV Liidu meistrivõistlused, vabariiklikud, Moskva ja Leningradi meistrivõistlused, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude ja ametkondade üleliidulised meistrivõistlused.

VII. Vigursõit

Võistluste grupp	Punktid saavutatud kohtade eest				
	1	2	3	4	5
III	8	6	5	4	3
IV	5	4	3	2	—
V	4	3	2	—	—

Märkused. 1. Kolmandasse gruppi arvatakse ainult NSV Liidu meistrivõistlused, vabariiklikud, Moskva ja Leningradi meistrivõistlused, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude ja ametkondade üleliidulised meistrivõistlused.

2. Üalmärgitud arv punkte antakse ainult nendele sportlastele, kes täitsid vastava kehtestatud normi ja saavutasid 1.—5. koha. Ülejäänud normi täitnud osavõtjad saavad 2 punkti sõltumata saavutatud kohast. Kavad ja normi täitmise tingimused määrab NSV Liidu Autosportiföderatsioon kindlaks 2 aasta tagant.

HELIKOPTERISPORT

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistlustes 1.—3. koht;

või

saavutada ametkondade üleliidulistel võistlustel mitmevõistluses esikoht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluse ühes harjutuses esikoht ja seejuures koguda mitmevõistluses vähemalt 85% võimalikust punktide summast;

või

saavutada vähemalt vabariikliku ulatusega võistlustel mitmevõistlustes mitte vähem kui 90% võimalikust punktide summast;

või

püstitada ühel helikopterispordi alal üleliiduline rekord tingimusel, et omatakse helikopterispordis esimest spordijärku.

Märkus. Tsooni- ja ringkonnavõistlused võrdõigustatakse vabariiklike võistlustega, kui neist võtab osa vähemalt kuus võistkonda.

Esimene järk

Saavutada vähemalt oblasti ulatusega võistlustel mitmevõistluses mitte vähem kui 80% võimalikust punktide summast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel mitmevõistluses 1.—3. koht.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel mitmevõistluses mitte vähem kui 75% võimalikust punktide summast.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel mitmevõistluses mitte vähem kui 70% võimalikust punktide summast.

Spordijärgu säilitamine

Täita kahe aasta jooksul samad nõuded, mis on vaja vastava järgu saamiseks.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Järgunõuete täitmist arvestatakse NSV Liidu Lennuspordiföderatsiooni poolt kinnitatud kavade järgi korraldatud ametlikel võistlustel.

2. Järgmine kõrgem spordijärk omistatakse sportlasele, kes omab elmise, madalama spordijärgu.

ILUUISUTAMINE

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Uksiksõit

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel, Vene NFSV, Moskva või Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või امریکondade üleliidulistel meistrivõistlustel või N. Panini mäles-

tusvõistlustel meistrijärgu kava täitmisel koolisõidus 75% ja vabasõidus 80% võimalikust punktide summast.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel esimese järgu kava täitmisel koolisõidus 65% ja vabasõidus 70% võimalikust punktide summast.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel teise järgu kava täitmisel koolisõidus 55% ja vabasõidus 65% võimalikust punktide summast.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kolmanda järgu kava täitmisel koolisõidus 55% ja vabasõidus 55% võimalikust punktide summast.

Noorte esimene järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel noorte esimese järgu kava täitmisel koolisõidus 55% ja vabasõidus 65% võimalikust punktide summast.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel noorte teise järgu kava täitmisel koolisõidus 55% ja vabasõidus 55% võimalikust punktide summast.

Paarissõit

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel, Vene NFSV, Moskva või Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel meistrivõistlustel või N. Panini mälestusvõistlustel meistrijärgu kava täitmisel 90% võimalikust punktide summast.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel esimese järgu kava täitmisel 80% võimalikust punktide summast.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel teise järgu kava täitmisel 70% võimalikust punktide summast.

Märkus. Täiskasvanute kolmandat ja noorte spordijärku paarisõidus ei anta.

Jäätants (Paarisjäätants)

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel kohustuslike tantsude esitamisel 66% ja valiktantsu esitamisel 66% võimalikust punktide summast.

Teine järk

Saavutada mis tahes ulatusega ametlikel võistlustel kohustuslike tantsude esitamisel 66% ja valiktantsu esitamisel 55% võimalikust punktide summast.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ulatusega ametlikel võistlustel kohustuslike tantsude esitamisel 55% võimalikust punktide summast.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saavutamiseks.

Sportlastele, kes esinevad kõrgema järgu kava järgi ja seejuures koguvad oma järgu saamiseks vajaliku arvu punkte, arvestatakse seda järgu kinnitamisena.

Kõrgem spordijärk antakse ainult siis, kui sportlasel on juba olemas eelmine, madalam järk.

Spordijärgu täitmise tingimused

Järgunormid loetakse täidetuks, kui kohtunikekogu koos seis vastas alljärgnevalele nõuetele:

a) meistrijärgus: peakohtunik ja tema asetäitja — vähemalt vabariikliku kategooriaga; hindekohtunike brigaad: üleliidulise kategooriaga — 1 kohtunik, vabariikliku kategooriaga — vähemalt 3 kohtunikku, esimese kategooriaga — mitte rohkem kui 3 kohtunikku;

b) esimeses järgus: peakohtunik — vabariikliku kategooriaga; hindekohtunike brigaad: vabariikliku kategooriaga — 1 kohtunik, esimese kategooriaga — vähemalt 3 kohtunikku, teise kategooriaga — 1 kohtunik;

c) teises järgus: peakohtunik — vähemalt esimese kategooriaga; hindekohtunike brigaad: esimese kategooriaga — 1 kohtunik, teise kategooriaga — vähemalt 2 kohtunikku, kolmanda kategooriaga — mitte rohkem kui 2 kohtunikku;

d) kolmandas ja noortejärkudes: peakohtunik — esimese kategooriaga; hindekohtunike brigaad: teise kategooriaga — vähemalt 2 kohtunikku, kolmanda kategooriaga — mitte rohkem kui 3 kohtunikku.

Spordijärgu saamiseks on vaja aasta jooksul võistlustest osa võtta vähemalt: meistersportlastel 5 korda, esimeses järgus 5 korda, teises järgus 4 korda, kolmandas järgus 3 korda, noortejärgus 3 korda.

Poeglapsed ja tütarlapsed võivad võistlustest osa võtta nende jaoks kehtestatud klassifikatsioonikavade järgi:

12—13-aastased noorte teise järgu kava järgi:

13—14-aastased noorte esimese järgu kava järgi.

Poeglapsed ja tütarlapsed, kes on täitnud noorte esimese järgu nõuded, võivad täiskasvanute võistlustest osa võtta: teises järgus 14. eluaastast alates, esimeses järgus 15. eluaastast alates, meistrijärgus 16. eluaastast alates.

Märkused. 1. Nendes seksioonides ja spordikoolides, kus ettevalmistus toimub tehisjäaga liuväljadel, võib noorte vanusepiiri alandada ühe aasta võrra.

2. NSV Liidu Iluuisutamissföderatsiooni presiidiumi eriloal võib üleliidulistele võistlustele lubada noori esimeses ja meistrijärgus vastavalt 14. ja 15. eluaastast alates.

JAHILASKMINE

JÄRGUNORMID

Harjutus	Märkide arv	Spordijärk			
		meister-sportlane	esimene	teine	kolmas
tabamuste arv					

Mehed

Kaevikrada

Kohalt laskmine

M—1	15	—	—	—	9
M—2	25	—	—	19	14
M—3	50	—	44	35	—
M—4	100	95	85	—	—
M—5	200	188	167	—	—
M—6	300	281	—	—	—

Laskmine lähenemisega

П—1	15	—	—	—	8
П—2	25	—	—	16	13
П—3	50	—	41	31	—
П—4	100	93	81	—	—

Harjutus	Märkide arv	Spordijärk			
		meister-sportlane	esimene	teine	kolmas
		tabamuste arv			

Paaride laskmine

PM—1	15	—	—	8	—
PM—2	25	—	17	12	—
PM—3	50	41	33	—	—

Kaarrada

KC—1	15	—	—	—	9
KC—2	25	—	—	19	14
KC—3	50	—	44	35	—
KC—4	100	95	85	—	—
KC—5	200	188	167	—	—

Naised

Kaevikrada

Kohalt laskmine

M—1	15	—	—	—	7
M—2	25	—	—	17	12
M—3	50	—	40	33	—
M—4	100	90	78	—	—

Laskmine lähenemisega

П—1	15	—	—	10	6
П—2	25	—	17	15	11
П—3	50	44	33	—	—

Paaride laskmine

PM—1	15	—	9	7	—
PM—2	25	20	15	11	—

Kaarrada

KC—1	15	—	—	—	7
KC—2	25	—	—	17	12
KC—3	50	—	40	33	—
KC—4	100	90	78	—	—

Järgunormide täitmise tingimused

1. Kolmanda ja teise spordijärgu normide täitmist arvestatakse vähemalt kolme heiteaparaadiga kaevikrajal. Heiteaparaadid peavad heitma märgid 55—60 m kaugusele.

2. Kaarrajal läbib laskur 15-lasulise seeria sooritamisel kohad ühest kuni seitsmeni. Pärast 14 tabamust heidetakse viimane märk laskuri valikul.

3. Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastel, kes aasta jooksul on võistlustest osa võtnud vähemalt: meistersportlastel 6 korda, esimeses järgus 5 korda, teises ja kolmandas järgus 4 korda.

JALGPALL

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel 1.—6. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel kaks aastat järjest 7.—12. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel kolm aastat järjest keskmiselt 14. koha saavutanud võistkonna koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu B-grupi võistlustel, Vene NFSV meistrivõistlustel 1.—2. koha, Ukraina NSV meistrivõistlustel esikoha või liiduvabariikide tsoonides esikoha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu koondmeeskonna koosseisu vähemalt kahes mängus.

Märkus. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse sportlastel, kes on kaasa mänginud vähemalt 50% võistluskalendris ettenähtud mängudest.

Esimene, teine ja kolmas ning noorte esimene ja teine järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes on täitnud järgunõuded juuresoleva tabeli järgi.

JÄRGUNOUETE TABEL

Võistluste nimetus ja mastaap	Gruppide arv ja võistlustest osavõtivate meeskondade arv	Spordijärk saavutatud koha eest					
		meister-sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte esimene	noorte teine
1. Kehakultuurikollektiivi esivõistlused.	8 meeskonnaga kahes grupis à 8 meeskonda: — II grupp; — I grupp; kolmes grupis à 8 meeskonda: — III grupp — II grupp — I grupp	— — —	— — —	— — 1.	1.-2. 1.-2. 1.-4.	— — —	1.-2. 1.-2. 1.-4.
Kehakultuurikollektiivi karikavõistlused.	16 meeskonnaga 32 meeskonnaga. 8 meeskonnaga	— — —	— — —	— 1. 1.	1.-2. 1.-4. 2.-5.	— — 1.	1.-2. 1.-4. 2.-5.
2. Rajooni ja linna meistrivõistlused arvestusega ühe meeskonna järgi.	8 meeskonnaga kahes grupis: — II grupp — I grupp; kolmes grupis: — III grupp — II grupp — I grupp	— — —	— — —	1. 1.-2.	2.-4. 3.-6.	1.-2. 1.-4.	3.-4. 5.-6.
Rajooni ja linna karikavõistlused	16 meeskonnaga 32 meeskonnaga.	— —	— —	1. 1.-2. 1.-4.	2.-4. 3.-6.	1.-2. 1.-4.	3.-4. 5.-6.
		— —	— —	1.-2. 1.-4.	2.-4. 3.-6.	1.-2. 1.-4.	3.-4. 5.-6.
		— —	— —	1.-2. 1.-4.	3.-6. 5.-8.	1.-2. 1.-4.	3.-6. 5.-8.

Võistluste nimetus ja mastaap	Gruppide arv ja võist- lustest osavõtivate meeskondade arv	Spordijärk saavutatud koha eest					
		meistef- sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte esimene	noorte teine
3. Vabatahtlike spordi- ühingute ja ametkondade linnanõukogude esivõist- lused.							
4. Linna meistrivõistlu- sed arvestusega kolme grupi järgi.							
	III grupp: noortemeeskond täiskasvanute mees- kond;	—	—	—	—	1.—2.	3.—4.
	II grupp: teine noortemeeskond teine täiskasvanute meeskond;	—	—	1.	2.—4.	—	—
	— esimene noortemees- kond	—	—	—	—	1.—2.	3.—4.
	— esimene täiskasvanute meeskond.	—	—	—	—	—	—
	I grupp: — kolmas noortemees- kond	—	—	1.—4.	5.—8.	—	—
	— kolmas täiskasvanute meeskond	—	—	—	—	1.—4.	5.—8.
	— teine noortemeeskond	—	—	1.—2.	3.—6.	—	—
	— teine täiskasvanute meeskond	—	—	—	—	1.—6.	7.—8.
	— esimene noortemees- kond	—	1.	2.—3.	—	—	—

Tingimused samad mis punktis nr. 2

meeskond.	—	—	—	—	—
8 meeskonnaga	—	1.—3.	4.—5.	—	—
12 meeskonnaga	—	1.	2.—3.	—	1.—3.
16 meeskonnaga	—	1.—2.	3.—4.	—	1.—4.
	—	1.—3.	4.—5.	—	1.—5.
8 meeskonnaga	—	1.—2.	3.—4.	—	1.—4.
12 meeskonnaga	—	1.—3.	4.—5.	—	1.—5.
16 meeskonnaga	—	1.—4.	5.—6.	—	1.—6.
vähemalt 32 meeskonnaga	—	1.—2.	3.—4.	—	—
8 meeskonnaga	—	1.—2.	—	—	1.—2.
12 meeskonnaga	—	1.—3.	—	—	1.—3.
16 meeskonnaga	—	1.—4.	—	—	1.—4.
8 meeskonnaga	—	1.—3.	—	—	1.—3.
12 meeskonnaga	—	1.—4.	—	—	1.—4.
16 meeskonnaga	—	1.—5.	—	—	1.—5.
Vähemalt 16 meeskonnaga:	—	—	—	—	—
— täiskasvanud	—	1.—2.	1.—2.	—	—
— noored	—	—	—	—	3.—6.

Tingimused samad mis punktis nr. 8

5. Vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade oblasti, krai ja ANSV meistrivõistlused.

6. Oblasti, krai, ANSV ja liiduvabariikide pealinnade

a) meistrivõistlused
b) karikavõistlused.

7. Vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade vabariiklikud meistrivõistlused.

8. Liiduvabariigi:

a) meistrivõistlused
b) karikavõistlused.

9. Vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade üleliidulised meistrivõistlused.

10. Üleliidulised võistlused A-grupi dubleerivatele meeskondadele.

— kõik meeskonnad

Võistluste nimetus ja mastaap	Gruppide arv ja võist- lustest osavõtivate meeskondade arv	Spordijärk saavutatud koha eest					
		meister- sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte esimene	noorte teine
11. NSV Liidu karika- võistlused kehakultuuri- kollektiividele või NSV Liidu rahvaste spartakiaadi võistlused.	1.	2.—4.	—	—	—	—	—
12. Üleliidulised B-grupi võistlused.	1.	2.—6.	—	—	—	—	—
13. NSV Liidu karika- võistlused A- ja B-grupi meeskondadele.	—	kõik meeskon- nad	—	—	—	—	—
14. NSV Liidu A-grupi meistrivõistlused.	1.—4.	—	—	—	—	—	—
15. Üleliiduline kooli- noorte spartakiaad.	1.—6.	—	—	—	—	—	—
16. NSV Liidu A- ja B- grupi noortemeeskondade võistlused.	—	1.	—	—	—	2.—6.	—
17. Juunioride meeskon- dade üleliidulised võist- lused.	—	1.—2.	—	—	—	3.—8.	—
	—	1.—4.	5.—8.	—	—	—	—

Märkus d. I. Kui rajooni (linna) meistrivõistlused peetakse neljas või rohkemas grupis, siis suureneb nende meeskondade arv, kellele antakse täiskasvanute esimene ja teine või noorte esimene ja teine järk, vastavalt ühe võrra.

2. Noorte teine ja täiskasvanute kolmas järk antakse ka sportlastele, kes kalendriaasta jooksul on järgu-
nõuete tabelis märgitud võistlustel osa võtnud vähemalt 15 mängust.

Nõuded mängijate sportliku ettevalmistuse kohta ja võistluste korraldamise tingimused

Jrk. nr.	Võistluste nimetus	Sportijärk
1.	Kehakultuurikollektiivi esivõistlused ja karikavõistlused	Järgusportlased ja järguta sportlased
2.	Rajooni meistrivõistlused ja karikavõistlused	Sama
3.	Vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade linnanõukogude esivõistlused	Sama
4.	Linna meistrivõistlused ja karikavõistlused	Vähemalt kolmas järk
5.	Vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade oblastinõukogude meistrivõistlused	Sama
6.	Oblasti, ANSV ja krai meistrivõistlused ja karikavõistlused	Sama
7.	Vabatahtlike spordiühingute ja ametkondade vabariiklikud meistrivõistlused	Vähemalt teine järk
8.	Liiduvabariikide, Moskva või Leningradi meistrivõistlused ja karikavõistlused	Sama
9.	Üleliidulised A-grupi meeskondade dubleerivate koosseisude ja B-grupi meeskondade võistlused	Sama
10.	NSV Liidu karikavõistlused ja A-grupi meistrivõistlused, NSV Liidu rahvaste spartakiaadi võistlused	Vähemalt esimene järk

Märkused. 1. Uksikutel juhtudel lubatakse meeskonna koosseisus võistlustele nõutavast ühe spordijärgu võrra madalama kvalifikatsiooniga sportlasi, kuid mitte üle kahe mängija. Loa selleks annab võistlusi korraldav organisatsioon.

2. Meistrivõistlused vähemalt 8 meeskonna osavõtul viiakse läbi kaheringilise turniirina. Vähemalt 16 meeskonna osavõtul peetakse meistrivõistlused üheringilise turniirina.

3. Spordijärk antakse sportlastele, kes on täitnud kehalise ja tehnilise ettevalmistuse normid.

4. Noorte esimene järk antakse 17—18-aastastele, noorte teine järk 15—16-aastastele sportlastele.

5. Noorte teise ja esimese, täiskasvanute kolmanda, teise ja esimese järgu nõuded loetakse täidetuks, kui sportlane võttis osa vähemalt 50% antud võistluskalendris ettenähtud mängudest.

Normid kehalises ja tehnilises ettevalmistuses

Jrk. nr.	Harjutus	Spordijärk					
		meister-sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte esimene	noorte teine
1.	30 m jooks.	3,9 sek.	4,3 sek.	4,6 sek.	4,9 sek.	4,5 sek.	5,0 sek.
2.	100 m jooks.	11,9 sek.	12,5 sek.	13,0 sek.	13,5 sek.	13,0 sek.	13,6 sek.
3.	Joosta 5 korda 30 m. Intervall tagasipöördu-miseks stardipaika 25 se-kundit.						
4.	Kõrgushüpe.	20,4 sek.	22,6 sek.	23,5 sek.	24,5 sek.	23,8 sek.	26,0 sek
5.	Rippes käte kõverda-mine (kangil).	150 sm	145 sm	140 sm	135 sm	135 sm	125 sm
6.	Paigalseisva palli löö-mine 17 m kauguselt 120 sm kõrguse ja 250 sm laiuse värava pihta (10 lööki kummagi jalaga).	12 korda	10 korda	8 korda	6 korda	6 korda	4 korda
7.	Palli vedamine 35 m ulatuses väljaku keskelt kuni karistusala jooneni, kusjuures pall tuleb möö-da vedada neljast takis-tusest ja seejärel soorita-da väravalöök (esimene takistus on 10 m kaugu-sel karistusala joonest). Harjutuse sooritamiseks aega 6 sek.	10 tabamust	8 tab.	7 tab.	6 tab.	7 tab.	6 tab.

Samad nõuded

8.	Nurgalöögi sooritamine 2 m raadiusega märgitud ringi, mis on tõmmatud tagumisest väravapostist 9 m kaugusele keskväljaku suunas (pall peab kukkuma ringi) (10 lööki kummagi jalaga).	8 tab.	6 tab.	5 tab.	4 tab.	5 tab.	4 tab.
9.	11 meetri karistuslöögi sooritamine (väravavaht kaitseb väravat) (10 lööki).	9 tab.	7 tab.	6 tab.	5 tab.	6 tab.	5 tab.
10.	Palli vedamine 10 m ulatuses 2 m raadiusega ringini. Seejärel sөөdetakse pall ringist senise liikumissuunaga 45° nurga all 20 m kaugusele, kusjuures tuleb tabada 2,5×1,5 m suurust kantavat väravat (10 lööki kummagi jalaga).	8 tab.	6 tab.	5 tab.	4 tab.	5 tab.	4 tab.
11.	Zongleerimine palliga: esimesed 12 lööki sooritada järgmises järjekorras: jalapealsega, parema ja vasaku jala välispeaga, õlaga, rinnaga. Edasine järjekord on valitav.	30 lööki	24 lööki	16 lööki	12 lööki	20 lööki	16 lööki

Jrk. nr.	Harjutus	Spordijärk					noorte teine
		meister- sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte esimene	
12.	10 m kauguselt värvälöök peaga. Löök sooritatakse kaasmängija poolt küljesuunast visatud palli pihta (10 lööki).	10 tab.	8 tab.	7 tab.	6 tab.	7 tab. (8 m kauguselt)	6 tab. (8 m kauguselt)
13.	Palli sissevise kaugusele (2 m laiusesse korigori).	25 m	22 m	20 m	18 m	18 m	16 m
14.	Paigalseisva palli löömine kaugusele (värava-vahtidele).	55 m	47 m	42 m	40 m	40 m	35 m
15.	Palli vise kaugusele ühe käega (väravavahtidele).	35 m	30 m	25 m	22 m	25 m	20 m

Märkus. Iga harjutuse sooritamiseks antakse kolm katset. Arvestatakse parim tagajärg. Eriharjutuste kõrval sooritavad väravavahid ka kõik väljakumängijatele ettenähtud harjutused. Kehalise ettevalmistuse harjutused sooritatakse kergejõustikudressis, tehnilise ettevalmistuse harjutused jalgpallivarustuses.

JALGRATTASPORT

MAANTEESÕIT JA KROSSISÕIT

ÜKSIKSTARDIGA MAANTEESÕIT

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karikavõistlustel meestele 1.—10. koht või naistele 1.—6. koht.

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)							200 m lendstardist
		50	25	20	15	10	4	1	
Meistersportlane	võistlus	1:15.00	36.40	—	—	—	—	—	—
Esimene	võistlus	1:18.30	38.30	—	—	—	—	—	—
Teine	võistlus	1:23.00	41.00	32.30	—	—	6.00	1.23	13,0
Noorte esimene	võistlus	—	—	38.30	28.00	18.30	6.30	1.30	15,0
Esimene	poolvõistlus	1:24.00	41.30	33.00	—	—	6.05	—	—
Teine	poolvõistlus	1:30.00	44.00	35.00	26.00	—	6.10	1.26	14,0
Noorte esimene	poolvõistlus	—	—	41.00	30.00	19.00	6.45	—	—
Teine	harilik	—	47.45	38.00	—	18.00	—	—	—
Noorte esimene	harilik	—	—	—	31.00	20.30	—	—	—

Naised

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)					
		20	15	10	3	500 m paigaltstardist	200 m lendstardist
Meistersportlane	võistlus	31.30	23.15	—	—	—	—
Esimene	võistlus	33.30	24.45	—	—	—	—
Teine	võistlus	36.10	26.40	17.30	5.00	46,0	15,0
Noorte esimene	võistlus	—	—	21.00	5.20	50,0	17,0
Esimene	poolvõistlus	36.30	27.30	—	5.05	—	—
Teine	poolvõistlus	—	29.30	19.00	5.15	—	—
Noorte esimene	poolvõistlus	—	—	23.00	5.30	—	—
Teine	harilik	—	31.00	20.30	—	—	—
Noorte esimene	harilik	—	—	24.15	—	—	—

Märkused. 1. Üksikstardiga maanteeõidus antakse meistersportlase nimetus meestele 100 ja 50 km sõidus, naistele 25 ja 15 km sõidus üleliidulist tipptulemust ületava tagajärje eest.

2. Naltšiki rajoonis peetavatel võistlustel on meistersportlase norm: meestele 50 km — 1:14.00 ja 25 km — 36.00, naistele 20 km — 31.00 ja 15 km — 23.00.

3. 3 — 50 km maanteeõidu distantsil peab olema vähemalt üks pöördepunkt või ta peab kulgema ringteel. Stardi- ja finišipaik asuvad ühes kohas.

4. 200 — 1000 m maanteeõidus starditakse üks kord ühes suunas ja teine kord tagasisuunas. Vaheaeg kahe stardi vahel ei või olla rohkem kui poolteist tundi. Spordijärk antakse kahe sõidu keskmise tagajärje põhjal.

VÕISTKONDLIK MAANTEESÕIT

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

(Võistlusjalgrattad)

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karikavõistlustel võistkonna koosseisus 1.—3. koht.

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)			
		100	75	50	25
Meistersportlane	võistlus	2:20.00	1:43.00	—	—
Esimene	võistlus	2:28.00	1:49.00	1:11.30	—
Teine	võistlus	—	1:58.00	1:17.15	38.00
Kolmas	võistlus	—	—	1:24.00	40.00
Esimene	poolvõistlus	—	—	1:18.00	—
Teine	poolvõistlus	—	—	1:25.00	41.30
Teine	harilik	—	—	1:28.30	43.30

Naised

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)		
		25	20	15
Meistersportlane	võistlus	38.30	30.00	—
Esimene	võistlus	40.00	31.30	—
Teine	võistlus	43.00	34.00	24.45
Kolmas	võistlus	—	—	27.30
Esimene	poolvõistlus	—	35.00	—
Teine	poolvõistlus	—	36.30	27.00
Teine	harilik	—	38.00	28.30

Märkused. 1. Võistkonna koosseis on meestele ja naistele 4 inimest, arvestus toimub kolmanda võistleja järgi. Vastav spordijärk antakse ainult võistkonna nendele liikmetele, kes lõpetasid distantsi ja täitsid ettenähtud ajanormi. Võistkonnale, kes lõpetas distantsi ettenähtust väiksema arvu arvestuslike võistlejatega, spordijärku ei anta.

2. Distsantsil peab olema vähemalt üks pöördepunkt või ta peab kulgema ringteel. Stardi- ja finišipaik peavad olema ühes kohas.

ÜHISSTARDIGA MAANTEESÕIT

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

(Võistlusjalgrattad)

Mehed

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karikavõistlustel 1.—10. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—5. koht tingimusel, et võideti 12 tegevmeistersportlast.

Naised

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karikavõistlustel 1.—6. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võideti 8 tegevmeistersportlast.

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)					
		200	150	100	75	50	25
Meistersportlane	võistlus	5:02.00	3:39.10	2:23.00	—	—	—
Esimene	võistlus	5:20.00	3:53.00	2:32.00	1:52.00	—	—
Teine	võistlus	—	—	2:49.00	2:05.00	1:22.00	—
Esimene	poolvõistlus	—	—	—	2:10.00	1:24.00	—
Teine	poolvõistlus	—	—	—	2:15.00	1:27.00	—
Teine	harilik	—	—	—	—	1:32.00	45.00

Märkus. Naltšiki rajoonis on meistersportlase norm 150 km distantsil 3:36.00, 100 km distantsil 2:21.00.

Naised

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)			
		50	25	20	15
Meistersportlane	võistlus	1:19.00	38.00	—	—
Esimene	võistlus	1:24.00	41.00	32.00	—
Teine	võistlus	—	44.30	35.30	—
Esimene	poolvõistlus	—	46.00	36.00	—
Teine	poolvõistlus	—	48.00	39.00	—
Teine	harilik	—	—	41.00	29.30

Märkus. Naltšiki rajoonis on meistersportlase norm 50 km distantsil 1:16.00, 25 km distantsil 37.00.

Kurkino ringrada

Mehed

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)						
		198,4 16 ringi	173,6 14 ringi	148,8 12 ringi	124,0 10 ringi	99,2 8 ringi	74,6 6 ringi	49,6 4 ringi
Meistersportlane	võistlus	5:15.00	4:31.00	3:49.00	3:09.00	2:29.00	—	—
Esimene	võistlus	5:42.00	4:52.00	4:06.00	3:22.00	2:39.00	1:57.30	1:17.00
Teine	võistlus	—	—	—	—	—	—	3:49.00
Esimene	poolvõistlus	—	—	—	—	—	2:14.00	1:17.00
Teine	poolvõistlus	—	—	—	—	—	2:19.00	1:30.00
Teine	harilik	—	—	—	—	—	—	1:35.00

Naised

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)		
		49,6 4 ringi	24,8 2 ringi	12,4 1 ringi
Meistersportlane	võistlus	1:22.00	40.00	—
Esimene	võistlus	1:29.00	42.30	—
Teine	võistlus	—	45.30	—
Esimene	poolvõistlus	—	48.00	23.00
Teine	poolvõistlus	—	51.00	24.30
Teine	harilik	—	—	26.00

Märkused. 1. Distsantsil peab olema vähemalt üks pöördepunkt või ta peab kulgema ringteel. Starti- ja finišipaik peavad asuma ühes kohas või teineteisest mitte kaugemal kui 1 km.

2. Juhul kui ringteel korraldatavate võistluste puhul võistlustantsi pikkus ei vasta täpselt spordiklassifikatsioonis ettenähtud nõuetele, on lubatud esitatud nõuetest kõrvalekaldumine 5 km ulatuses (± 5 km), kusjuures distants peab olema naistele vähemalt 50 km ja meestele vähemalt 100 km.

Meistersportlase normi täitmist meeste 100, 150 ja 200 km ning **naiste** 25 ja 50 km ühisstartiga sõidus arvestatakse tingimusel, et samal hooajal saavutati üksikstartiga sõidus järgmisi tulemusi: mehed 50 km — 1:16.30, naised 20 km — 32.30.

MITMEPÄEVASOIT

JÄRGUNÕUDED

Mehed

(Võistlusjalgrattad)

Meistersportlane

Saavutada üleliidulisel mitmepäevasõidul 1.—10. koht tingimusel, et keskmine kiirus oli vähemalt 37 km/t;

või

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi mitmepäevasõidul 1.—5. koht tingimusel, et vähemalt 750 km pikkusel mitmepäevasõidul oli keskmine kiirus 38 km/t. ja üle 1000 km pikkusel mitmepäevasõidul 37,5 km/t.

(Poolvõistlusjalgrattad)

Esimene järk

Saavutada vähemalt 500 km pikkusel mitmepäevasõidul 1.—5. koht tingimusel, et keskmine kiirus oli 33 km/t.

JÄRGUNORMID

Spordijärk	Jalgratta liik	Distsants (km-tes)				
		üle 1500	1001— —1500	751— —1000	501— —750	300— —500
		keskmise kiirus kogu distantsil (km/t.)				
Meistersportlane	võistlus	38	38,5	39	—	—
Esimene	võistlus	35	36	37	38	—
Esimene	poolvõistlus	—	—	—	33,5	34,5

Märkused. 1. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse jalgratturitele, kes ajanormi täitmisel tulid esimese järgu sportlaste hulgas üleliidulisel mitmepäevasõidul esimese kümne hulka, ülejäänud mitmepäevasõitudel esimese viie hulka. Jalgratturitele, kes täitsid küll ajanormi, kuid saavutasid vastavalt koha teise kümne või teise viie hulgas, arvestatakse meistersportlase normi täitmist siis, kui sportlane saavutas 50 km üksikstardiga sõidus aja 1:16.30.

2. Mitmepäevasõidu etapi pikkus peab olema võistlusjalgratadel vähemalt 100 ja mitte rohkem kui 225 km päevas, poolvõistlusjalgratadel vähemalt 75 km ja mitte rohkem kui 140 km päevas.

KROSSISÕIT

ÜHISSTARDIGA SÕIT

(Kõik jalgrataste liigid)

JÄRGUNOUDED

Mehed

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—6. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 20—30 km distantsil 1.—3. koht tingimusel, et võideti 10. tegevmeistersportlast.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 20—30 km distantsil 1.—5. koht tingimusel, et võideti 5 esimese järgu või 15 teise järgu sportlast.

Teine järk

Saavutada mis tahes ulatusega ametlikel võistlustel 10—20 km distantsil 1.—5. koht tingimusel, et võideti 5 teise järgu või 15 kolmanda järgu sportlast.

Märkus. Krossisõidus võivad võistlejad startida kas võistlus-, poolvõistlus- või harilikel jalgratastel.

Üldised nõuded maantee- ja krossisõidus

1. Kolmas spordijärk antakse kõikides jalgrataste liikides (mehed ja naised) maantee- ja krossisõidus spordijärguta jalgrattureile, kes on hooaja jooksul osa võtnud vähemalt 6 võistlusest mis tahes 10—50 km pikkusel (1—3 pöördepunktiga) distantsil ja seejuures 4 korral lõpetanud võistlusmaa esimese 50% hulgas startijate arvust. Võistlejate arv peab seejuures olema meestel vähemalt 12, naistel vähemalt 8 inimest.

2. Noorte esimene spordijärk antakse kõikides jalgrataste liikides (poeglapsed ja tütarlapsed) spordijärguta sportlastele, kes on hooaja jooksul osa võtnud vähemalt 5 võistlusest 5—20 km pikkusel (ühe pöördepunktiga) distantsil ja seejuures 4 korral lõpetanud võistlusmaa esimese 50% hulgas startijate arvust. Võistlejate arv peab seejuures olema poeglastel vähemalt 10, tütarlastel vähemalt 8 inimest.

3. Spordijärgud maantee- ja krossisõidus antakse tingimusel, et aasta jooksul võeti võistlustest osa vähemalt: meistersportlased 7 korda; esimeses järgus 6 korda; teises järgus 6 korda; kolmandas järgus 6 korda; noorte esimeses järgus 5 korda.

4. Sportlastel on harilikel jalgratastel lubatud startida poolvõistlusjalgrataste klassis ja poolvõistlusjalgratastel võistlusjalgrataste klassis. Järgunormide täitmisel omistatakse ka vastav spordijärk.

5. Poolvõistlusjalgratasteks arvatakse jalgrattad «Turist» ja B-54I, millel on käikude lülil ja mille kummide laius on alla poolteise tolli.

Harilikeks jalgratasteks loetakse harilikud tänavasõidu jalgrattad, millel ei ole käikude lülijat ja mille kummide laius on 1,5 tolli või rohkem.

Märkus. Lubatakse ära võtta porilauad, asendada juhtraud ja kasutada jalakorve.

Spordijärgu säilitamine

(kõikidel jalgrattaspordi aladel)

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kahe aasta jooksul vähemalt üks kord tulemus, mis vastab antud spordijärgu saamiseks kehtestatud normile.

Noorte esimene spordijärk antakse 16—17-aastastele poeglastele ja tütarlastele.

TREKISÕIT

KIIRUSSÕIT

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karika-
võistlustel 1.—6. koht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel kaks aastat järgemööda
7.—10. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—3.
koht tingimusel, et võideti 6 tegevmeistersportlast kiirussõidus;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel kahe
aasta jooksul vähemalt 6 võitu erinevate tegevmeistersportlaste üle-
kiirussõidus.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel kahe aasta jooksul
mitte vähem kui 6 võitu erinevate esimese järgu jalgratturite üle-
kiirussõidus;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 1.—2. koht
tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 10 teise järgu
sportlast trekisõidus.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 1.—4. koht tingimusel,
et võistlustest võttis osa 8 vähemalt teise järgu sportlast trekisõidus;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 1.—2. koht tingimusel,
et võistlustest võttis osa 10 vähemalt kolmanda järgu sportlast treki-
sõidus.

Märkus. Osavõtjate suurema arvu juures (20, 30, 40 jne.)
antakse spordijärk vastavalt neljale, kuuetele, kaheksale jne. jalgrat-
taturile.

KIIRUSSÕIT TANDEMITEL

JÄRGUNÕUDED

Mehed

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karikavõistlustel 1.—4. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel kahe aasta jooksul ühes paaris vähemalt 5 võitu erinevate meistersportlaste üle.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel 1.—2. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 6 paari teise järgu sportlasi trekisõidus.

Märkus. Kiirussõidus tandemitel ei anta teist ega kolmandat spordijärku.

GRUPISÕIDUD

JÄRGUNÕUDED

Mehed

Paarissõit ja mitmeringiline vahefinišitega sõit

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karikavõistlustel paarissõidus 1.—5. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võideti 6 tegevmeistersportlast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel paarissõidus esikoht tingimusel, et distantsi pikkus oli mitte vähem kui 25 km, keskmine kiirus mitte alla 44 km/t. ning võistluse lõpetas kuus esimese järgu paari;

või

saavutada mitmeringilisel sõidul esikoht tingimusel, et distantsi pikkus oli vähemalt 25 km, keskmine kiirus mitte alla 42 km/t. ning võistluse lõpetas vähemalt 12 sportlast.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et distantsi pikkus oli mitte vähem kui 20 km, keskmine kiirus paarissõidus 42 km/t. ja mitmeringilises sõidus 39 km/t. ning võistluse lõpetas kaheksa paari (või mitmeringilises sõidus 15 sportlast).

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kahel korral 1.—3. koht tingimusel, et vähemalt 15 km pikkuse distantsi lõpetas mitte vähem kui 10 kolmanda järgu sportlast või paarissõidus 6 paari.

Märkus. Mitmeringilises vahefinišitega sõidus peab iga 1000—1200 m järel olema vähemalt üks vahefiniš.

Mitmesugused grupisõidud

(Etteandevõistlused, võistlejatele teadmatute finišitega sõidud, väljalangemissüsteemis korraldatud sõidud, 10—30 ringi grupisõidud mitmesuguse arvu vahefinišitega).

Mehed ja naised

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel kolmel korral 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 8 vähemalt teise järgu sportlast.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kolmel korral 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 8 kolmanda järgu sportlast.

Märkus. Etteandevõistlusi korraldatakse vähemalt 1 km pikkusel distantsil, ülejäänud sõidud 2—10 km distantsil. Järgunõuete täitmisel võib arvestada erinevates grupisõidu liikides saavutatud tulemusi.

Mitmeringiline grupisõit

Naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karikavõistlustel 1.—5. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võideti 6 tegevmeistersportlast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht tingimusel, et distantsi pikkus oli mitte vähem kui 15 km, keskmine kiirus mitte alla 40 km/t. ning võistluse lõpetas vähemalt 12 sportlast.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et distantsi pikkus oli mitte vähem kui 10 km, keskmine kiirus 38 km/t. ning võistluse lõpetas vähemalt 10 sportlast.

Teine järk

Saavutada mis tähes ametlikel võistlustel kahel korral 1.—3. koht tingimusel, et vähemalt 10 km pikkuse distantsi lõpetas 8 kolmanda järgu sportlast.

LIIDRISÖIT

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel või NSV Liidu karika-võistlustel 1.—5. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—2. koht tingimusel, et võideti 4 paari tegevmeistersportlasi;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht tingimusel, et tsementkattega trekil oli keskmine kiirus 25 km distantsil 65 km/t. ja 50 km distantsil 62,5 km/t.;

või

püstitada uus üleliiduline rekord ühel distantsil, milles registreeritakse NSV Liidu rekordeid (sealhulgas ka puitkattega trekil).

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 25 km distantsil keskmiseks kiiruseks mitte vähem kui 60 km/t. ja 50 km distantsil 58 km/t.

Täiendavad nõuded trekisõidus

Kolmas ja noorte spordijärk antakse trekisõidu nendel aladel, kus ajanormi ei ole, sportlastele, kes on aasta jooksul osa võtnud vähemalt 6 võistlusest ja neist neljal saavutasid koha võistluse lõpetanud esimese 50% sportlaste hulgas.

Märkus. Kolmanda või noortejärgu saamiseks trekisõidus peab sportlane eelnevalt omama vastavalt kolmanda või noortejärgu kas maantesõidus või krossisõidus. Kui jalgratturil ei ole spordijärku maantesõidus või krossisõidus, siis talle ei anta ka järku trekisõidus.

Järgunõuete täitmist trekisõidus arvestatakse tingimusel, et aasta jooksul on võistlustest osa võetud vähemalt: meistersportlased 12 korda, esimeses järgus 10 korda, teises järgus 8 korda, kolmandas järgus 6 korda, noorte esimeses järgus 6 korda.

Spordijärgu säilitamine

(kõikidel jalgrattaspordi aladel)

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kahe aasta jooksul vähemalt üks kord tulemus, mis vastab antud spordijärgu saamiseks kehtestatud normile.

Noorte esimene spordijärk antakse 16—17-aastastele poeglastele ja tütarlastele.

TREKISÕIT AJALE

(Individuaalne ja võistkondlik)

TSEMENTKATTEGA TREKIL

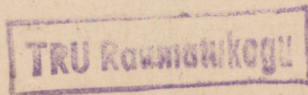
Mehed

Spordijärk	Kiirussõit			Jälgimissõit			
	200 m lendstardist	500 m paigaltstardist	1 km paigaltstardist	Individuaalne		Võistkondlik	
				3 km	4 km	2 km kahe- liikeline meeskond*	4 km nelja- liikeline meeskond**
Meistersportlane***	11,5	35,0	1.11,5	—	5.08,0	—	4.46,0
Esimene	12,0	36,5	1.13,5	4.00,0	5.18,0	2.28,0	4.58,0
Teine	12,6	38,5	1.17,0	4.10,0	5.33,0	2.34,0	5 10,0
Kõlmas	13,4	40,5	1.21,0	4.20,0	—	2.41,0	—
Noorte esimene	14,2	43,0	1.25,0	4,30,0	—	2.48,0	—

* Aeg arvestatakse teise võistleja järgi.

** Aeg arvestatakse kolmanda võistleja järgi.

*** Meistersportlase nimetus antakse üleliidulise rekordi püstitamise eest distantsidel, millistel rekordeid registreeritakse.

Naised

Spordijärk	Kiirussõit		Jälgimissõit			
	200 m lendstardist	500 m paigaltstardist	Individuaalne		Võistkondlik	
			2 km	3 km	2 km kahe-liikmeline naiskond*	3 km neljaliikmeline naiskond**
Meistersportlane***	12,8	39,0	—	4.15,0	—	4.06,0
Esimene	13,4	40,5	2.54,0	4.27,0	2.46,0	4.08,0
Teine	14,2	42,6	3.02,0	4.40,0	2.52,0	4.18,0
Kolmas	15,2	45,0	3.12,0	—	3.00,0	—
Noorte esimene	16,0	47,0	3.20,0	—	3.08,0	—

PUITKATTEGA TREKIL

Mehed

Spordijärk	Kiirussõit			Jälgimissõit			
	200 m lendstardist	500 m paigaltstardist	1 km paigaltstardist	Individuaalne		Võistkondlik	
				3 km	4 km	4 km neljaliikmeline meeskond*	2 km kahe-liikmeline meeskond**
Meistersportlane***	11,3	34,6	1.10,5	—	5.05,0	—	4.42,0
Esimene	11,8	36,0	1.12,5	3.57,0	5.16,0	2.26,0	4.54,0
Teine	12,4	38,0	1.16,0	4.07,0	5.30,0	2.32,0	5.06,0
Kolmas	13,2	40,0	1.20,0	4.17,0	—	2.39,0	—
Noorte esimene	14,0	42,5	1.24,0	4.27,0	—	2.46,0	—

Naised

Spordijärk	Kiirussõit		Jälgimissõit			
	200 m lendstardist	500 m paigaltstardist	Individuaalne		Võistkondlik	
			2 km	3 km	2 km kahe-liikmeline naiskond	3 km neljaliikmeline naiskond**
Meistersportlane***	12,6	38,5	—	4.12,0	—	3.57,0
Esimene	13,2	40,0	2.52,0	4.24,0	2.44,0	4.05,0
Teine	14,0	42,0	3.00,0	4.37,0	2.50,0	4.15,0
Kolmas	15,0	44,5	3.10,0	—	2.58,0	—
Noorte esimene	15,8	46,5	3.18,0	—	3.06,0	—

JÄÄHOKI

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel 1.—5. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel kolme aasta jooksul kahel korral 6. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda Vene NFSV spårtakiaadil esikoha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda ametkondade spartakiaadidel, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või liiduvabariikide meistrivõistlustel 1., 2. või 3. koha saavutanud meeskonna koosseisu tingimusel, et antud võistlustest võitis osa vastavalt üks, kaks või kolm meeskonda, kes viimastel NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel olid esimese viie hulgas;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel saavutas aasta jooksul 6 võitu erinevate A-grupi meeskondade üle, kes NSV Liidu meistrivõistlustel tulid 1961. aastal 1.—8., 1962. aastal 1.—10., 1963. aastal 1.—12. kohale tingimusel, et need meeskonnad mängisid jooksva aasta NSV Liidu meistrivõistlusteks registreeritud koosseisudes; samuti erinevate meeskondade üle, kes koosnesid $\frac{2}{3}$ osas tegevmeistersportlastest;

või

kuuluda antud aastal NSV Liidu Jäähokiföderatsiooni poolt kinnitatavasse Nõukogude Liidu 34 tugevama mängija nimekirja.

Esimene järk

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meeskonna koosseisu;

või

kuuluda A-grupi noortemeeskondade üleliidulistel finaali võistlustel 1.—4. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda Vene NFSV meistrivõistluste esimese grupi tsoonivõistlustel 1.—4. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes saavutas aasta jooksul mitte vähem kui 4 võitu esimese järge meeskondade üle või ühe võidu esi-

mese ja seitse võitu teise järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul mängiti mitte vähem kui 12 ametlikku kohtumist vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel;

või

kuuluda üleliidulistel noortevõistlustel esikoha saavutanud meeskonna koosseisu.

Teine järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate teise järgu meeskondade üle või 8 võitu erinevate kolmanda järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 12 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda vabariiklikel noortevõistlustel esikoha saavutanud meeskonna koosseisu.

Kolmas järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 5 võitu mis tahes klassifikatsiooniga (ka spordijärguta) meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 10 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis osa vähemalt 15 mis tahes ulatusega ametlikust kohtumisest.

Noorte esimene järk

Kuuluda üleliiduliste või Vene NFSV noortevõistluste finaalturniirist osavõtjate koosseisu;

või

kuuluda Vene NFSV meistrivõistluste tsoonivõistlustel 2.—3. koha saavutanud meeskonna koosseisu tingimusel, et tsoonivõistlustest võttis osa vähemalt 6 võistkonda;

või

kuuluda liiduvabariigi meistrivõistlustel (peale Vene NFSV) 1.—3. koha saavutanud meeskonna hulka tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 8 meeskonda;

või

kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 3 võitu erinevate noorte

esimese järgu meeskondade üle või 6 võitu erinevate noorte teise järgu meeskondade üle tingimisel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 12 ametlikust kohtumisest.

Noorte teine järk

Kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 3 võitu erinevate noorte teise järgu meeskondade üle või 6 võitu spordijärguta meeskondade üle tingimisel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 10 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis osa vähemalt 15 mis tahes ulatusega ametlikust kohtumisest.

Märkused. 1. Kolmas spordijärk ja noorte teine järk antakse ka lihtsustatud võistlusmääruste järgi korraldatud võistluste tulemuste põhjal.

2. Järgmise kõrgema spordijärgu saab sportlane, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

3. Spordijärgud antakse ainult nendele sportlastele, kes on täitnud vastava järgu jaoks kehtestatud normid jäähokimängu tehnilises ja spetsiaalses ettevalmistuses (mängutehnika normid sooritatakse ametlikult määratud kohtuniku juuresolekul).

4. Mängija loetakse kohtumises kaasamänginuks sel juhul, kui ta viibis väljakul antud kohtumise igal kolmandikajal.

5. Järgunõuete täitmist arvestatakse kõikide järkude mängijatele, kes on kaasa mänginud vähemalt 50% antud võistluskalendriga ettenähtud mängudest.

Meeskondade kuuluvus spordijärku

1. Täiskasvanute meeskonnad jaotatakse meistrite, esimese, teise, kolmanda järgu ja spordijärguta meeskondadeks. Noorte meeskonnad jaotatakse noorte esimese, noorte teise järgu ja spordijärguta meeskondadeks. Meeskonna kuuluvus ühte või teise spordijärku sõltub meeskonna tegelikust koosseisust antud kohtumisel ja määratakse antud meeskonna 65–70% ($\frac{2}{3}$) mängijate spordijärgude järgi. Meeskonna kuuluvuse selgitamisel ühte või teise spordijärku võetakse arvesse mängijad, kes antud mängust tegelikult osa võtsid. Näiteks, kui hokimeeskonna koosseisus mängis kaasa 12 inimest ja neist 8 omas teist spordijärku, siis võitu selle meeskonna üle arvestatakse kui võitu teise järgu meeskonna üle.

Neil juhtudel, kui meeskond koosneb kolme või rohkema erineva spordijärguga mängijaist ja ühegi järguga mängijad ei moodusta $\frac{2}{3}$ meeskonnast, määratakse meeskonna kuuluvus spordijärku järgmiselt: kui kõrgema ja keskmise spordijärguga mängijate arv moodustab vähemalt 40% meeskonna koosseisust, siis meeskonna spordijärk määratakse keskmise järgu järgi. Näiteks, hokimeeskonna koosseisus mängis 11 inimest, neist 2 esimese järgu, 3 teise järgu ja 6 kolmanda järgu mängijat. Antud juhtumil kvalifitseeritakse meeskond teise spordijärku. Mängijate spordijärgud ja meeskonna järk antud kohtumises märgitakse seda mängu juhtinud kohtuniku poolt võistlusprotokolliga pärast mängijate klassifikatsioonipiletite esitamist.

2. Võitu kõrgema spordijärguga meeskonna üle arvestatakse kui kahte võitu oma järgu meeskonna üle. Kaks viiki loetakse ühe võiduna, viiki kõrgema spordijärguga meeskonna üle aga arvestatakse kui võitu oma järgu meeskonna üle.

3. Spordijärgu säilitamiseks on vaja aasta jooksul antud spordijärgu saamiseks kehtestatud normidest saavutada 50% võite ja mängida kaasa 50% mängudest.

Harjutused jäähokimängu tehnikas

Harjutus nr. 1. Pärast kohtuniku märguannet alustab hokimängija liikumist väravajoonelt. Väravajoonest 5 m kaugusel on esimene takistus, millest mängija peab litri mööda vedama. Järgmised neli takistust on üksteisest 3 m kaugusel. Pärast viimasest takistusest möödumist ületab mängija sinise joone ja sooritab viske teise väravasse. Višet ei tohi sooritada ligemalt kui 10 m väravast. Harjutus loetakse lõpetatuks siis, kui litter ületab väravajoone (õhust). Harjutuse sooritamiseks antakse kaks katset.

Harjutus nr. 2. Visked väravale vabalt valitava viskeviisiga. Mängija asub värava vastas, sellele mitte lähemal kui 5 m. Väljaku nurgast söödetakse mängijale litter, mis libiseb mööda jääd. Mängija peab litri viskama või tugeva löögiga suunama väravasse. Harjutus koosneb 20 viskest (10 paremalt ja 10 vasakult poolt).

Harjutus nr. 3 (meistersportlastele ja esimese järgu sportlastele). Pärast kohtuniku märguannet alustab hokimängija liikumist kaugema sinise joone tagant 2–3 m kauguselt külgpoordist ja läbib keskkolmandiku. Pärast teise sinise joone ületamist sooritab mängija 10 ja 5 m kaugusel väravast viske.

Osa väravast on suletud tagurpidi pööratud T tähe kujulise kilbiga. Kilbi alumine 25 sm kõrgune osa kaitseb väravat kogu ulatuses. Kilbi vertikaalne osa on 83 sm laiune ja ulatub värava ülemise servani. Seega jäävad vabaks kaks ühesuguse kujuga sektorit.

Visked sooritatakse järgmiselt: väljaku vasakult poolt startides värava parempoolsesse sektorisse, väljaku paremalt poolt startides väljaku vasakpoolsesse sektorisse. Visked sooritatakse vastavalt parema ja vasaku käega. Iga harjutuse sooritamiseks antakse 5 katset.

Norm	Meistersportlane	Esimene järk
Keskkolmandiku läbimise aeg	3,2 sek.	3,5 sek.
Tabamusi 5 m kauguselt:		
a) parema (vasaku) käega	5	4
b) vasaku (parema) käega	4	3
Tabamusi 10 m kauguselt:		
a) parema (vasaku) käega	4	3
b) vasaku (parema) käega	4	3

Märkus. Harjutus läheb arvesse ka siis, kui kõigist 20 viskest tabavad meistersportlastel vähemalt 17 ja esimeses järgus 13 viset.

Harjutus nr. 4. (meistersportlastele ja esimese järgu sportlastele). Pärast kohtuniku märguannet alustab hokimängija litri vedamist väljaku tsentrist väravale lähemal asuva sinise joone suunas. Vähemalt 10 m kauguselt väravast sooritab mängija viske niisuguse arvestusega, et litter tabaks värava ette asetatud kilpi. Pärast seda peab litter väljakule tagasi pörkama. Mängija järgneb litrile ja uue viske või löögiga saadab litri väravasse (ükskõik kumba sektorisse). 10 viskest peavad meistersportlased tabama 8 korral, esimeses järgus 7 korral.

Kilbi kuju ja mõõtmed samad mis harjutuses nr. 3.

Normid jäähokimängu tehnilises ja spetsiaalses ettevalmistuses

Spordijärk	30 m uisutamine (sekundites)	50 m uisutamine, sellest 15 m näoga sõidusuunas, seejärel 35 m seljaga sõidusuunas (sekundites)	Harjutus nr. 1 (sekundites)	Harjutus nr. 2	
				paremalt (vasakult) poolt	vasakult (paremalt) poolt
				tabamuste arv	
Meistersportlane	4,2	7,1	8,0	9	8
Esimene	4,4	7,3	8,2	8	7
Teine	4,8	7,8	8,4	7	6
Kolmas	5,0	8,0	9,0	6	5
Noorte esimene	4,9	7,9	8,5	7	6
Noorte teine	5,0	8,1	9,5	6	5

JÄÄPALL

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel 1.—4. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel kolme aasta jooksul kahel korral 5. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda Vene NFSV spartakiaadil esikoha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda ametkondade spartakiaadidel, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või liiduvabariikide meistrivõistlustel 1. või 2. koha saavutanud meeskonna koosseisu tingimusel, et antud võistlustest võttis osa vastavalt üks või kaks meeskonda, kes viimastel NSV Liidu meistrivõistlustel olid esimese nelja hulgas;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes saavutas aasta jooksul neli võitu meeskondade üle, kes viimastel NSV Liidu meistrivõistlustel olid esimese kuue hulgas või koosnesid tegevmeistersportlastest;

või

kuuluda igal aastal NSV Liidu Jäähalliföderatsiooni poolt kinnitavasse Nõukogude Liidu 22 tugevama mängija nimekirja.

Esimene järk

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meeskonna koosseisu;

või

kuuluda Vene NFSV meistrivõistluste esimese grupi tsoonivõistlustel 1.—3. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate esimese järgu meeskondade üle või ühe võidu esimese ja 7 võitu erinevate teise järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul mängiti mitte vähem kui 12 ametlikku kohtumist vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel.

Teine järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate teise järgu meeskondade üle või 8 võitu erinevate kolmanda järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 12 ametlikust kohtumisest.

Kolmas järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 5 võitu mis tahes kvalifikatsiooniga (ka spordijärguta) meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 10 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis osa vähemalt 15 mis tahes ulatusega ametlikust kohtumisest.

Noorte esimene järk

Kuuluda üleliiduliste või Vene NFSV noortevõistluste finaaltourniirist osavõtjate koosseisu;

või

kuuluda Vene NFSV meistrivõistluste tsoonivõistlustel 1.—3. koha saavutanud meeskonna koosseisu tingimusel, et tsoonivõistlustest võttis osa vähemalt 6 meeskonda;

või

kuuluda liiduvabariigi (peale Vene NFSV) meistrivõistlustel 1.—3. koha saavutanud meeskonna koosseisu tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 8 meeskonda;

või

kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 3 võitu erinevate noorte esimese järgu meeskondade üle või 6 võitu erinevate noorte teise järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 12 ametlikust kohtumisest.

Noorte teine järk

Kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 3 võitu erinevate noorte teise järgu meeskondade üle või 6 võitu spordijärguta meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 10 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis osa vähemalt 15 mis tahes ulatusega ametlikust kohtumisest.

Märkus e d. 1. Kolmas spordijärk ja noorte teine järk antakse ka lihtsustatud võistlusmääruste järgi korraldatud võistluste tulemuste põhjal.

2. Järgmise kõrgema spordijärgu saab sportlane, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

3. Spordijärgud antakse ainult nendele sportlastele, kes on täitnud vastava järgu jaoks kehtestatud normid jääpallimängu tehnikas ja spetsiaalses ettevalmistuses (mängutehnika normid sooritatakse ametlikult määratud kohtuniku juuresolekul).

4. Mängija loetakse kohtumises kaasamänginuks sel juhul, kui ta viibis väljakul vähemalt 50% võistlusmäärustega ettenähtud ajast.

5. Järgunõuete täitmist arvestatakse kõikide järkude mängijatel, kes on kaasa mänginud vähemalt 50% antud võistluste kalendriga ettenähtud mängudest.

Meeskondade kuuluvus spordijärku

Täiskasvanute meeskonnad jaotatakse meistrite, esimese, teise, kolmanda järgu ja spordijärguta meeskondadeks. Noorte meeskonnad jaotatakse noorte esimese, noorte teise ja spordijärguta meeskondadeks. Meeskonna kuuluvus ühte või teise spordijärku sõltub meeskonna tege-likust koosseisust antud kohtumisel ja määratakse antud meeskonna 65—70% ($\frac{2}{3}$) mängijate spordijärkude järgi. Näiteks, kui jääpallimeeskonna koosseisus mängis kaasa 12 inimest, neist 8 teise spordijärguga, siis võitu selle meeskonna üle arvestatakse kui võitu teise järgu meeskonna üle.

Neil juhtudel, kui meeskond koosneb kolme või rohkema erineva spordijärguga mängijaist ja ühegi järguga mängijad ei moodusta $\frac{2}{3}$ meeskonnast, määratakse meeskonna kuuluvus spordijärku järgmiselt: kui kõrgema ja keskmise spordijärguga mängijate arv moodustab vähemalt 40% meeskonna koosseisust, siis meeskonna spordijärk määratakse keskmise järgu järgi. Näiteks, jääpallimeeskonna koosseisus mängis 11 inimest, neist 2 esimese, 3 teise ja 6 kolmanda järgu mängijat. Antud juhtumil kvalifitseeritakse meeskond teise spordijärku.

Mängijate spordijärgud ja meeskonna järk antud kohtumises määratakse seda mängu juhtinud kohtuniku poolt võistlusprotokollil pärast mängijate klassifikatsioonipiletite esitamist.

Võitu kõrgema spordijärguga meeskonna üle arvestatakse kui kahte võitu oma järgu meeskonna üle.

Kaks viiki loetakse ühe võiduna. Viiki kõrgema spordijärguga meeskonna üle aga arvestatakse kui võitu oma järgu meeskonna üle.

Spordijärgu säilitamine

Spordijärgu säilitamiseks on vaja aasta jooksul antud spordijärgu saamiseks kehtestatud normidest saavutada 50% võite ja mängida kaasa 50% mängudest.

Normid jääpallimängu tehnilises ja spetsiaalses ettevalmistuses

Spordijärk	30 m uisutamise (sekundites)	50 m uisutamine, sellest 15 m näoga sõidusuunas, seejärel 35 m seljaga sõidusuunas (sekundites)	Harjutus nr. 1 (sekundites)	Harjutus nr. 2 (tabamuste arv)
Meistersportlane	4,2	7,1	13,0	8
Esimene	4,4	7,3	13,2	7
Teine	4,8	7,8	14,0	6
Kolmas	5,0	8,0	14,3	5
Noorte esimene	4,9	7,9	14,5	6
Noorte teine	5,0	8,1	14,7	5

Härjutused jääpallimängu tehnikas

Harjutus nr. 1. Start antakse keskjoonelt, 25 m kauguselt väljaku keskpunktist.

Mängija alustab palli vedamist mööda keskjoont keskringi suunas. 10 m kaugusel stardist tuleb mängijal ületada keskjoonele risti asetatud poort. Keskringini jõudes liigub mängija mööda keskringi joont vasakule. Pärast $\frac{3}{4}$ ringjoone läbimist liigub mängija värava suunas. Nüüd tuleb mängijal pall mööda vedada neljast takistusest. Neist esimene asub 10 m kaugusel väljaku keskpunktist, järgmised teineteisest 6 m kaugusel. Pärast viimasest takistusest möödumist sooritab mängija väravalöögi, kuid mitte lähemalt kui 17 m kauguselt väravast. Pall peab ületama väravast 5 m kaugusele asetatud poordi ja ületama värava joone õhust, millega harjutus lõpeb.

Harjutus nr. 2. Mängija asub värava vastas, karistusala joonel, 17 m kaugusel väravast. Väljaku nurgast söödetakse talle pall, mis liigub mööda jääd keskmise tugevusega. Mängija peab palli saatma tugeva löögiga väravasse. Harjutus koosneb 10 löögist: 5 väljaku vasakust nurgast saadud söödust ja 5 väljaku paremast nurgast saadud söödust.

KAASAEGNE VIIEVÖISTLUS, KAASAEGNE KOLMEVÖISTLUS JA MEREALANE SPORTLIK MITMEVÖISTLUS

I. KAASAEGNE VIIEVÖISTLUS

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa mitte vähem kui 2 meistersportlast ja 8 esimese järgu sportlast, 4400 punkti (mitte vähem) tingimusel, et igal alal saavutati mitte vähem kui 700 punkti.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel, millest võttis osa mitte vähem kui 10 teise järgu sportlast, vähemalt 4000 punkti.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel vähemalt 3400 punkti.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel vähemalt 2800 punkti.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse tingimusel, et ratsakrossis, vehklemises ja laskmises kuulub kohtunikebrigaadi koosseisu vähemalt üks üleliidulise või kaks vabariikliku kategooria kohtunikku.

Esimese spordijärgu normi täitmist arvestatakse tingimusel, et kohtunikebrigaadi koosseisu kuulub vähemalt üks vabariikliku või kaks esimese kategooria kohtunikku.

2. Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastele, kes aasta jooksul võtsid võistlustest osa vähemalt: meistersportlased 4 korda, esimeses järgus 3 korda, teises järgus 3 korda, kolmandas järgus 2 korda.

II. KAASAEGNE KOLMEVÕISTLUS

(laskmine, ujumine ja murdmaajooks)

JÄRGUNOUDED

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel mitte vähem kui 2700 punkti.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel vähemalt 2200 punkti.

Kolmas järk.

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel vähemalt 1900 punkti.

M ä r k u s e d. 1. Teise ja kolmanda spordijärgu täitmisel lubatakse laskmine püstolist asendada laskmisega väiksekaliibrilisest vintpüssist 25 m distantsilt (märk nr. 6, 3 proovi- ja 20 võistluslasku). Tagajärg arvestatakse samuti kui laskmisel püstolist.

2. Kaasaegses kolmevõistluses lubatakse ujumine või murdmaajooks asendada vehklemise või ratsakrossiga kaasaegse viievõistluse tingimuste järgi.

Noorte esimene järk

(Laskmine väiksekaliibrilisest vintpüssist 25 m distantsilt, ujumine — 100 m, murdmaajooks — 800 m).

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel vähemalt 1700 punkti.

Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastel, kes aasta jooksul võtsid osa võistlustest vähemalt: esimeses järgus 4 korda, teises ja kolmandas järgus 3 korda, noorte esimeses järgus 2 korda.

III. MEREALANE SPORTLIK MITMEVÕISTLUS

(sõudmine, purjetamine, ujumine, laskmine, murdmaajooks)

JÄRGUNÕUDED

Esimene järk

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel meeskonna koosseisus 1.—5. koht;

või

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel meistrivõistlustel meeskonna koosseisus esikoht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel meeskonna koosseisus esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt kolm esimese järgu meeskonda või viis teise järgu meeskonda.

Teine järk

Saavutada ametlikel meeskondlikel või individuaalvõistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt kaks teise järgu meeskonda (individuaalvõistlustel 5 teise järgu sportlast) või neli kolmanda järgu meeskonda (individuaalvõistlustel 10 kolmanda järgu sportlast).

Kolmas järk

Saavutada ametlikel meeskondlikel või individuaalvõistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt kaks kolmanda järgu meeskonda (individuaalvõistlustel 4 kolmanda järgu sportlast) või viis spordijärguta meeskonda (individuaalvõistlustel 10 spordijärguta sportlast).

Noorte esimene järk

Saavutada ametlikel meeskondlikel või individuaalvõistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 5 spordijärguta noortemeeskonda (individuaalvõistlustel 10 spordijärguta noort).

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Mitmevõistluse kava

1. Sõudmine merepaatidel või rahvapaatidel (poeglapsed — 1000 m, mehed — 2000 m).

2. Purjetamine (klassisõidud) merepaatidel või svertpaatidel (poeglapsed — 4—6 miili, mehed — 6—8 miili).

3. Laskmine väiksekaliibrilisest vintpüssist 50 m distantsilt (harjutus MB-2) — 3 proovi- ja 10 võistluslasku.
4. Ujumine (poeglapsed ja mehed — 400 m).
5. Murdmaajooks (poeglapsed — 800 m, mehed — 1500 m).

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Peale ülaltoodud nõuete täitmise on spordijärgu saamiseks vaja täita veel järgmised tehnilised normid.

Esimene järk: a) sõudmine — täita teise järgu norm mere- või rahvapaatidel sõudmises;

b) purjetamine — täita teise järgu norm (roolimehe või soodimehe);

c) laskmine — saavutada 87 silma;

d) ujumine — 25 m basseinis läbida 400 m ajaga 5.40,0, 50 m basseinis ajaga 5.46,0;

e) murdmaajooks — saavutada 1500 m distantsil aeg 5.30,0.

Teine järk: a) sõudmine — täita kolmanda järgu norm mere- või rahvapaatidel sõudmises;

b) purjetamine — täita kolmanda järgu norm (roolimehe või soodimehe);

c) laskmine — saavutada 80 silma;

d) ujumine — 25 m basseinis läbida 400 m ajaga 7.26,0, 50 m basseinis ajaga 7.32,0;

e) murdmaajooks — saavutada 1500 m distantsil aeg 6.00,0.

Kolmanda järgu ja noorte esimese järgu täitmisel pole tehnilised normid kohustuslikud.

2. Sõudmises ja purjetamises täidetakse normid üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni vastava ala järgunormide järgi.

3. Meeskonna spordijärk määratakse meeskonna koosseisust 50% kõrgemat järku omavate sportlaste järgi. Näiteks, kui meeskonna koosseisus on 2 kolmanda järgu, 4 teise järgu ja 1 esimese järgu sportlane, siis kvalifitseeritakse see meeskond teise spordijärku.

4. Järgunõuete täitmist arvestatakse sportlastel, kes aasta jooksul on võistlustest osa võtnud vähemalt: esimeses järgus 4 korda, teises järgus 3 korda, kolmandas järgus 2 korda, noorte esimeses järgus kaks korda.

KABE

JÄRGUNÕUDED

NSV Liidu suurmeister

Saavutada maailma meistrivõistlustel rahvusvahelises kabes esikoht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel vene kabes neljal järjestikusel turniiril kahel korral esikoht.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel rahvusvahelises kabes viie aasta jooksul ühel korral 2. või 3. koht;

või

täita üks spordijärgu saamise nõuetest.

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistluste poolfinaalis, millest võitis osa vähemalt 50% meistersportlasi, õigus osa võtta finaalturniirist;

või

täita vastav norm klassifikatsioonivõistlustel, mille osavõtjate koosseisust on vähemalt pooled meistersportlased, ülejäänud aga meistrikandidaadid (turniirisüsteemis korraldatud võistlustel peab osavõtjate arv olema vähemalt 14, neist meistersportlasi mitte vähem kui 8); kahe ringilisel meistersportlaste ja meistrikandidaatide matšturniiril peab osavõtjate hulgas olema vähemalt 7 meistersportlast ja samapalju meistrikandidaate;

või

saavutada üleliidulisel tugevamate meistrikandidaatide turniiril esikoht;

või

saavutada 14-partiilises kvalifikatsioonimatšis võit meistersportlase üle.

M ä r k u s. Meistersportlase nimetuse saamise norm turniiridel: saavutada oma nimetust kinnitanud meistersportlaste vastu mängides 50% võimalikest punktidest ja meistrikandidaatide vastu mängides 67% võimalikest punktidest.

Meistersportlase normi täitmiseks matšturniiridel tuleb vähemalt 50% punktidest saavutada oma nimetust kinnitanud meistersportlaste vastu mängides.

Üleliidulise ulatusega võistkondlikel võistlustel on meistersportlase normi täitmiseks vaja mängida vähemalt 10 partiid.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada üks punkt vähem, kui on vaja meistersportlase nimetuse saamiseks, Spordijärku tuleb kinnitada kolme aasta jooksul. Meistersportlane, kes seda nõuet ei täida, kaotab oma sportlikud õigused.

Meistersportlane

(Naised)

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel esikoht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel kolmel järjestikusel turniiril kahel korral vähemalt kolmas koht.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel kolmel järjestikusel turniiril ühel korral vähemalt kolmas koht.

Meistrikandidaat

Meistrikandidaadi nimetus antakse esimese järgu kabetajale, kes on kolmel turniiril, koefitsiendiga mitte rohkem kui 1, täitnud meistrikandidaadipalli saamiseks kehtestatud normi (turniirist osavõtjate arv peab olema vähemalt 11).

M ä r k u s. Meistrikandidaadipalli ja meistrikandidaadi spordijärgu saamiseks on vaja saavutada meistersportlaste vastu mängides 33% võimalikest punktidest, meistrikandidaatide vastu mängides 50% võimalikest punktidest ja esimese järgu sportlaste vastu mängides 67% võimalikest punktidest.

Kui sportlane ei kinnita esimese järgu normi, siis võetakse talt ära üks meistrikandidaadipall.

Esimene ja teine järk

Saavutada kvalifikatsiooniturniiril 67% võimalikest punktidest.

Kolmas järk

Saavutada neljanda järgu kabetajate turniiril 67% võimalikest punktidest.

Neljas järk

Saavutada koefitsiendita turniiril 67% võimalikest punktidest.

Esimese, teise ja kolmanda järgu säilitamine

Saavutada vastava järgu turniiril 50% võimalikest punktidest.

Noorte esimene järk

Saavutada 67% võimalikest punktidest 12—16-aastaste noorte turniiril.

Noorte esimene spordijärk annab õiguse osa võtta turniirist kolmanda järgu saamiseks.

Märkus. Esimese, teise ja kolmanda järgu turniire lubatakse korraldada kahes ringis vähemalt 6 osavõtja puhul.

Spordijärgu saamiseks (esimene järk kaasa arvatud) on võistkondlikel võistlustel vaja mängida vähemalt 5 partiid, turniiridel 10 partiid.

Esimese ja teise järgu kabetajale, kes turniiril ei täitnud oma järgu kinnitamiseks vajalikku normi, arvestatakse «ebaedu». Kolmanda «ebaedu» puhul järjest viiakse kabetaja järgmisse madalamasse spordijärku.

Turniiridel, millest võtavad osa erinevate järkudega kabetajad, kehtestatakse klassifikatsiooninormid järgmise tabeli järgi:

Turniiri koefitsient	Spordijärgu norm (protsentides)			
	Esimene	Teine	Kolmas	Neljas
1,0	50	33	20	—
1,25	54	37	24	—
1,50	58	41	28	—
1,75	62	45	32	—
2,0	67	50	36	20
2,25	—	54	40	24
2,50	—	58	43	28
2,75	—	62	46	32
3,0	—	67	50	36
3,25	—	—	54	40
3,50	—	—	58	43
3,75	—	—	62	46
4,0	—	—	67	50

Turniiri keskmise koefitsiendi väljaarvestamisel antakse noorte esimese ja täiskasvanute neljanda järgu kabetajatele näitaja 4, kolmanda järgu kabetajatele näitaja 3, teise järgu kabetajatele 2, esimese järgu kabetajatele 1, meistrikandidaatidele 0,5, meistersportlastele 0.

Järgunõuded kompositsioonkabas

Meistersportlane

Saavutada üleliidulistel meistrivõistlustel kompositsioonkabas esikoht;

või

saavutada üleliidulistel kompositsioonkabe konkurssidel 24 punkti.

Punkte arvestatakse järgmise tabeli järgi:

Võistluste liik	Punkte saavutatud kohtade eest					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Üleliidulised meistrivõistlused	24 p.	20 p.	16 p.	12 p.	8 p.	4 p.
Üleliiduline konkurss	6 p.	5 p.	4 p.	3 p.	2 p.	1 p.
Vabariiklik konkurss	3 p.	2 p.	1 p.	—	—	—

Märkused. 1. Punkte arvestatakse ainult nende ülesannete, etüüdide ja lõppmängude eest, mis rahuldavad kabekooli nõudeid.

2. Meistersportlase normi täitmisel arvestatakse punkte üleliidulistel konkurssidel esimese kolme koha järgi, üleliidulistel meistrivõistlustel esimese viie koha järgi.

3. Punktid kehtivad viie aasta jooksul, arvates nende saamise momendist.

Meistersportlase nimetus antakse ainult kompositsioonkabetajale, kes omab esimese spordijärgu kabes.

Esimene järk

Saavutada konkurssidel mitte vähem kui 12 punkti ja omada vähemalt teine spordijärk kabes.

Teine järk

Saavutada konkurssidel mitte vähem kui 6 punkti ja omada vähemalt kolmas spordijärk kabes.

Kolmas järk

Saavutada vabariikliku ulatusega konkurssidel vähemalt ühel korral koht esimese kolme hulgas või oblasti ulatusega konkurssidel kahel korral esikoht.

Täiendavad juhised ja nõuded

1. Alates vabariikliku ulatusega konkurssidest korraldatakse kõik konkursid kohustusliku ekspertiisiga eesmärgil teha kindlaks, kas konkurssilooming pole varem juba avaldatud ning vastab ainulahenduse nõuetele. Ekspertiisi teeb NSV Liidu Kabeföderatsiooni presiidiumi kompositsioonkabe komisjon.

2. Kompositsioonkabes ei kuulu spordijärgud kinnitamisele.

Spordijärk

Ala	Meister- sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene	Noorte teine
300 m tõkkejooks	—	—	—	46,0	48,0	—
400 m tõkkejooks	52,5	55,0	59,0	64,0	—	—
3000 m takistusjooks	8,50,0	9,15,0	9,45,0	10,30,0	—	—
Maratonijooks	2:25,00,0	2:35,00,0	3:10,00,0	—	—	—
30 km maanteejooks	—	1:45,00,0	1:54,00,0	2:12,00,0	—	—
8 km murdmaajooks	—	26,30,0	28,50,0	31,55,0	—	—
5 km murdmaajooks	—	16,10,0	17,20,0	18,50,0	—	—
3 km murdmaajooks	—	9,40,0	10,10,0	11,00,0	—	—
2 km murdmaajooks	—	—	—	6,20,0	6,40,0	—
1 km murdmaajooks	—	—	2,55,0	3,05,0	3,15,0	3,20,0
800 m murdmaajooks	—	—	—	2,14,0	2,25,0	2,30,0
Kõrgushüpe	2,00	1,90	1,75	1,55	1,50	1,40
Teivashüpe	4,40	4,00	3,60	3,10	2,80	2,40
Kaugushüpe	7,55	7,00	6,50	5,70	5,40	5,00
Kõlmikhüpe	15,75	14,90	13,90	12,80	12,00	—
Kuulitõuge (7,257 kg)	17,00	15,00	13,50	11,00	—	—
Kuulitõuge (6 kg)	—	—	14,50	13,00	11,00	—
Kuulitõuge (5 kg)	—	—	—	14,00	12,00	—
Kettaheide (2 kg)	54,00	47,00	40,00	33,00	30,00	10,50
Kettaheide (1,5 kg)	—	—	45,00	40,00	34,00	29,00
Vasaraheide (7,257 kg)	62,00	56,00	48,00	38,00	—	—
Vasaraheide (6 kg)	—	—	50,00	42,00	38,00	—
Vasaraheide (5 kg)	—	—	—	—	43,00	—
Odavise (800 g)	73,00	65,00	55,00	45,00	39,00	—
Odavise (600 g)	—	—	60,00	50,00	43,00	36,00
Granaadivise (700 g)	—	—	65,00	55,00	45,00	—
Granaadivise (500 g)	—	—	—	60,00	50,00	40,00

Kümneviistlus	6800	5600	4800	3800	—	—
Kaheksaviistlus (100 m, kaugus, ketas, kõrgus, 110 m tõkkejooks, teivas, oda, 800 m)	—	—	3800	3000	2600	—
Kuueviistlus (100 m, kaugus, ketas, 110 m tõkkejooks, kuul, teivas)	—	—	3000	2400	2000	1800
Neljaviistlus (100 m, kaugus, ketas, oda)	—	—	2200	1800	1400	1200
Kolmeviistlus (100 m, kõrgus, kuul (5 kg))	—	—	—	—	1200	900
3 km käimine	—	—	13,00	15,00	18,00	20,00
5 km käimine	—	—	24,00	27,00	31,00	34,00
10 km käimine	—	47,30	53,00	58,00	—	—
20 km käimine	1:32,00,0	1:38,00,0	1:50,00,0	2:05,00,0	—	—
50 km käimine	4:20,00,0	4:36,00,0	5:00,00,0	5:30,00,0	—	—

Naised

60 m jooks	—	—	8,0	8,5	8,8	9,2
100 m jooks	11,7	12,3	12,8	13,6	14,2	14,6
200 m jooks	24,2	25,2	26,5	28,5	30,0	31,0
300 m jooks	—	—	44,0	46,0	50,0	52,5
400 m jooks	56,0	58,5	1,01,0	1,05,0	—	—
800 m jooks	2,09,0	2,16,0	2,24,0	2,34,0	—	—
80 m tõkkejooks	11,0	11,5	12,2	13,2	14,0	14,6
2 km murdmaajooks	—	7,05,0	7,30,0	8,10,0	—	—
1 km murdmaajooks	—	3,05,0	3,25,0	3,50,0	—	—
500 m murdmaajooks	—	—	1,25,0	1,32,0	1,40,0	1,47,0
Kõrgushüpe	1,65	1,55	1,45	1,30	1,25	1,20
Kaugushüpe	6,00	5,70	5,15	4,50	4,20	4,00

Ala	Spordijärk					
	Meister- sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene	Noorte teine
Kuulitõuge (4 kg)	15.00	13.50	12.00	10.00	9.00	7.50
Kuulitõuge (3 kg)	—	—	—	11.00	10.00	8.50
Kettaheide (1 kg)	49.00	44.00	37.00	30.00	26.00	23.00
Odavise (600 g)	51.00	45.00	38.00	33.00	26.00	23.00
Odavise (500 g)	—	—	—	35.00	28.00	24.00
Granaadivise (700 g)	—	—	40.00	35.00	—	—
Granaadivise (500 g)	—	—	—	—	35.00	30.00
Viievõistlus	4500	4000	3400	2700	2400	—
Neljavõistlus (80 m tõkkejooks, kõrgus, 100 m, kuul)	—	—	—	—	—	—
Kolmevõistlus (100 m, kuul (4 kg), kõrgus)	—	—	2700	2300	1900	1700
	—	—	2100	1700	1500	1350

Meistersportlase normi täitmist arvestatakse:

1. Maratonijooksus — a) sportlastele, kes NSV Liidu meistrivõistlustel saavutasid 1.—5. koha; b) sportlastele, kes NSV Liidu meistrivõistlustel kaks aastat järjest saavutasid 6.—10. koha.
2. 50 km käimises — sportlastele, kes NSV Liidu meistrivõistlustel saavutasid 1.—5. koha.
3. Kümnevõistluses ja naiste viievõistluses — sportlastele, kes NSV Liidu meistrivõistlustel saavutasid 1.—3. koha.

20 km ja 50 km käimises peab kohtunikekogu koosseisus olema vähemalt üks kohtunik üleliidulisest sportliiku saavutamise komisjonist.

Järgunormide täitmist arvestatakse tingimustel, et sportlane on aasta jooksul võistlustest osa võtnud vähemalt tabelis toodud arv kordi:

Spordiala	Spordijärk					
	Meister- sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene	Noorte teine
5000 m ja 10 000 m jooks, 3000 m takistusjooks, 20 km käimine Ülejäanud alad*	5 15	4 12	3 8	2 6	— 5	— 5

* M ä r k u s. Üalärmärgitud nõudmisi ei rakendata meeste kümnevõistluses, maratonijooksus ja 50 km käimises; naiste viievõistluses ja 800 m jooksus.

KIIRUISUTAMINE

JÄRGUNOUDED

Spordijärk	Distsants (meetrites)					Mitmevõistlus (punktides)							
	500	1500	3000	5000	10000	500	1500	5000	10000	500	1500	3000	5000
Meistersportlane mitmevõistluses	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meistersportlane üksikutel distantsidel	42,5	2.16,5	—	—	—	—	—	8.25,0	17.25,0	197	—	—	—
Esimene	—	—	—	—	—	—	—	8.50,0	18.20,0	—	—	—	—
Teine	49,0	2.37,0	5.25,0	—	—	—	—	9.25,0	19.35,0	—	—	—	—
Kolmas	53,0	2.49,0	5.50,0	—	—	—	—	10.00,0	21.00,0	—	—	—	—
Noorte esimene	56,5	3.00,0	6.15,0	—	—	—	—	10.50,0	—	—	—	—	—
Noorte teine	1.03,0	3.20,0	7.00,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mehed

Harilikes tingimustes

Harilikud uisud

Meistersportlane mitmevõistluses
 Meistersportlane üksikutel distantsidel
 Esimene
 Teine
 Kolmas
 Noorte esimene
 Noorte teine

Kolmas järk
 Noorte esimene
 Noorte teine

500 m	1000 m	1500 m
59,0	2.08,0	3.20,0
1.03,0	—	—
1.10,0	—	—

Spordijärk	Distant (meetrites)				Mitmevõistlus (punktides)			
	500	1500	3000	5000	10000	500	1500	3000

Kõrgmäestiku tingimustes (üle 1000 m merepinna)

Meistersportlane üksikutel distantsidel	41,0	2.12,0	—	8.05,0	16.50,0	—	—	—	—
Meistersportlane mitmevõistluses	—	—	—	—	—	191	—	—	—
Esimene	—	—	—	—	—	199	—	—	—
Teine	47,0	2.32,0	5.15,0	9.00,0	19.00,0	213	209	—	—

Poolkõrgmäestiku tingimustes (500—1000 m merepinna)

Meistersportlane üksikutel distantsidel	41,6	2.14,0	—	8.12,0	17.05,0	—	—	—	—
Meistersportlane mitmevõistluses	—	—	—	—	—	194	—	—	—
Esimene	—	—	—	—	—	204	—	—	—
Teine	47,0	2.32,0	5.15,0	8.37,0	18.05,0	200	200	—	—
Kolmas	51,0	2.45,0	5.41,0	9.10,0	19.20,0	216	212	—	—
Noorte esimene	54,5	2.55,0	6.05,0	9.45,0	20.30,0	232	228	—	—
Noorte teine	1.00,0	3.15,0	6.50,0	10.35,0	—	—	242	—	177
							—	—	196

Spordijärk	Distsants (meetrites)				Mitmevõistlus (punktides)		
	500	1000	1500	3000	500, 1000, 1500, 3000	500, 1000, 1500, 3000	500, 1000, 1500, 3000

Naised

Harilikes tingimustes

Meistersportlane üksikutel distantsidel	48,5	1.40,5	2.37,0	5.35,0	—	—	—
Meistersportlane mitmevõistlustes	—	—	—	—	—	—	—
Esimene	—	—	—	—	213	—	—
Teine	55,0	1.54,0	3.00,0	—	224	—	—
Kolmas	59,0	2.03,0	3.12,0	6.16,0	238	—	—
Noorte esimene	1.02,5	2.12,0	3.26,0	6.42,0	256	—	—
Noorte teine	1.07,0	2.19,0	3.42,0	7.12,0	274	—	203
							214

Harilikud uisud

	300 m	500 m	
Kolmas	—	—	—
Noorte esimene	40,0	1.11,0	—
Noorte teine	42,5	—	—

Spordijärk	Distsants (meetrites)				Mitmevõistlus (punktides)	
	500	1000	1500	3000	500, 1000, 1500, 3000	500, 1000, 1500
Kõrgmäestiku tingimustes (üle 1000 m merepinnast)						
Meistersportlane üksikutel distantsidel	46,9	1.37,0	2.31,0	5.22,0	—	—
Meistersportlane mitmevõistluses	—	—	—	—	206	—
Esimene	—	—	—	—	217	—
Teine	53,0	1.50,0	2.52,0	6.06,0	231	—
Poolkõrgmäestiku tingimustes (500—1000 m merepinnast)						
Meistersportlane üksikutel distantsidel	47,7	1.38,7	2.34,0	5.28,0	—	—
Meistersportlane mitmevõistluses	—	—	—	—	209	—
Esimene	—	—	—	—	220	—
Teine	54,0	1.52,0	2.56,0	6.11,0	234	—
Kolmas	59,0	2.01,0	3.08,0	6.37,0	252	—
Noorte esimene	1.01,0	2.10,0	3.22,0	7.07,0	271	200
Noorte teine	1.06,0	2.17,0	3.38,0	—	—	210

Järgunormide täitmise tingimused

Järgunormide täitmist arvestatakse tingimusel, et sportlane on talvehooaja jooksul võistlustest osa võtnud vähemalt:

meistersportlane — suurest mitmevõistlusest 4, üksikutel distantsidel 2 korda;

esimene spordijärk — suurest mitmevõistlusest 3, üksikutel distantsidel 2 korda;

teine spordijärk — suurest mitmevõistlusest 1, üksikutel distantsidel 2, väikesest mitmevõistlusest 2 korda;

kolmas spordijärk — väikesest mitmevõistlusest 2, üksikutel distantsidel 2 korda;

noorte esimene spordijärk — väikesest mitmevõistlusest 1, üksikutel distantsidel 2 korda;

noorte teine spordijärk — kolmevõistlusest 1, üksikutel distantsidel 2 korda.

Märkused. 1. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse tingimusel, et sportlasel on esimene spordijärk mitmevõistluses.

2. Teises, kolmandas ja noorte spordijärkudes arvestatakse järgunorme kas mitmevõistluses või kahe distantsi järgi (üks lühike ja üks pikk distants) tulemuste põhjal, mis on saavutatud ühel võistlusel. Pikkadeks distantsideks loetakse meestele 3000, 5000 ja 10 000 m, naistele 3000 m, poeglastele 3000 ja 5000 m, tütarlastele 1500 ja 3000 m.

3. Noorte spordijärgud omistatakse 15—16-aasta vanustele sportlastele.

KLASSIKALINE MAADLUS, VABAMAADLUS JA SAMBOMAADLUS

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—6. koht;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 5 võitu erinevate tegevmeistersportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul 15 võitu (või kahe aasta jooksul 25 võitu) erinevate esimese järgu sportlaste üle, neist mitte vähem kui 8 võitu (või kahe aasta jooksul mitte vähem kui 12 võitu) NSV Liidu meistrivõistlustel, üleliidulise või vabariikliku ulatusega meistrivõistlustel ja 7 võitu (või kahe aasta jooksul 13 võitu) teistel, vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel ja linnadevahelistel matškohtumistel. 15 kohtumisest peab olema 6 (või kahe aasta jooksul 10) seljavõitu.

Peale nõutud arvu võitude peab maadleja kahe aasta jooksul vähemalt ühel korral võtma osa NSV Liidu meistrivõistlustest või saavutama liiduvabariigi või vabatahtliku spordiühingu kesknõukogu meistrivõistlustel 1.—6. koha tingimusel, et antud liiduvabariigi või spordiühingu meeskond viimastel NSV Liidu meistrivõistlustel saavutas koha esimese kümne hulgas ja antud kehakaalus võistles vähemalt 12 maadlejat;

või

saavutada liiduvabariigi või vabatahtliku spordiühingu kesknõukogu meistrivõistlustel, kui liiduvabariigi või spordiühingu meeskond tuli NSV Liidu meistrivõistlustel esimese kümne hulka, esimene koht vähemalt kolme võistleja osavõtu korral antud kehakaalus, teine koht vähemalt viie võistleja osavõtu korral antud kehakaalus ja kolmas koht vähemalt kaheksa võistleja osavõtu korral antud kehakaalus.

Oma sportliku kvalifikatsiooni kinnitamiseks peab meistersportlane aasta jooksul saavutama vähemalt 6 võitu erinevate esimese järgu maadlejate üle või 2 võitu erinevate meistersportlaste üle.

Võitu oma sportlikku kvalifikatsiooni kinnitanud tegevmeistersportlase üle hinnatakse kui kolme võitu esimese järgu maadlejate üle.

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 5 võitu erinevate esimese järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 10 võitu erinevate teise järgu sportlaste üle.

Spordijärk antakse tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 15 kohtumisest.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 4 võitu erinevate teise järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 8 võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle.

Spordijärk antakse tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 12 kohtumisest.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 3 võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 6 võitu erinevate spordijärguta sportlaste üle.

Spordijärk antakse tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 10 kohtumisest.

Noorte esimene järk

Saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 4 võitu erinevate noorte esimese järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 8 võitu erinevate noorte teise järgu sportlaste üle.

Spordijärk antakse tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 12 kohtumisest.

Noorte teine järk

Saavutada aasta jooksul 3 võitu erinevate noorte teise järgu sportlaste üle või 6 võitu erinevate spordijärguta sportlaste üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 10 kohtumisest.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul vähemalt 2 võitu oma spordijärgu maadlejate üle või 4 võitu ühe võrra madalama spordijärguga maadlejate üle. Aasta arvestamine algab esimese võidu saavutamise kuupäevast.

Meistersportlased ja esimese järgu sportlased peavad omama maadleja kaardi, kuhu võistluste peakohtunik märgib maadleja poolt ametlikel võistlustel saavutatud tulemused.

M ä r k u s e d. 1. Raskekaalu maadlejatel võib spordijärgu saamiseks olla oma spordijärgu maadlejate üle kaks võitu vähem.

2. Võitu kõrgema spordijärguga sportlase üle loetakse võrdseks kahe võiduga oma spordijärku kuuluvate sportlaste üle.

3. Võite spordijärgu saamiseks arvestatakse maadlusspordi erinevatel aladel ainult siis, kui need on saavutatud sportlaste üle, kes omavad järgusportlase nimetust vastaval maadlusspordi alal.

Täiendavad nõuded

Peale spordijärgu või meistersportlase nimetuse saamiseks kindlaks määratud võitude arvu saavutamist peab maadleja täitma kontrollkomisjoni ees tehnilise ettevalmistuse normatiivsed nõuded (spetsiaalsed harjutused sillas, võtted, kaitsevõtted, vastuvõtted, kombinatsioonid) vastavalt kinnitatud kavale. Normatiivide vastuvõtmiseks moodustatakse kontrollkomisjon linna maadlussektiooni juurde.

Tehnilised normatiivid klassikalises ja vabamaadluses

(Esimese järgu maadlejatele ja meistersportlastele)

Vabamaadluses määratakse keskmine hinne võtete eest jalgade abil ja ilma jalgade abita.

I. Maadleja spetsiaalharjutused.

1. Sildaminek püstiasendist. 2. Sillas «ümber pea» jooksmine.
3. Sillast väljapööramine üle pea.

II. Võtted parterasendis.

1. Pööramised: a) pöördega, b) ümberjooksmisega, c) üleminekuga, d) üleveeretamisega, e) sirutusega, f) ülevedamisega, g) painutusega.
2. Heited: a) kallutusega, b) painutusega, c) pöördheited, d) ülevedamisega.
3. Üks kombinatsioon partermaadluses.

III. Võtted püstiasendis.

1. Vastase viimine parteri: a) tõmbega, b) sukeldumisega, c) pöördega, d) väljaistega.
2. Heited: a) kallutusega, b) üle selja, c) pöördheited, d) painutusega.

3. Kukutamised: a) jooksmisega, b) pöördega.
4. Üks kombinatsioon püstiasendis.

Tehnilised normatiivid sambomaadluses

I. Eriharjutused (julgestus).

1. kukkumine käele, 2. kukkumine külili, 3. kukkumine selili.

II. Võtted püstiasendis (heited).

1. tasakaalust väljaviimine, 2. heited jalgadest, 3. ülejalaheited, 4. althaarded, 5. konksheited, 6. allaisted ja heited üle pea, 7. puusaheited, 8. pöördheited, 9. ülerinnaheited, 10. veski.

III. Võtted lamadesasendis.

1. pööramine, 2. kinnihoidmine, 3. küljelt, 4. pealt, 5. risti, 6. pea poolt, 7. jalgade poolt.

IV. Valuvõtted.

1. küünarliigesest (ülepainutamine), 2. õlast (pööramine), 3. põlveliigesest (ülepainutamine), 4. jalgade ristiajamine, 5. survega Achilleuse kõõlusele.

V. Kombinatsioonid.

1. heidetest, 2. heidetest kinnihoidmisega, 3. heidetest valuvõtetega, 4. kinnihoidmistest valuvõtetega.

Punktide arvestamine tehnilises ettevalmistuses

Klassikaline maadlus:

esimene järk — saavutada vähemalt 60 punkti 100 võimalikust, meistersportlane — saavutada vähemalt 80 punkti 100 võimalikust.

Vabamaadlus:

esimene järk — saavutada vähemalt 78 punkti 130 võimalikust, meistersportlane — saavutada vähemalt 104 punkti 130 võimalikust.

Sambomaadlus:

esimene järk — saavutada vähemalt 90 punkti 150 võimalikust, meistersportlane — saavutada vähemalt 120 punkti 150 võimalikust.

Teise, kolmanda ja noorte järgu sportlased sooritavad tehnilise ettevalmistuse normatiivid vastavalt laste spordikoolide või kehakultuuri-kollektiivide maadlusseksioonide õppekavade nõudeile (normatiivide arv 5 kuni 10, arvestuslik punktide summa vastavalt 15 kuni 30).

KORVPALL

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel või NSV Liidu rahvaste spartakiaadi võistlustel 1.—6. koha saavutanud võistkonna koosseisu;

või

kuuluda samadel võistlustel kolme aasta jooksul kahel korral 7.—10. koha saavutanud võistkonna koosseisu;

või

kuuluda ametkondade spartakiaadidel, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogule või liiduvabariikide meistrivõistlustel 1., 2. või 3. koha saavutanud võistkonna koosseisu tingimusel, et võistlustest võttis osa vastavalt 1, 2 või 3 A-grupi võistkonda, kes eelmistel NSV Liidu meistrivõistlustel olid esimese kuue hulgas;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel saavutas mitte vähem kui neli võitu erinevate A-grupi võistkondade üle, kes NSV Liidu meistrivõistlustel olid 1961. a. 1.—12. kohal, 1962. a. 1.—14. kohal, 1963. a. 1.—18. kohal tingimusel, et need võistkonnad mängisid antud aasta NSV Liidu meistrivõistlusteks registreeritud koosseisudes;

samuti erinevate koondvõistkondade üle, kus $\frac{2}{3}$ mängijaist on tegevmeistersportlased;

või

kuuluda NSV Liidu Korvpalliföderatsiooni poolt igal aastal kinnitatavasse NSV Liidu 25 tugevama mängija nimekirja.

Esimene järk

Kuuluda NSV Liidu A-grupi võistkondade koosseisu või NSV Liidu rahvaste spartakiaadi finaalvõistlustest osavõtivate koondvõistkondade koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu B-grupi tsoonivõistlustel 1.—3. koha saavutanud võistkonna koosseisu;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate esimese järgu võistkondade üle või ühe võidu esimese järgu võistkonna üle ja 7 võitu erinevate teise järgu võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti vähemalt linna ulatusega võistlustel osa mitte vähem kui 16 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda igal aastal liiduvabariikide korvpalliföderatsioonide ning Moskva või Leningradi korvpallisektsiooni poolt kinnitatavasse liiduvabariigi, Moskva või Leningradi 15 tugevama mängija nimekirja;

või

kuuluda üleliidulistel noortevõistlustel esikoha saavutanud võistkonna koosseisu.

Teine järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate teise järgu võistkondade üle või 8 võitu erinevate kolmanda järgu võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 14 ametlikust kohtumisest, nende hulgas ka kehakultuurikollektiivis korraldatud võistlustest;

või

kuuluda liiduvabariigi noortevõistlustel esikoha saavutanud võistkonna koosseisu.

Kolmas järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis mis tahes võistlustel osa vähemalt 10 ametlikust kohtumisest ja saavutas seejuures mitte vähem kui 5 võitu mis tahes kvalifikatsiooniga (ka spordijärguta) võistkondade üle;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis mis tahes ametlikel võistlustel osa vähemalt 15 kohtumisest.

Noorte esimene järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes võttis osa üleliidulistest noortevõistlustest või saavutas liiduvabariigi meistrivõistlustel 2.—3. koha;

või

kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul on võtnud mis tahes võistlustel osa vähemalt 12 ametlikust kohtumisest ja saavutanud mitte vähem kui 3 võitu erinevate noorte esimese järgu võistkondade üle või 6 võitu erinevate noorte teise järgu võistkondade üle.

Noorte teine järk

Kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul on võtnud mis tahes võistlustel osa vähemalt 10 ametlikust kohtumisest ja saavutanud mitte vähem kui 3 võitu erinevate noorte teise järgu võistkondade üle või 6 võitu spordijärguta võistkondade üle;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul on võtnud mis tahes erinevatel ametlikel võistlustel osa vähemalt 15 kohtumisest.

Noorte teise ja täiskasvanute kolmanda spordijärgu nõuete täitmist arvestatakse ka lihtsustatud määruste järgi korraldatud võistlustel.

Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

Spordijärgud antakse ainult mängijatele, kes on täitnud vastava järgu jaoks kehtestatud normid korvpallimängu tehnikas (mängutehnika normid sooritatakse ametlikult määratud kohtuniku juuresolekul.)

M ä r k u s e d. 1. Mängija loetakse kohtumisel kaasamänginuks, kui ta viibis väljakul vähemalt 25% võistlusmäärustega kehtestatud mänguajast.

2. Kõigis spordijärkudes arvestatakse järgunõuete täitmist võistkondade liikmetele, kes on kaasa mänginud vähemalt 50% antud võistluste kalendris ettenähtud mängudest.

Võistkondade kuuluvus spordijärku

Täiskasvanute võistkonnad jaotatakse meistri-, esimese, teise, kolmanda järgu ja spordijärguta võistkondadeks.

Noortevõistkonnad jaotatakse noorte esimese, noorte teise järgu ja spordijärguta võistkondadeks.

Võistkonna kuuluvus ühte või teise spordijärku sõltub võistkonna tegelikust koosseisust antud kohtumisel ja määratakse võistkonna 65—70% ($\frac{2}{3}$) mängijate spordijärkude järgi.

Võistkonna kuuluvuse selgitamisel ühte või teise spordijärku võetakse arvesse mängijad, kes antud kohtumisest tegelikult osa võtsid. Näiteks, kui võistkonna koosseisus mängis kaasa 10 inimest, neist 7 teise järgu sportlast, siis võitu selle võistkonna üle arvestatakse kui võitu teise järgu võistkonna üle.

Neil puhkudel, kui võistkond koosneb kolme või rohkema erineva spordijärguga mängijaist ja ükski neist ei moodusta $\frac{2}{3}$ võistkonnast, määratakse võistkonna spordijärku kuuluvus järgmiselt. Kui kõrgema ja keskmise spordijärguga mängijate arv moodustab 40% võistkonna koosseisust, siis võistkonna spordijärk määratakse keskmise järgu järgi. Näiteks, võistkonnas mängis 9 inimest, neist 2 esimese, 2 teise ja 5 kolmanda järgu sportlast. Antud juhtumil kvalifitseeritakse võistkond teise spordijärku.

Mängijate spordijärgud ja võistkonna järk antud kohtumises märgitakse seda mängu juhtinud kohtuniku poolt võistlusprotokolli pärast klassifikatsioonipiletite esitamist.

Võitu kõrgema spordijärguga võistkonna üle hinnatakse kui kahte võitu oma järgu meeskonna üle. Kaks viiki loetakse ühe võiduna.

Spordijärgu säilitamine

Spordijärgu säilitamiseks on vaja aasta jooksul antud spordijärgu saamiseks kehtestatud normidest saavutada 50% võite ja kaasa mängida 50% mängudest.

Normid korvpallimängu tehnikas

Visked ja tabamused	Spordijärk					
	meister-sport-lane	esi-mene	teine	kolmas	noorte esi-mene	noorte teine
	Vabavisked					
Visete arv	30	30	30	30	30	30
Tabamuste arv	28	26	21	18	21	18
	Kaugvisked					
Visete arv	30	30	30	30	30	30
Tabamuste arv	25	21	16	12	16	12

Harjutused korvpallimängu tehnikas

Palli püüdmine ja söötmine

(Kolmanda ja noorte järgu sportlastele)

Harjutus. Sportlane seisab seinast 2 m kaugusel ning sooritab kahe käe rinnasöötü vastu seina ühes järgneva palli püüdmisega.

Pall peab söötmisel tabama seinale joonistatud 30 sm raadiusega ringi.

Norm. 30 sekundi jooksul tuleb sooritada 22 söötü, kusjuures ringi mitte tabanud palli ei loeta. Harjutust tuleb alustada uuesti, kui pall kukub maha.

Palli pörgatamine koos korviviskega

(Kolmanda ja noorte järgu sportlastele)

Harjutus. Palli pörgatamine algab väljaku otsjoonelt ja kestab kuni väljaku teises otsas oleva vabaviskejooneni. Seejärel soori-

tatakse vise (kuni tabamuseni). Harjutust sooritatakse üks kord paremalt poolt parema käega ja teine kord vasakult poolt vasaku käega. Norm. 16 sekundit.

Märkused. 1. Kaugvise sooritatakse vähemalt 6,5 m kauguselt, keskpositsioonivise vähemalt 4 m kauguselt. Kaugust mõõdetakse korvilaua ja rõnga kinnituskoha projektsiooni kohalt väljakule.

2. Normide sooritamiseks peavad kõik mängija tegevused vastama võistlusmääruste nõuetele. Võistlusmääruste rikkumisel normi täitmist ei arvestata.

3. Kaugvisked ja keskpositsioonivisked sooritatakse paigalt sportlase enese poolt vabalt valitaval viisil.

4. Kaugviske võib asendada haakviskega (algasend seljaga korvi poole 3 m kaugusel viimasest) või keskpositsiooniviskega hüppelt (ühe või kahe käega).

KUNSTILINE VÕIMLEMINE

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada kohustuslike ja valikharjutuste sooritamisel NSV Liidu meistrivõistlustel ühel korral, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidustel võistlustel, vabariikliku ulatusega võistlustel, liiduvabariikide pealinnade või Leningradi linna meistrivõistlustel ning liiduvabariikide, kraide, oblastite või ANSV-de koondvõistkondade matškohtumistel kahel korral 54 punkti 60 võimalikust.

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel kohustuslike ja valikharjutuste sooritamisel 43 punkti 50 võimalikust.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste sooritamisel 32 punkti 40 võimalikust.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste sooritamisel 30 punkti 40 võimalikust.

Noorte esimene järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste sooritamisel 32 punkti 40 võimalikust.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kohustuslike harjutuste scoritamisel 30 punkti 40 võimalikust.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Sportlastele, kes esinevad kõrgema spordijärgu kava järgi ja seejuures saavutavad punktide kogusumma, mis vastab oma järgu nõuetele, arvestatakse see oma spordijärgu kinnitamisena.

M ä r k u s. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama järgu.

Spordijärgu saamiseks peab võimleja aasta jooksul võistlustest osa võtma vähemalt: noortejärgus 3 korda, kolmandas järgus 3 korda, teises järgus 3 korda, esimeses järgus 4 korda, meistrijärgus 5 korda.

Tütarlapsed võivad võistlustest osa võtta nende jaoks kehtestatud kavade järgi järgmiselt: noorte teises järgus 12—13 aasta vanuselt; noorte esimeses järgus 13—14 aasta vanuselt.

Tütarlapsed, kes on täitnud noorte esimese järgu nõuded, võivad võistlustest osa võtta täiskasvanute kava järgi järgmiselt: teises järgus 14 aasta vanuselt, esimeses järgus 15 aasta vanuselt, meistrijärgus 16 aasta vanuselt.

KURNIMÄNG

JÄRGUNORMID

Meistersportlane

Vähemalt linna ulatusega võistlustel lüüa välja 90 kujundit, mitte rohkem kui 162 viskega;

või

püstitada individuaal- või võistkondlikel võistlustel uus NSV Liidu rekord 15, 30, 45, 60 või 90 kujundi väljalöömisel.

Esimene järk

Lüüa välja 90 kujundit mitte rohkem kui 180 viskega.

Teine järk

Lüüa välja 60 kujundit mitte rohkem kui 145 viskega.

Kolmas järk

Lüüa välja 60 kujundit mitte rohkem kui 165 viskega;

või

lüüa välja 30 kujundit mitte rohkem kui 80 viskega.

Noorte esimene järk

(17—18-aastased)

Lüüa välja 60 kujundit mitte rohkem kui 175 viskega (13 m kauguselt);

või

lüüa välja 30 kujundit mitte rohkem kui 85 viskega (13 m kauguselt).

Noorte teine järk

(15—16-aastased)

Lüüa välja 30 kujundit mitte rohkem kui 105 viskega (10 m kauguselt);

või

lüüa välja 15 kujundit mitte rohkem kui 50 viskega (10 m kauguselt).

Spordijärgu saamise tingimused

Spordijärk antakse sportlastele tingimusel, et aasta jooksul võeti võistlustest osa vähemalt: noorte teises järgus 8 korda, noorte esimeses järgus 8 korda, kolmandas järgus 8 korda, teises järgus 10 korda, esimeses järgus 12 korda, meistersportlased 15 korda.

LANGEVARJUSPORT

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluses esikoht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluses 2.—3. koht tingimusel, et täideti meistersportlaste jaoks kehtestatud kohustuslike hüpete üldine arv;

või

saavutada NSV Liidu individuaalmeistrivõistlustel esikoht mingis üksikus harjutuses tingimusel, et seejuures mitmevõistluses koguti 80% võimalikest punktidest ja täideti meistersportlaste jaoks kehtestatud kohustuslike hüpete üldine arv;

või

saavutada samade tingimuste täitmisega üleliidulistel ametkondlikel võistlustel mitmevõistluses esikoht;

või

püstitada üleliiduline rekord ametlikel võistlustel tingimusel, et lähematel NSV Liidu meistrivõistlustel saavutati koht esimese kümne hulgas:

või

täita meistersportlase nimetuse saamiseks kehtestatud järgunormid.

Esimene järk

Saavutada vähemalt vabariikliku ulatusega võistlustel mitmevõistluses 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 3 esimese järgu ja 7 teise järgu sportlast;

või

püstitada üleliiduline rekord;

või

täita esimese spordijärgu saamiseks kehtestatud normid.

Teine järk

Saavutada mis tahes võistlustel mitmevõistluses 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 6 teise järgu sportlast;

või

täita teise spordijärgu saamiseks kehtestatud normid.

Kolmas järk

Täita kolmanda spordijärgu saamiseks kehtestatud normid.

Täiendavad nõuded

Meistersportlase nimetuse saamiseks valmistada õppegruppides kahe aasta jooksul ette 200 langevarjusportlast ja võtta aktiivselt osa langevarjuspordisektsiooni tegevusest.

Esimese järgu sportlase nimetuse saamiseks valmistada ette 50 langevarjusportlast, teises järgus 25.

JÄRGUNÕRMID

Jrk. nr.	Norm	Spordijärk			Teine	Kolmas
		Meistersportlane		Esimene		
		mehed	naised			
1.	Üldine treeninguhüpete arv, neist kohustuslikke: a) viivitushüppeid b) õised täpsushüpped maandumisega ringi raadiusse c) hüpped vette (võib asendada õiste hüpetega) või hüpped lennukiirusest 250 km/t. või hüpped varustusega või hüpped katapulteerimisega.	200	150	50	25	kolm hüpet mis tahes lennuaparadilt, neist kaks käsivarmise imitatsiooniga
2.	NSV Liidu meistrivõistluste kava järgi korraldatud vähemalt vabariikliku (ringkonna, tsooni) ulatusega individuaalvõistlustel kahe aasta jooksul tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 15 esimese järgu sportlast ning võistluste peakohtunik oli vabariikliku, peasekre-	50 sek., ±2 sek. 2 hüpet	40 sek., ±2 sek. 1 hüpe	30 sek., ±2 sek. 2 hüpet	15 sek., ±2 sek. 1 hüpe	— — — — — —

tär aga esimese kategooria koh-
tunik:

a) täpsushüpped, kusjuures maandu-
mistäpsust arvestatakse kahe hüppe
järgi

b) kombineeritud hüpped 1500 m kõr-
guselt.

Maandumistäpsus kahe hüppe järgi.

Viivituse kestus.

Kõrvalekaldumine viivituse kestuses
kahe hüppe järgi.

Kukkumise stiili hinne kahe hüppe
järgi.

NSV Liidu meistrivõistluste kava järgi
korraldatud üleliidulise ulatusega
võistlustel tingimusel, et peakoh-
tunik oli üleliidulise ja kukkumise
stiili hindamise kohtunikud vaba-
riikliku kategooriaga;

või

vabariikliku ulatusega võistlustel
tingimusel, et kohtunikekogu oli
kinnitatud üleliidulise langevarju-
spordi sektiooni presiidiumi poolt:

a) viivitushüpped 2000 m kõrguselt.

Viivituse kestus.

Kukkumise stiil horisontaal- ja verti-
kaalvigurite sooritamisel kahe ko-
hustusliku hüppe järgi.

3.

LASKMINE

JÄRGUNORMID

Harjutuse nr.	Harjutus	Distantis (meetrites)	Spordijärk (normid silmades)			
			meister-sportlane	esimene	teine	kolmas
MEHED						
Väiksekaliibriline vabapüss						
MB-1	Lamades 10 lasku	25	—	—	—	87
MB-2	Lamades 10 lasku	50	—	—	—	82
MB-3	Lamades 60 lasku 50 ja 100 m distantisilt	50 ja 100	588	572	560	—
MB-4	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	50	—	265	250	220
MB-5	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	50	562	535	505	—
MB-6	Kolmest asendist 120 lasku (3×40)	50	1125	1070	1010	—
MB-7	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	25	—	280	265	230
MB-8	Lamades 30 lasku	50	—	288	280	255
MB-9	Lamades 60 lasku	50	590	575	560	—
MB-10	«Jooksev metskits», 20 lasku (normaalne jooks)	50	—	—	75	—
MB-11	«Jooksev metskits», 40 lasku (20+20) — (normaalne ja kiirendatud jooks)	50	—	150	135	—
MB-12	«Jooksev metskits», 80 lasku (40+40) — (normaalne ja kiirendatud jooks)	50	320	300	270	—

Harjutuse nr.	Harjutus	Distantants (meetrites)	Spordijärk (normid silmades)				
			meister-sportlane	esimene	teine	kolmas	
Täiskaliibriline vabapüss							
PIB-1	«Jooksev hirv», 20 üksik- ja 10 paaris-lasku	100	—	145	135	120	—
PIB-2	«Jooksev hirv», 50 üksiklasku	100	215	190	170	—	—
PIB-3	«Jooksev hirv», 25 paarislasku	100	205	180	160	—	—
PIB-4	«Jooksev hirv», 50 üksik- ja 25 paaris-lasku	100	410	365	325	—	—
PIB-5	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	300	562	535	505	—	—
PIB-6	Kolmest asendist 120 lasku (3×40)	300	1125	1070	1010	—	—
Armeepüss							
AB-1	Lamades 10 lasku	100	—	—	92	85	—
AB-2	Lamades 10 lasku	300	—	—	85	75	—
AB-3	Kiirlaskmine lamades käelt ja toelt, 10 lasku (5+5)	300	—	85	75	65	—
AB-4	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	300	—	250	230	200	—
AB-5	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	300	530	500	460	—	—
AB-6	Lamades 20 lasku	300	—	—	170	150	—
AB-7	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	100	—	265	245	220	—

Väiksekaliibriline vabapüstol

MP-1	10 lasku ringmärki	25	—	90	85	75
MP-2	30 lasku siluetele	25	—	270	250	235
MP-3	30 lasku ringmärki	50	275	240	—	—
MP-4	30 lasku ringmärki	25	—	260	245	235
MP-5	60 lasku ringmärki ja siluetele (30+30)	25	585	530	—	—
MP-6	60 lasku ringmärki	50	545	480	—	—
MP-7	30 lasku siluettidele	25	—	265	245	—
MP-8	60 lasku siluettidele (2×30)	25	580	530	—	—

Suurekaliibriline revolver-püstol

PP-1	10 lasku ringmärki	25	—	85	80	—
PP-2	30 lasku siluetele	25	—	265	245	—
PP-3	20 lasku ringmärki	50	—	145	130	—
PP-4	30 lasku ringmärki	25	—	260	245	—
PP-5	60 lasku ringmärki ja siluetele (30+30)	25	580	530	—	—

Laskmine automaadist ja snaiperpüssist toimub eritingimuste järgi.

Naised

Väiksekaliibriline vabapüss

MB-1	Lamades 10 lasku	25	—	—	92	87
MB-2	Lamades 10 lasku	50	—	—	85	82
MB-3	Lamades 60 lasku (30+30)	50 ja 100	588	560	—	—
MB-4	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	50	—	245	225	—
MB-5	Kolmest asendist 60 lasku (3×20)	50	552	495	—	—
MB-7	Kolmest asendist 30 lasku (3×10)	25	—	260	240	225
MB-8	Lamades 30 lasku	50	—	280	270	255
MB-9	Lamades 60 lasku	50	590	560	—	—

Harjutuse nr.	Harjutus	Distantants (meetrites)	Spordijärk (normid silmades)				
			meister-sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte esimene
Väiksekaliibriline vabapüstol							
МП-1	10 lasku ringmärki	25	—	—	85	80	75
МП-2	30 lasku siluetele	25	—	280	265	245	230
МП-3	30 lasku ringmärki	50	265	245	230	—	—
МП-4	30 lasku ringmärki	25	—	270	255	240	230
МП-5	60 lasku ringmärki ja siluetele (30+30)	25	575	550	520	—	—
МП-7	30 lasku siluettidele	25	—	275	260	240	—
МП-8	60 lasku siluettidele (2×30)*	25	575	550	520	—	—

Märkus. Harjutused MB-1 ja MB-2 sooritatakse spordipüssist (TOZ-8-12), МП-1 spordipüstolist (Margarin) ja ПП-1 püstol-revolvrast (Makarovi revolver, 1895. a. mudel).

Järgunormide täitmise tingimused

1. Järgunormide täitmist arvestatakse ainult ametlikel võistlustel. Järgunormide täitmist arvestatakse ka üleliidulistel või vabariiklikel korrespondentsvõistlustel, kui need kohtadel on organiseeritud hari-like võistlustena ning üheaegselt asuvad tulejoonel erinevate organi-satsioonide või kehakultuurikollektiivide sportlased.

2. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse vähemalt linna ula-tusega võistlustel saavutatud tulemuste järgi tingimusel, et võistlus-test võttis osa mitte vähem kui 2 erinevate ametkondade spordiorgani-satsiooni või 5 ühe ametkonna organisatsiooni.

3. Üleliidulise või vabariikliku ulatusega individuaalvõistlustel arvestatakse meistersportlase normi täitmist tingimusel, et võistlustest võttis antud harjutuses osa vähemalt 12 sportlast.

4. Vähemalt linna ulatusega võistlustel arvestatakse harjutuses MII-5, MII-8 ja PII-5 meistersportlase normi täitmist tingimusel, et lasti automaatse pööramiseadise-ga märkidele.

5. Esimese spordijärgu normi täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega võistlustel saavutatud tulemuste järgi tingimusel, et võist-lustest võttis osa vähemalt 2 spordiorganisatsiooni või 3 kehakultuu-rikollektiivi.

6. Järgunormide täitmist arvestatakse tingimusel, et võistluste kohtunikekogu koosseisus oli vähemalt:

meistersportlase normi täitmisel — 2 vabariikliku kategooria koh-tunikku;

esimese järgu normi täitmisel — 2 esimese kategooria kohtunikku;

teise järgu normi täitmisel — 2 teise kategooria kohtunikku;

kolmanda ja noortejärgu normi täitmisel — 2 kolmanda kategooria kohtunikku.

Ülalmärgitud nõuded kohtunikekogu koosseisu kohta kehtivad võistluste peakohtunike, tulejoone vanemkohtunike ja tagajärgede kindlaksmääramise vanemkohtunike kohta.

7. Spordijärkude täitmist arvestatakse sportlastel, kes aasta jook-sul on võistlustest osa võtnud vähemalt: noorte esimeses ja täis-kasvanute kolmandas järgus 3 korda, teises järgus 5 korda, esimeses järgus 6 korda, meistersportlased 7 korda.

8. Noorte esimene järk omistatakse 15. eluaastast alates.

LAUATENNIS

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada 1.—4. koht NSV Liidu individuaalsetel meistrivõistlus-tel;

või

saavutada kolme aasta jooksul kaks korda 5.—6. koht NSV Liidu individuaalsetel meistrivõistlustel;

või

kuuluda viie aasta jooksul kolm korda NSV Liidu kümne tugevama mängija nimekirja;

või

saavutada 1.—2. koht üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 8 sportlast, kes kuuluvad NSV Liidu kahekümne tugevama mängija nimekirja;

või

saavutada kalendriaasta jooksul vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel mitte vähem kui 8 võitu erinevate mängijate üle, kes antud aasta algul kuulusid NSV Liidu kahekümne tugevama mängija nimekirja, nende hulgas 2 võitu mängijate üle, kes kuulusid NSV Liidu kümne tugevama mängija nimekirja.

M ä r k u s. Võitu NSV Liidu tugevamate mängijate nimekirjas esimese kümne hulka kuuluva sportlase üle arvestatakse kuni kahte võitu teise kümne hulka kuuluva mängija üle.

Esimene järk

Saavutada esikoht vähemalt linna ulatusega individuaalsetel meistri-võistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 8 esimese järgu sportlast või üks esimese järgu ja 15 teise järgu sportlast;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistkondlikel võistlustel või individuaalsetel võistlustel 6 võitu erinevate esimese järgu mängijate üle ja 8 võitu erinevate teise järgu mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul sama ulatusega võistlustel 8 võitu erinevate esimese järgu mängijate üle.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel individuaalsetel võistlustel 1.—2. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 6 teise järgu või 12 kolmanda järgu sportlast;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistlustel 6 võitu erinevate teise järgu ja 8 võitu erinevate kolmanda järgu mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistkondlikel või individuaalsetel võistlustel vähemalt 8 võitu erinevate teise järgu sportlaste üle.

Kolmas järk

Saavutada esikoht mis tahes individuaalsetel võistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 10 sportlast;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistlustel vähemalt 3 võitu erinevate kolmanda järgu mängijate üle ja vähemalt 6 võitu spordijärguta mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistkondlikel võistlustel või individuaalsetel võistlustel 15 võitu erinevate spordijärguta mängijate üle.

Noorte esimene järk

Saavutada 1.—3. koht mis tahes ametlikel individuaalsetel meistrivõistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 12 sportlast, neist 8 vähemalt noorte teise järguga;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistkondlikel või individuaalsetel võistlustel 3 võitu erinevate noorte esimese järgu mängijate üle ja 6 võitu erinevate noorte teise järgu mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistkondlikel või individuaalsetel võistlustel 5 võitu erinevate noorte esimese järgu mängijate üle.

Noorte teine järk

Saavutada esikoht mis tahes noorte võistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 10 spordijärguta mängijat;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistkondlikel või individuaalsetel võistlustel vähemalt 3 võitu erinevate noorte teise järgu mängijate üle ja vähemalt 6 võitu erinevate spordijärguta mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistkondlikel või individuaalsetel võistlustel 10 võitu erinevate spordijärguta mängijate üle.

M ä r k u s e d. 1. Täiskasvanute võistlustele lubatud poeglapsed ja tütarlapsed klassifitseeritakse ühisel alusel täiskasvanutega.

2. Spordijärke antakse ainult võitude eest üksikmängudes.

3. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele ainult eelmise madalama spordijärgu olemasolu korral.

4. Võitu kõrgemat spordijärku omava sportlase üle hinnatakse kui kahte võitu oma spordijärgu sportlaste üle.

5. Noorte spordijärgud antakse sportlastele alates 13. eluaastast.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul 3 võitu erinevate samasse spordijärku kuuluvate mängijate üle.

MALE

JÄRGUNÕUDED

MEHED

NSV Liidu suurmeister

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel esikoht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel teine koht tingimusel, et turniirist võttis osa vähemalt 8 suurmeistrit;

või

saavutada kolme aasta jooksul kaks suurmeistri palli;

või

saavutada 14-partiilises klassifikatsioonimatšis võit NSV Liidu suurmeistri üle;

või

saavutada väljapaistvaid tulemusi rahvusvahelistel võistlustel.

Märkused. 1. Suurmeistri pall antakse meistersportlasele, kes NSV Liidu meistrivõistluste finaalturniiril saavutas või jagas kohta, mille aritmeetiline keskmine ei ole suurem kui pool turniirist osavõtnud suurmeistrite arvust. Näide. Finaalturniiril mängis 9 suurmeistrit. Meistersportlane saab suurmeistri palli kolmanda või neljanda koha eest või kolmanda kuni viienda koha jagamise eest ($3+4+5=12$; $12:3=4$) või kolmanda kuni kuuenda koha jagamise eest ($3+4+5+6=18$; $18:4=4,5$). Suurmeistri pall kehtib kahel järjestikusel NSV Liidu meistrivõistluste finaalturniiril, seejuures ei arvestata turniiri, kus suurmeistri pall saadi.

2. Õiguse klassifikatsioonimatšiks suurmeistri nimele saab NSV Liidu Maleföderatsiooni presiidiumi otsusel meistersportlane, kes omab suurmeistri palli või on saavutanud eriti häid sportlikke või loominguulisi edusamme.

Spordijärgu säilitamine

Viie aasta jooksul saavutada üks suurmeistri pall.

Meistersportlane

Saavutada valikvõistlustel õigus osa võtta NSV Liidu meistrivõistluste finaalturniirist;

või

täita klassifikatsiooninorm võistlustel, mille kohta see on varem kehtestatud;

või

saavutada 14-partiilises klassifikatsioonimatšis võit meistersportlase üle.

Märkused. 1. Norm meistersportlase nimetuse saamiseks kehtestatakse turniiridel, kus tuleb mängida vähemalt 8 partiid meistersportlaste vastu ja mitte üle ühe kolmandiku partiidest meistikandidaatide vastu (osavõtjate arv turniiril on vähemalt 13). Kui partiide arv meistikandidaatide vastu on üle ühe kolmandiku (kuid mitte üle poole kõigist partiidest), siis määratakse norm meistersportlase nimetuse saamiseks järgmiselt: saavutada meistrite vastu mängides 50% võimalikest punktidest, nende meistikandidaatide vastu mängides, kelle arv võrdub poolega meistritest, saavutada 70% võimalikest punktidest, ülejäänud meistikandidaatide vastu mängides 100% võimalikest punktidest. Näide. Turniiril mängib 8 meistersportlast ja 9 meistikandidaati. Norm meistersportlase nimetuse saamiseks on 11 punkti $[(0,5 \times 8) + (0,7 \times 4) + (1 \times 4) = 10,8 = 11]$.

2. Meistersportlase nimetuse saamiseks matšvõistlustel (või turniiril ševeningeni süsteemis) peab meistikandidaat mängima järku kinnitanud meistritega vähemalt 14 partiid ja saavutama pool punkti rohkem kui 50% võimalikest punktidest. Klassifikatsioonimatšis või turniiril võib mängida meistersportlane, kes pärast selle nimetuse saamist on oma spordijärku kinnitanud.

3. Õiguse matšvõistluseks meistersportlase nimele, või osa võtta turniirist ševeningeni süsteemis, saab meistikandidaat, kes on viie aasta jooksul kaks korda saanud pool punkti vähem meistersportlase nimetuse saamiseks kehtestatud normist või saavutanud suurt edu ilma vastava normita võistlustel (otsustajaks on üleliiduline kõrgem kvalifikatsioonikomisjon).

Spordijärgu säilitamine

Kolme aasta jooksul saavutada meistrinormiga turniiril pool punkti vähem normist. Meistersportlane, kes kolme aasta jooksul või kolmel võistlusel järgemööda ei kinnita oma spordijärku, kaotab oma sportlikud õigused.

Meistrikandidaat

Meistrikandidaadi nimetus antakse esimese järgu maletajale, kellel on vähemalt kaks kandidaadi palli ja kes on täitnud vastavad nõuded võistlustel, mille osavõtjatest vähemalt 50% olid meistrikandidaadid;

või

saavutada liiduvabariigi meistrivõistluste finaalturniiril esikoht tingimusel, et turniiri koefitsient oli mitte üle 1,0.

M ä r k u s. Kandidaadi pall antakse maletajale, kes on saavutanud 75% võimalikest punktidest esimese järgu turniiril või kirimaleturniiril (kirimaleturniiridel võib maletaja saada ainult ühe palli). Võistlustel, millest esimese järgu maletajate kõrval võtavad osa ka meistersportlased ja meistrikandidaadid, on kandidaadi palli saamine (kinnitamine) või korruga kahe kandidaadi palli saamine järgmine: meistersportlaste vastu mängides tuleb saavutada 33% võimalikest punktidest, meistrikandidaatide vastu mängides 50% võimalikest punktidest ja esimese järgu sportlastega mängides 75% võimalikest punktidest; ühe meistrikandidaadi palli saamiseks aga saavutada üks punkt vähem. Meistrikandidaadile, kes viimast normi ei täitnud, arvestatakse «ebaedu».

Meistrikandidaat, kes kolmel turniiril järgemööda ei täitnud normi meistrikandidaadi palli saamiseks, viiakse üle esimesse spordijärku, kusjuures tal säilib kaks meistrikandidaadi palli. Peale selle võib meistrikandidaadi viimine esimesse spordijärku toimuda kas pärast järgu kinnitamise tähtaja möödumist või ennetähtaegselt siis, kui kolmel järjestikusel turniiril ei täideta esimese järgu normi.

Meistrikandidaadi pallid omistatakse tähtajata. Pallid säilivad, kui võistlustel täidetakse esimese spordijärgu kinnitamiseks kehtestatud kvalifikatsiooninorm ja võetakse ära (ühe palli haaval) igal võistlustel, kus norm jääb täitmata. Iga järgnev pall (üle kolme) loetakse järgu kinnitamiseks.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada kolme aasta jooksul sama tulemus, mis on vaja meistrikandidaadi nimetuse saamiseks.

Esimene järk

Esimene spordijärk antakse teise järgu maletajale, kes on saavutanud vähemalt 75% võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 2. Järk antakse esialgselt kaheks aastaks, Moskva ja Leningradi maletajaile aga üheks aastaks.

Teine järk

Teine spordijärk antakse kolmanda järgu maletajale, kes on saavutanud vähemalt 75% võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 3. Järk antakse esialgselt kaheks aastaks.

Kolmas järk

Kolmas spordijärk antakse neljanda järgu maletajale, kes on saavutanud vähemalt 75% võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 4. Järk antakse kolmeks aastaks.

Neljas järk

Neljas spordijärk antakse viienda järgu maletajale, kes on saavutanud vähemalt 67% võimalikest punktidest turniiril, mille koefitsient on 5. Järk antakse kolmeks aastaks.

Viies järk

Viies spordijärk antakse maletajale, kes on saavutanud vähemalt 50% võimalikest punktidest spordijärguta maletajate turniiril (ilma koefitsiendita). Järk antakse tähtajata ega vaja kinnitamist.

Esimese, teise, kolmanda ja neljanda spordijärgu säilitamine

Saavutada vähemalt 50% võimalikest punktidest oma spordijärgu turniiril. Pärast kinnitamist säilib järk kolme aasta vältel. Juhul, kui esimese, teise ja kolmanda järgu maletaja ei kinnita oma järku kolmel järjestikusel turniiril (kus esineb vastav norm), viiakse ta ennetähtaegselt madalamasse spordijärku.

Murruliste koefitsientidega turniiril, millest võtavad osa erinevate spordijärgude maletajad, määratakse klassifikatsiooninormid alljärgneva tabeli alusel:

ESIMENE OSA

TEINE OSA

Esimese (teise, kolmanda) järgu saamiseks vajalik norm protsentides	Turniiri keskmine koefitsient		Teise (kolmanda, neljanda) järgu saamiseks või kinnitamiseks vajalik norm protsentides	Neljanda järgu saamiseks vajalik norm protsentides	Turniiri keskmine koefitsient		Viienda järgu saamiseks vajalik norm protsentides
	alates	kuni			alates	kuni	
50	1,00		30	50	4,00		30
53	1,01	1,10	32	52	4,01	4,10	31
55	1,11	1,20	34	53	4,11	4,20	32
58	1,21	1,30	36	55	4,21	4,30	33
60	1,31	1,40	38	57	4,31	4,40	34
63	1,41	1,50	40	58	4,41	4,50	35
65	1,51	1,60	42	60	4,51	4,60	36
68	1,61	1,70	44	62	4,61	4,70	37
70	1,71	1,80	46	63	4,71	4,80	38
73	1,81	1,90	48	65	4,81	4,90	39
75	1,91	2,00	50	67	4,91	5,00	40

Märkused. 1. Esimene osa on ette nähtud normide väljaarvestamiseks turniiridel koefitsientidega 1,00—2,00 või 2,00—3,00 või 3,00—4,00.

2. Turniiri keskmise koefitsiendi väljaarvestamisel antakse spordijärguta mängijatele näitaja 6, meistrikandidaatidele 0 ja meistersportlastele —1 (miinus üks).

Keskmise koefitsiendi määramine turniiril, millest võtab osa kaks esimese järgu, viis teise järgu, kolm kolmanda järgu ja kuus neljanda järgu maletajat, toimub järgmisel viisil: iga järgu osavõtjate arv korrutatakse selle järgu näitajaga, saadud tulemused liidetakse ja summa jagatakse turniirist osavõtjate arvuga $(2 \times 1) + (5 \times 2) + (3 \times 3) + (6 \times 4) = 45$; $45:16 = 2,81$. See ongi turniiri keskmine koefitsient.

Märkus. Jagamise juures võetakse pärast koma kaks kohta; juhul, kui kolmas koht võrdub viiega või ületab selle, lisatakse teisele kohale üks.

Antud näites turniiri koefitsient näitab, et turniiri järk asetseb kahe ja kolme vahel (lähemal viimasele) ning et sellel turniiril võib saada teist, kolmandat ja neljandat järku.

Koefitsient 2,81 asub tabeli esimeses osas, teine rida alt (tabeli selles reas asuvale koefitsiendile tuleb tinglikult lisada üks). Vasakpoolses püstreas «Esimene (teise, kolmanda) järgu saamiseks vajalik norm protsentides» on näidatud, et turniiridel koefitsiendiga 2,81 kuni 2,90 on teise järgu saamiseks vaja koguda 73 protsenti võimalikest punktidest; parempoolses reas on näidatud, et kolmanda järgu saamiseks on vaja koguda 48% võimalikest punktidest.

Turniiril mängitava 15 partii puhul moodustab 73% 10,95 punkti, 48 protsenti aga 7,2 punkti. Et 0,25 punkti või rohkem täiendatakse 0,5-ni, väiksem suurus aga kustutatakse, siis on sellel turniiril teise järgu saamiseks vaja koguda 11 punkti, kolmanda järgu saamiseks 7 punkti.

Madalama järgu (antud näites neljanda järgu) saamiseks või kinnitamiseks on vaja täita antud tabeliosa kõige väiksem norm, mis annab õiguse klassifikatsiooniks. Selleks normiks on 30 protsenti, s. o. neljanda järgu kinnitamiseks on vaja koguda 4,5 punkti.

NAISED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu naiste meistrivõistlustel esikoht;

või

saavutada või jagada NSV Liidu naiste meistrivõistlustel kohta, mille aritmeetiline keskmine ei ole rohkem kui pool turniirist osavõtnud meistersportlaste arvust;

või

saavutada 12-partiilises klassifikatsioonimatsis võit meistersportlase üle;

või

saavutada väljapaistvaid tulemusi rahvusvahelistel võistlustel.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada kolme aasta jooksul turniiril, kus on kehtestatud norm meistersportlase nimetuse saamiseks, pool punkti normist vähem.

Täiendavad tingimused ja nõuded

1. Kõik võistlused koefitsiendiga 4,0 ja vähem viiakse läbi ametliku, spordiühingute liidu nõukogus arvel oleva kohtuniku juhtimisel (kohtunikuta korraldatud võistlused klassifitseerimisele ei kuulu). Sellistel turniiridel on kohustuslik malekellade kasutamine ja partiide ülesmärkimine kõigi osavõtjate poolt.

2. Individuaalvõistlustel peab klassifitseerimiseks olema mängitud vähemalt kümme, võistkondlikel võistlustel vähemalt kuus partiid. Lõobumisvõite klassifitseerimisel arvesse ei võeta, kuid arvestatakse punkti eest turniiri kokkuvõtete tegemisel.

Märkus. Neljanda ja viienda järgu võib anda ka vähemalt kuue osavõtjaga kahearingilisel turniiril (võistlejad mängivad omavahel kaks partiid).

3. Poeglapsi klassifitseeritakse ühistel alustel täiskasvanutega, naise ja tütarlapsi viiendast kuni esimese järguni võrdselt meestega.

4. Võistkondlikel võistlustel toimub spordijärgu andmine ja kinnitamine üheks aastaks, üleliidulise ulatusega (NSVL Spordiühingute Liidu Kesknõukogu, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistes kalenderplaanides ette nähtud) võistkondlikel võistlustel toimub spordijärgude andmine ja kinnitamine vastavalt järgunõuetes kehtestatud tähtaegadele.

Meistrikandidaadi pallide andmine võistkondlikel võistlustel toimub kõrgete loominguliste saavutuste puhul, meistrikandidaadi ja meistersportlase nimejuse andmine aga ainult neil juhtudel, kui üleliiduline kõrgem kvalifikatsioonikomisjon on eelnevalt kehtestanud nendeks võistlusteks vastavad normid.

5. Iga maletaja võib mängida korraga ainult ühel individuaalturniiril.

6. Esimese, teise ja kolmanda järgu maletajale, kes esimesel võistlusel ei kinnita oma spordijärgu normi, arvestatakse «ebaedu», teistkordsel mittetäitmisel «ebaedu» kinnitamisega järgmisel turniiril; kolmandale «ebaedule» järgneb üleviimine madalamasse spordijärku.

Kui esimese, teise või kolmanda järgu maletaja ei täitnud järgu kinnitamiseks kehtestatud normist poolt, arvestatakse talle korraga kaks «ebaedu», s. t. ta peab oma spordijärgu kinnitama juba järgmisel turniiril.

7. Klassifikatsioonikomisjone kohustatakse pidama iga maletaja tagajärgede arvestust kõigil võistlustel, millistest nad osa võtavad,

märkides iga võistluse tulemused nii sportlase klassifikatsioonipilettisse kui ka klassifikatsioonikomisjoni toimikutes hoitavatele arvestuskaartidele. Meistersportlase nimetuse andmisel peab üleliiduline kõrgem kvalifikatsioonikomisjon punktilise normi täitmise kõrval arvestama ka mängitud partiide loomungulist külge.

8. VTK kompleksi normide sooritamisest on vabastatud mehed üle 40 eluaasta ja naised üle 35 eluaasta, samuti isikud, kellel tervise tõttu on normide sooritamine keelatud.

KOMPOSITSIOONMALE

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu kompositsioonmale meistrivõistluste finaalis esimene, teine või kolmas koht;

või

saavutada NSV Liidu kompositsioonmale meistrivõistluste finaalis kahel korral neljas või viies koht tingimusel, et omatakse males vähemalt esimene järk.

Esimene järk

Saavutada üleliidulise ulatusega võistlustel kaks korda esimene koht;

või

kuuluda kahel korral kompositsioonmale üleliidulistest meistrivõistlustest osavõtjate hulka. Omada males vähemalt teine järk.

Teine järk

Saavutada üleliidulise ulatusega võistlustel esimene, teine või kolmas koht;

või

saavutada vabariikliku ulatusega võistlustel esimene koht. Omada males vähemalt kolmas järk.

Kolmas järk

Saavutada vabariikliku (oblasti) ulatusega võistlustel üks kord koht kiitusega;

või

saavutada oblasti ulatusega võistlustel kahel korral koht kiitusega. Omada males vähemalt neljas järk.

MATKASPORT

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Järgu saamiseks nõutav matkade arv

Spordi- järg	I raskus- kategooria					II raskus- kategooria				III raskus- kategooria				Kokku	
	Suvel		Talvel		Etapi- matkad	Suvel		Talvel		Suvel		Talvel			Kvalifi- katsioo- nimatk
	o	j	o	j		o	või	j	o	j	o	j	o		
Meistersportlane	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	17
Esimene	1	1	1	1	3	1	1	1	—	1	—	—	—	—	11
Teine	1	1	1	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	7
Kolmas	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Noorte esimene	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Märkused. 1. o — osavõtjana, j — matkagrupi juhina.

2. Matkasportlastele, kes omavad matkainstruktori kvalifikatsiooni, arvestatakse etapimatkadest osavõttu grupijuhina.

Järgunouete täitmise tingimused

1. Matk arvestatakse järgunormide täitmisena, kui ta on sooritatud puhkuse ajal (õppetöö vaheajal) matkasportlikel eesmärkidel järgmisi põhinõudeid arvestades:

a) kodumaa tundmaõppimine — tutvumine matkarajooni ajaloolise mineviku, kultuuri ja majandusega, arhitektuuriliste ja ajalooliste mälestusmärkidega, ettevõtete, kolhooside, sovhooside ja muuseumide külastamine jne.;

b) tegelemine ühiskondlikult kasuliku tööga matkal — täita teaduslike asutuste ja muuseumide ülesandeid, koostada matkarajooni üksikasjalisi kirjeldusi, pidada loenguid kohalikule elanikkonnale jne.

2. Matkad peavad olema korraldatud kooskõlas NSV Liidu territooriumil turismimatkade organiseerimise määruste nõuetega.

Meistersportlane

Meistersportlase normi täitmist arvestatakse tingimusel, et arvestuslikke matku sooritati vähemalt neljas NSV Liidu geograafilises rajoonis ning eelnevalt on sooritatud matkasporti nooreminstruktori nõuded.

Esimene järk

Esimese spordijärgu saamiseks on vaja sooritada arvestuslikke matku vähemalt kahes NSV Liidu geograafilises rajoonis.

Teine järk

Teise järgu saamiseks on vaja täita ühiskondliku matkainstruktori nõuded.

Kolmas järk

Kolmanda järgu saamiseks on vaja täita märgi «NSV Liidu matkaja» nõuded.

Noorte esimene järk

Noorte esimese järgu saamiseks on vaja täita märgi «NSV Liidu matkaja» nõuded.

M ä r k u s e d. 1. Etapimatk koosneb mitmest matkast, mis on sooritatud pühapäevadel ja puhkepäevadel. Kogusummas peab etapimatk vastama I raskuskategooria matka nõuetele.

2. Suviseid jalgsi-, paadi-, süsta-, parve- ja jalgrattamatku võib asendada sama raskuskategooria suusamatkadega. Talviseid matku võib asendada ühe kategooria võrra kõrgemate suviste matkadega. Kokku on lubatud asendada mitte rohkem kui 2 matka, neist kumbki erinevas kategoorias.

3. Lumeta rajoonides lubatakse I raskuskategooria suusamatku asendada I raskuskategooria jalgsimatkadega talvetingimustes.

4. Teise ja kõrgema spordijärgu täitmisel võib I raskuskategooria mägi-jalgsimatka asendada märgiga «NSV Liidu alpinist», II raskuskategooria mägi-jalgsimatka kolmanda spordijärguga alpinismis.

5. Pärast matka lõppu esitatakse aruandedokument (mille laad, vorm ja maht määratakse kvalifikatsioonikomisjoni poolt) vastavalt nõuetele: a) I raskuskategooria matka puhul — matkapass ja suuline aruanne; b) II raskuskategooria matka puhul — kirjalik ja suuline aruanne; c) III raskuskategooria matka puhul — kirjalik aruanne.

MOOTORLENNUSPORT

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluses 1.—3. koht;

või

saavutada üleliidulistel ametkondlikel võistlustel mitmevõistluses esikoht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel ühes harjutuses esikoht tingimusel, et seejuures koguti vähemalt 80% võimalikest punktidest;

või

saavutada vähemalt vabariikliku ulatusega võistlustel mitmevõistluses esikoht tingimustel, et seejuures koguti mitte vähem kui 80% võimalikest punktidest;

või

saavutada vähemalt vabariikliku ulatusega või nendega võrdsustatud võistlustel mitmevõistluses mitte vähem kui 90% võimalikest punktidest;

või

püstitada üleliiduline rekord mõnel mootorlennuspordi alal tingimusel, et sportlasel oli esimene järk mootorlennuspordis.

M ä r k u s. Tsooni- ja ringkonnavõistlused võrdsustatakse vabariiklike võistlustega siis, kui neist võttis osa vähemalt 6 võistkonda.

Esimene järk

Saavutada vähemalt oblasti ulatusega võistlustel mitmevõistluses 1.—3. koht;

või

saavutada samadel võistlustel mitmevõistluses mitte vähem kui 85% võimalikest punktidest.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel mitmevõistluses vähemalt 80% võimalikest punktidest.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel mitmevõistluses vähemalt 70% võimalikest punktidest.

Spordijärgu säilitamine

Täita kahe aasta jooksul samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Järgunõuete täitmise tingimused

Järgunõuete täitmist arvestatakse ametlikel võistlustel, mis on korraldatud NSV Liidu Lennusportiföderatsiooni poolt kinnitatud kava järgi. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

MOOTORRATTASPORT

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada esimese ja teise grupi võistlustel juhina 100, kaasaõitjana 150 punkti, neist vähemalt 50% esimese grupi võistlustel; seejuures peab sportlane NSV Liidu meistrivõistlustel tulema esimese kümne või teistel esimese grupi võistlustel esimese kuue hulka või teise grupi võistlustel esikohale.

Esimene järk

Saavutada juhina 50, kaasaõitjana 75 punkti, neist vähemalt 50% esimese ja teise grupi võistlustel, ülejäänud mitte madalama kui kolmanda grupi võistlustel; seejuures peab sportlane tulema esimese grupi võistlustel esimese viieteistkümne või teise grupi võistlustel esimese kuue hulka.

Teine järk

Saavutada juhina 15, kaasaõitjana 25 punkti, neist vähemalt 50% mitte madalama kui neljanda grupi võistlustel.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes võistlustel juhina 2. kaasaõitjana 5 punkti.

Noorte esimene järk

Noorte esimene spordijärk antakse 17—18-aastastele sportlastele, kes viienda ja kuuenda grupi võistlustel saavutasid 2 punkti.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Spordijärk antakse sportlasele kahe aasta jooksul saavutatud punktide järgi, arvestades esimese arvestusliku võistluse kuupäeva.

2. Meistersportlase normi täitmisel ei arvestata klassifikatsiooni-võistlustel saavutatud punkte.

3. Kaasasõitjale antakse meistersportlase, esimese ja teise järgu sportlase nimetus tingimusel, et ta saavutas vähemalt 30% punktidest juhina mis tahes grupi võistlustel.

4. Kõik spordijärgud antakse järgnevuse korras, s. o. eelmise madalama spordijärgu olemasolu korral.

5. Mitmepäeva- ja ühepäevasõitudel stardivad naised ja mehed ühises arvestuses.

Viienda ja kuenda grupi võistlustel võib naisi, poeglapsi ja tütarlapsi klassifitseerida ühises arvestuses.

6. Kõikidel võistlustel, peale ühepäeva- ja vigursõidu, peab koh-tade arv, mille järgi arvestatakse punkte, olema antud mootorrattaste klassis startinute arvust väiksem: kahe võrra kui startijaid oli 3—14 ja viie võrra, kui startijaid oli üle 15.

Pärast spordijärgu nõuete täitmist algab punktide arvestamine uuesti.

Võistluste grupid

Võist-luste grupp	Minimaalne võistlejate arv antud mootorrattaste klassis		
	mehed	naised	poeglapsed ja tütarlapsed
I*	10 meistersportlast	5 meistersportlast	
II	8 meistersportlast või 16 esimese järgu sportlast	3 meistersportlast või 6 esimese järgu sportlast	
III	8 vähemalt esimese järgu sportlast või 16 teise järgu sportlast	3 vähemalt esimese järgu sportlast või 6 teise järgu sportlast	
IV	8 vähemalt teise järgu sportlast või 16 kolmanda järgu sportlast	3 vähemalt teise järgu sportlast või 6 kolmanda järgu sportlast	
V	8 vähemalt kolmanda järgu sportlast	3 vähemalt kolmanda järgu sportlast	
VI	8 spordijärguta mootorratturit	3 spordijärguta mootorratturit	5 spordijärguta mootorratturit

* 1. 10 startinud meistersportlase puhul arvatakse esimesse gruppi ainult NSV Liidu ja liiduvabariikide meistrivõistlused. Teised võistlused samasuguse startijate arvuga võib esimesse gruppi arvata ainult NSV Liidu Auto- ja Mootorrattaspordi Föderatsiooni loal.

Tabelid punktide arvestamiseks

I. Ringrajasõit

Võist- luste grupp	Punktid saavutatud kohtade eest												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11— 15	16— 20	21— 30
I	100	80	70	60	50	40	30	25	20	15	10	7	4
II	50	40	30	20	15	12	10	8	7	6	5	4	2
III	15	12	10	9	8	7	6	5	4	4	3	2	1
IV	10	8	7	6	5	4	3	3	3	3	2	—	—

Märkus. Ringrajasõidu distants meestele ja naistele on esimese, teise ja kolmanda grupi võistlustel 100 km, neljanda grupi võistlustel 50 km.

II. Maanteeõit

Võist- luste grupp	Punktid saavutatud kohtade eest						
	1	2	3	4	5	6—7	8—10
III	10	8	7	6	5	3	2
IV	8	6	5	4	3	2	1
V	5	4	3	2	1	—	—

Märkus. Maanteeõidu distants on meestele ja naistele vähemalt 100 km, poeglastele 50 km.

III. Krossisõit

Võist- luste grupp	Punktid saavutatud kohtade eest												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11— 15	16— 20	21— 30
I	100	80	70	60	50	40	30	25	20	15	10	7	4
II	50	40	30	20	15	12	10	8	7	6	5	4	2
III	15	12	10	9	8	7	6	5	4	4	3	2	1
IV	10	8	7	6	5	4	3	3	3	3	2	1	—
V	5	3	3	3	3	2	2	2	2	2	1	1	—
IV	3	2	2	2	2	1	1	1	1	1	—	—	—

Kõik ülejäänud võistlused samasuguse startijate arvuga arvatakse teise gruppi.

2. Rahvusvaheliste võistluste kuuluvuse ühte või teise gruppi määrab NSV Liidu Auto- ja Mootorrattaspordi Föderatsioon.

Märkused. 1. Nendel juhtudel, kui ringrajasõidus ja krossisõidus (peale neljanda grupi) on antud mootorrataste klassis osavõtjate arv meestel alla 20 (naistel alla 10), arvestatakse punkte saavutatud kohtade eest ühe lahtri võrra madalamalt, kui seda tabel ette näeb. Näiteks, esimese grupi võistlustel arvestatakse esikoha eest mitte 100, vaid 80 punkti, teise koha eest 70 punkti jne.

2. Krossisõidu distantsi pikkus määratakse võistlusi korraldava organisatsiooni poolt koos peakohtunike koguga ja olenevalt võistlejate kontingendist, võistlusraja iseloomust, ringi pikkusest (1,5 kuni 5 km), aastaajast ja ilmastikutingimustest järgmise arvestusega: sõiduaeg ühele mootorrataste klassile (grupile) meestele 1—1,5 tundi distantsi pikkuse juures 30—60 km, naistele ja noortele 40 min. — 1 tund distantsi pikkuse juures 20—40 km. Ühel võistlusel (ühel päeval) lubatakse ühele võistlejate grupile anda mitu starti.

IV. Hipodroomi-, liivaraja- ja jäärajasõit.

Võistluste grupp	Punktid saavutatud kohtade eest							
	1	2	3	4	5	6	7	8
I	50	40	30	25	20	15	12	10
II	25	20	15	10	5	4	3	2
III	8	6	5	4	3	2	—	—
IV	5	4	3	2	—	—	—	—

Sportlasele arvestatakse punkte, kui ta ühel võistlusel võttis osa vähemalt kolmest sõidust.

V. Mitmepäeva- ja ühepäevasõit

Võistluste grupp	Kõigile võistluse lõpetanudile arvestatakse punkte (sõltumata saavutatud kohast)		Punktid saavutatud kohtade eest										Distsants vähemalt (km-tes)				
	Maanteeõidus ilma kaardistuspunktideta	Karistuspunktidega mitte rohkem kui	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		11	16		
			10	20	40	15	20	30	40	50	60	70		80	90	100	150
I	60	30	15	8	40	25	20	15	10	8	7	6	5	4	3	2	1500—2000
II	40	20	10	5	30	20	15	11	9	7	6	5	4	3	2	1	1500—2000
III	30	15	8	4	20	15	12	9	7	6	5	4	3	2	1	—	1500—2000

A. Kuuepäevasõit

I	40	20	10	5	30	20	15	11	9	7	6	5	4	3	2	1	700—1000
II	35	17	8	4	20	15	12	9	7	6	5	4	3	2	1	—	700—1000
III	30	15	7	3	15	12	9	7	6	5	4	3	2	1	—	—	700—1000
IV	25	12	6	3	12	9	7	5	4	3	2	1	—	—	—	—	700—1000
V	20	10	5	2	10	7	5	4	3	2	1	—	—	—	—	—	700—1000

B. Kolmepäevasõit

IV	8	5	—	—	6	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	200—300
V	5	3	—	—	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	200—300
VI	3	2	—	—	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200—300

C. Ühepäevasõit

I	40	20	10	5	30	20	15	11	9	7	6	5	4	3	2	1	700—1000
II	35	17	8	4	20	15	12	9	7	6	5	4	3	2	1	—	700—1000
III	30	15	7	3	15	12	9	7	6	5	4	3	2	1	—	—	700—1000
IV	25	12	6	3	12	9	7	5	4	3	2	1	—	—	—	—	700—1000
V	20	10	5	2	10	7	5	4	3	2	1	—	—	—	—	—	700—1000

Märkus e. d. 1. Mitmepäevasõidu distantsi pikkus määratakse kindlaks olenevalt raja iseloomust.

2. Kui ühepäevasõidu võistlustel ei korraldata täiendavaid kiirusvõistlusi, siis sõltumata osavõtjate arvestatavast võistluste kuuepäevasõidu võistluste ja punkte saavutatud kohtade eest ei arvestata.

VI. Rekordsõidud

Mootorrattaste klass	Punktid				
	Maailma- rekordit üle- tava taga- järje eest (ühel dis- tantsil)	Üleliidulise rekordi või rekordi lähtenormi ületamise eest (ühel distsantsil)	Tagajärje eest, mis on protsentides NSV Liidu rekor- dist või rekordi lähtenormist		
			105	110	115
500 sm ³ , 750 sm ³ , 1000 sm ³ soolomoo- torrattad	100	100	80	60	40
250 sm ³ ja 350 sm ³ soolomootorrattad ja kõik külgvankriga mootorrattad	100	80	60	40	30
175 sm ³ ja väiksemad	100	60	40	30	20

VII. Vigursõit

1. Vigursõiduvõistlused kuuluvad kuueandasse gruppi ja saavutatud punkte arvestatakse ainult noorte esimese ja täiskasvanute kolmanda spordijärgu saamisel.

2. Võistluste kava, harjutuste arv ja täitmise tingimused kinnitatakse NSV Liidu Auto- ja Mootorrattaspordi Föderatsiooni poolt iga kahe aasta tagant.

3. Harjutuse täitnud võistlejatele arvestatakse harjutuse täitmise kvaliteedist sõltuvalt kas 2 või 1 punkt.

4. Harjutused on ette nähtud ainult soolomootorrattastele, kusjuures ühel mootorrattal võib startida mitu sportlast.

5. Kohtunikekogu koosseisus peab olema vähemalt kaks esimese kategooria kohtunikku.

MUDELENNUSPORT

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel esikoht;

või

täita mõnes mudellennukite klassis meistersportlase nimetuse saamiseks kehtestatud järgunormid.

Esimene järk

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna meistri-
võistlustel esikoht;

või

täita mõnes mudellennukite klassis esimese järgu sportlase nimetuse
saamiseks kehtestatud järgunormid.

Teine järk

Täita mõnes mudellennukite klassis teise järgu sportlase nimetuse
saamiseks kehtestatud järgunormid.

Kolmas järk

Täita mõnes mudellennukite klassis kolmanda järgu sportlase nime-
tuse saamiseks kehtestatud järgunormid.

Noorte esimene järk

Noorte esimene järk antakse 15—16-aastastele mudellenduritele, kes
on täitnud noorte esimese järgu sportlase nimetuse saamiseks kehtes-
tatud järgunormid.

Noorte teine järk

Noorte teine järk antakse 14—15-aastastele mudellenduritele, kes
on täitnud noorte teise järgu sportlase nimetuse saamiseks kehtesta-
tud järgunormid.

JARGUNORMID

Harjutus ja norm	Spordijärk						MÄRKUSED
	Meister- sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene	Noorte teine	
Ohjadega juhitava kolbmootoriga (kuni 2,5 sm ³) mudellennuki lennud 1000 m distantsil (10 ringi)	190 km/t.	170 km/t.	130 km/t.	100 km/t.	75 km/t.	50 km/t.	Kolme katse parim tulemus
Ohjadega juhitava reaktiivmootoriga mudellennuki lennud 1000 m distantsil (10 ringi)	225 km/t.	200 km/t.	175 km/t.	125 km/t.	—	—	Sama
Kolme meeskonna ohjadega juhivate mudellennukite võidulend 10 000 m distantsil (100 ringi)	110 km/t.	90 km/t.	70 km/t.	60 km/t.	50 km/t.	40 km/t.	Kahe katse parim tulemus Kahe parema katse (kolmest) punktide summa. Punkte arvestatakse 10-punktilise hindamissüsteemi järgi
Kõrgema pilotaaži vigurite kompleksi sooritamine ohjadega juhitava mudellennukiga kindlaksmääratud aja jooksul (7 min.)	2800 punkti	2400 punkti	1800 punkti	800 punkti	500 punkti	300 punkti	Kolme õhuvõitluse punktide summa. Väljalangemine olümpiasüsteemis.
Kahe ohjadega juhitava mudellennuki õhuvõitlus kindlaksmääratud aja jooksul (5 min.)	800 punkti	700 punkti	500 punkti	300 punkti	200 punkti	100 punkti	

Harjutus ja norm	Spordijärk						MÄRKUSED
	Meister-sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene	Noorte teine	
Kummimootoriga mudellennuki kestuslennu kestuse piiramisega kuni 3 min. ja mudellennuki tagasitoomisega stardipaika teatud aja jooksul	900 punkti	800 punkti	600 punkti	400 punkti	300 punkti	100 punkti	Viie katse punktide summa
Taimermudellennuki kestuslennu kestuse piiramisega kuni 3 min. ja mudellennuki tagasitoomisega stardipaika teatud aja jooksul	900 punkti	800 punkti	600 punkti	400 punkti	300 punkti	100 punkti	Sama
Purimudellennuki kestuslennu kestuse piiramisega kuni 3 min. ja mudellennuki tagasitoomisega stardipaika teatud aja jooksul	850 punkti	750 punkti	600 punkti	400 punkti	300 punkti	100 punkti	Sama
Kõrgema pilootaazi vigurite kompleksi sooritamine raadio teel juhitava mudellennukiga kindlaksmääratud aja jooksul (10—15 min.)	3000 punkti	2400 punkti	1300 punkti	1000 punkti	—	—	Kahe katse punktide summa. Punkte arvestatakse 10-punktilise hindamissüsteemi järgi

Spordijärgu säilitamine

Kahe aasta jooksul täita samad normid ja nõuded, mis on vaja vastava spordijärgu saamiseks.

Järgunormide täitmise tingimused

1. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse NSV Liidu meistri-võistlustel, liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna, ametkondade meistrivõistlustel või liiduvabariikide tsoonivõistlustel.

2. Esimese spordijärgu normi täitmist arvestatakse vähemalt linna või oblasti ulatusega võistlustel; teise, kolmanda ja noorte järkude normi täitmist mis tahes ametlikel võistlustel.

3. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

4. Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastel, kes aasta jooksul võtsid võistlustest osa vähemalt: meistersportlased 6 korda, esimeses järgus 5 korda, teises ja kolmandas järgus 4 korda, noorte esimeses ja noorte teises järgus 3 korda.

POKS

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—3. koht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel aasta jooksul 5 võitu erinevate tegevmeistersportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul 15 võitu või kahe aasta jooksul 25 võitu erinevate esimese järgu sportlaste üle, neist vähemalt 8 (15) võitu NSV Liidu meistrivõistlustel, üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel ja 7 (10 võitu) teistel vähemalt linna ulatusega võistlustel.

Peale ülalmainitud arvu võitude peab poksija kahe aasta jooksul vähemalt ühel korral võtma osa NSV Liidu meistrivõistlustest või saavutama üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—2. koha.

Võitu tegevmeistersportlase üle hinnatakse kui kolme võitu esimese järgu poksijate üle.

Oma sportliku kvalifikatsiooni kinnitamiseks peab meistersportlane aasta jooksul saavutama vähemalt 6 võitu erinevate esimese järgu poksijate üle või 2 võitu erinevate tegevmeistersportlaste üle.

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel 5 võitu erinevate esimese järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega meistrivõistlustel või vastava ulatusega matškohtumistel 10 võitu erinevate teise järgu poksijate üle.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel 4 võitu erinevate teise järgu poksijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel meistrivõistlustel või matškohtumistel 8 võitu erinevate kolmanda järgu poksijate üle.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul 3 võitu erinevate kolmanda järgu poksijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 6 võitu erinevate spordijärguta poksijate üle.

Noorte esimene järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel 4 võitu erinevate noorte esimese järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 8 võitu erinevate noorte teise järgu poksijate üle.

Noorte teine järk

Saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 2 võitu erinevate noorte teise järgu poksijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel 4 võitu erinevate spordijärguta poksijate üle.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul vähemalt 2 võitu oma spordijärgu poksijate üle või 4 võitu eelmise madalama spordijärgu poksijate üle.

Täiendavad nõuded

Peale spordijärgu ja meistersportlase nimetuse saamiseks kehtestatud võitude saavutamise peab poksija vaatluskomisjoni ees sooritama normid poksitehnikas, mis on antud spordijärgule ette nähtud NSV Liidu Poksiföderatsiooni poolt kinnitatud õppekavades kehakultuurikollektiivide seksioonidele.

Alaliselt tegutsev vaatluskomisjon luuakse linna poksisektsiooni juurde.

Märkused. 1. Uhte võitu kõrgema spordijärgu poksija üle hinnatakse kui kahte võitu oma spordijärgu poksijate üle.

2. Noorte spordijärgud antakse 17—18-aastastele poeglastele.

3. Sportlane peab omama poksija tunnistuse, kuhu kantakse sisse ametlike võistluste tulemused.

PURILENNUSPORT

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluses 1.—3. koht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluse üksikute aladel esikoht;

või

saavutada üleliidulistel ametkondade võistlustel mitmevõistluses esikoht;

või

püstitada üleliiduline rekord ühes lennuliigis tingimusel, et omatakse esimest spordijärku purilennuspordis;

või

täita vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel meistersportlase nimetuse saamiseks kehtestatud järgunormid.

Esimene järk

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluses 4.—6. koht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel mitmevõistluse üksikute aladel 2.—3. koht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel mitmevõistluses esikoht tingimusel, et antud purilennukite klassis startis mitte vähem kui 3 esimese järgu sportlast või 6 teise järgu sportlast;

või

täita vähemalt linna ulatusega võistlustel esimese järgu sportlase nimetuse saamiseks kehtestatud järgunormid.

Teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 3 teise järgu sportlast või 6 kolmanda järgu sportlast;

või

täita mis tahes ametlikel võistlustel teise järgu sportlase nimetuse saamiseks kehtestatud järgunormid.

Kolmas järk

Täita ametlikel võistlustel purilenduri algväljaõppe kava nõuded. Järgunormide täitmist arvestatakse 75% paremaid tulemusi saavutanud sportlastele.

JÄRGUNORMID

Sporti- järg	Puri- lennukite klass	Lennu kestus (tundides)	Kõrguse juurde- võtmine (meetrites)	Lennu kaugus
Meister- sportlane	Sportlik	—	Vähemalt 3000	Vahemaandumiseta lend mööda sirgjoont vähe- malt 300 km või mööda kolmnurkset marsruuti, kusjuures iga lõigu pikkus peab olema vä- hemalt 80 km
Esimene	Sportlik	Vähemalt 5	Vähemalt 1500	Vahemaandumiseta lend mööda sirgjoont vähe- malt 150 km või mööda kolmnurkset marsruuti mitte vähem kui 100 km
Teine	Sportlik, kerge	—	Vähemalt 1000	Vahemaandumiseta lend mööda sirgjoont vähe- malt 50 km või mööda kolmnurkset marsruuti, kusjuures iga lõigu pik- kus peab olema vähe- malt 15 km

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse tingimusel, et tõusvates õhuvooludes on purilennukil lennatud 50 tundi.

2. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

PURJESPORT, JÄÄPURJESPORT JA SPORTLIKUD KAUGESÕIDUD

I KLASSISÕIDUD JA ÜMBERISTUMISSÕIDUD

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane (roolimees)

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel ükskõik missuguses jahtide või jääpurjekate klassis esimene või teine koht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel kolme aasta jooksul kaks korda kolmas koht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel (vähemalt viis sõitu) võit vähemalt 2 tegevmeistersportlase (roolimehe) ja 10 esimese järgu sportlase (roolimehe) üle, seejuures saavutada koht võistlejate esimese 20% hulgas.

Meistersportlane (soodimees)

Omistatakse nendele paatkonna liikmetele, kes on kahekordselt täitnud roolimeestele kehtestatud normid. Soodimees peab omama esimese klassi roolimehe kvalifikatsiooni.

Esimene järk (roolimees)

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel (vähemalt kolm sõitu) esikoht ning võit 2 esimese järgu sportlase (roolimehe) ja 8 teise järgu sportlase (roolimehe) üle, seejuures saavutada koht võistlejate esimese kolmandiku hulgas.

Esimene järk (soodimees)

Antakse võistkonna liikmetele sama spordijärgu roolimeestele kehtestatud normi kahekordsel täitmisel. Soodimees peab omama teise klassi roolimehe kvalifikatsiooni.

Teine järk (roolimees ja soodimees)

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel võit vähemalt 2 teise järgu roolimehe ja 5 kolmanda järgu roolimehe üle, seejuures saavutada koht osavõtjate esimese poole hulgas;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa 7 kolmanda järgu sportlast, esikoht.

Kolmas järk (roolimees ja soodimees)

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa mitte vähem kui 5 jahti või jääpurjekat, võit vähemalt 2 kolmanda järgu roolimehe üle;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 7 spordijärguta roolimeest.

Noorte esimene järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel, millest võttis osa vähemalt 5 jahti või jääpurjekat, koht osavõtjate esimese poole hulgas.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada mis tahes võistlustel kahe aasta jooksul võit kahe sama spordijärguga sportlase üle.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Jääpurjetamises arvestatakse soodimeestel järgunõuete täitmist tingimustel, et antud võistlustel võeti osa vähemalt 40% võistlussõitudest.
2. Võitu kõrgema järgu sportlase üle võib lugeda kui kahte võitu oma spordijärgu sportlaste üle.
3. Klassisõitudes ja ümberistumissõitudes peab distantsi pikkus olema: svertpaatidel vähemalt 5 meremiili, kiiljahtidel vähemalt 8 meremiili, jääpurjekatel vähemalt 8 kilomeetrit.
4. Ümberistumissõitudes (tingimusel, et viidi läbi ümberistumise terve ring) ja distantsil pikkusega vähem kui 5 meremiili antakse mitte kõrgem kui teine spordijärk.
5. Spordijärgud antakse võistluste tulemuste põhjal, mis on peetud NSV Liidu spordijahtide klassifikatsiooni alla kuuluvatel jahtidel ja merepaatidel (kuni esimese järguni kaasa arvatud).
6. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

7. Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastel, kes on aasta jooksul võistlustest osa võtnud vähemalt (startide arv):

a) purjetamises — meistersportlased 20 korda, esimeses järgus 12 korda, teises järgus 7 korda, kolmandas järgus 5 korda, noorte esimeses järgus 5 korda;

b) jääpurjetamises — meistersportlased 15 korda, esimeses järgus 10 korda, teises järgus 5 korda, kolmandas järgus 3 korda.

II SPORTLIKUD KAUGESÖIDUD

JÄRGUNOUDED

Spordijärk	Sooritada sõite (arv)			Kokku
	Raskuskategooria			
	I	II	III	
Meistersportlane	2	3	4	9
Esimene	2	3	2	7
Teine	2	2	—	4
Kolmas	2	—	—	2

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Ühte kõrgema raskuskategooria kaugesõitu võib arvestada kahe madalama raskuskategooria kaugesõiduna.

2. Meistersportlase nimetuse saamiseks sportlikus kaugesõidus on vaja peale kehtestatud arvu kaugesõitude sooritamist juhtida vastavalt tabelile veel ühte vähemalt teise raskuskategooria kaugesõitu jahtidegrupi flagmanina, kusjuures grupi koosseisus peab olema vähemalt kolm jahti.

3. Tabelis näidatud teise ja kolmanda raskuskategooria kaugesõitude puhul arvestatakse järgunõuete täitmist ainult jahi kapteni-tele, samuti 22—60 m² purjepinnaga jahtidel kapteni ühele abile ja üle 60 m² purjepinnaga jahtidel kapteni kahele abile.

Ülejäänud ametkohtadel (madalamatel) arvestatakse teise ja kolmanda raskuskategooria kaugesõidul järgunõuete täitmist ühe kategooria võrra madalamalt.

Spordijärgu säilitamine

Meistersportlastel ja esimese järgu sportlastel sooritada kahe aasta jooksul üks teise raskuskategooria kaugesõit, teise ja kolmanda järgu sportlastel sooritada kahe aasta jooksul üks esimese raskuskategooria kaugesõit.

Sportlike kaugesõitude marsruutide raskuskategooriad

Veekogu	Raskus- kategooria	Marsruudi üldpikkus (vähemalt)	Kaugesõidu üldi- ne kestus ööpäeva- des (mitte rohkem kui)
Merel	I	100 miili	3
Merel	II	300 miili	10
Merel	III	750 miili	30
Jõel	I	200 km	3
Jõel	II	600 km	10

Märkused. 1. Kuueaerulistel merepaatidel suurendatakse kaugesõidu kestus kahekordseks.

2. Marsruudi pikkuse juures, mis ületab ettenähtu, suurendatakse proportsionaalselt marsruudi piknemisele kaugesõidu aega.

3. Kaugesõidud suurtel järvedel, veehoidlatel ja suurtel veekogudel loetakse meremarsruutideks.

Vastavate veekogude nimekiri kinnitatakse liiduvabariikide purjespordiföderatsioonide poolt. Segakaugesõidud jõe- ja meremarsruuti mööda, kus mere- või jõeteekonna pikkus on üle poole marsruudi arvestuslikust pikkusest, arvestatakse vastavalt mere- või jõemarsruudina.

4. Järgunormide täitmist arvestatakse tingimusel, et kaugesõidul täideti NSV Liidu Purjespordiföderatsiooni instruksiooni kaugesõitude kohta.

RATSUTAMINE

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

1. Spordihobuse kolmevõistlus.

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel esikoht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel järgmisi tulemusi: koguda lühendatud kava järgi mitte rohkem kui 30, täieliku kava järgi mitte rohkem kui 70 miinuspunkti tingimusel, et maneežisõidus saavutati vähemalt 65% võimalikust punktide arvust ja takisõidus mitte rohkem kui 20 karistuspunkti.

2. Noorhobuse kolmevõistlus.

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel esikoht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel, millest võttis osa vähemalt 4 organisatsiooni, mitte rohkem kui 30 miinuspunkti.

3. Takistussõit.

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel esikoht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel järgmisi tulemusi.

Kahevooruline takistussõit:

a) takistuste kõrguse juures 130—150 sm, aluse laius kuni 220 sm, ülemine laius kuni 160 sm, kraavi laius 4,5 m, takistuste arv 13—14, hüppeid 16—17, neist takistuste kõrgusega 140—145 sm vähemalt kuus, kõrgusega 150 sm (püstitakistused) vähemalt kaks — läbida kaks vooru mitte rohkem kui 8 karistuspunktiga;

b) takistuste kõrguse juures 130—160 sm, aluse laius kuni 250 sm, ülemine laius kuni 180 sm, kraavi laius 4,5—5 m, takistuste arv 13—14, hüppeid 16—17, neist takistuste kõrgusega 140—150 sm vähemalt kuus, kõrgusega 160 sm (püstitakistused) vähemalt kaks — läbida kaks vooru mitte rohkem kui 12 karistuspunktiga.

Cheveooruline takistussõit:

a) takistuste kõrguse juures 130—150 sm, aluse laius kuni 220 sm, ülemine laius 160 sm, kraavi laius 4,5 m, takistuste arv vähemalt 15, hüppeid mitte vähem kui 18, neist takistuste kõrgusega 140—145 sm vähemalt kuus, kõrgusega 150 sm (püstitakistused) vähemalt kaks — läbida parkuur karistuspunktideta;

b) takistuste kõrguse juures 130—160 sm, aluse laius kuni 250 sm, ülemine laius kuni 160 sm, kraavi laius 5 m, takistuste arv vähemalt 15, hüppeid mitte vähem kui 18, neist takistuste kõrgusega 140—150 sm vähemalt kuus, kõrgusega 160 sm (püstitakistused) vähemalt kaks — läbida parkuur mitte rohkem kui 4 karistuspunktiga;

c) takistuste kõrguse juures 130—170 sm, aluse laius kuni 300 sm, ülemine laius kuni 200 sm, kraavi laius 5 m, takistuste arv vähemalt 10, hüppeid 12—13, neist takistuste kõrgusega 170 sm — kaks, 160 sm — kaks, 150 sm — kolm — läbida parkuur mitte rohkem kui 9 karistuspunktiga.

Takistussõit hüppe võimsusele.

Ületada antud võistluste kõikides voorudes takistused ilma karistuspunktideta tingimusel, et viimases voorus oli takistuste kõrgus vähemalt 190 sm.

4. Koolisõit.

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel «Suure auhinna» kava järgi mitte vähem kui 72% võimalikust punktide arvust.

5. Jahivõidusõit.

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 4000 m distantsil esikoht või kahe aasta jooksul kahel korral teine koht;

või

saavutada liiduvabariikide koondvõistkondade vahelistel tsooni-võistlustel vähemalt 4000 m distantsil esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 8 esimese järgu sportlast.

6. Püstitada üleliiduline rekord mõnel ratsaspordi alal tingimusel, et sportlane omab esimese spordijärgu.

Esimene järk

1. Noorhobuse kolmevõistlus.

Saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 10 teise järgu sportlast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel mitte rohkem kui 70 miinuspunkti.

2. Kahevõistlus.

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel maneežisõidus ja takistussõidus kolmevõistluse nõuete järgi mitte rohkem kui 100 miinuspunkti.

3. Takistussõit.

Saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel takistuste kõrgusega vähemalt 130 sm, esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 15 teise järgu sportlast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel jahitakistussõidus, valiktakistussõidus, takistussõidus kuuele takistusele, kiirustakistussõidus takistuste kõrguse juures 110—130 sm ja rohkem, esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa 20 sportlast; 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 40 sportlast; 1.—6. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 60 teise järgu sportlast;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel järgmisi tulemusi.

Kahevooruline takistussõit:

a) takistuste kõrguse juures 110—130 sm, aluse laius kuni 200 sm, ülemine laius kuni 120 sm, kraavi laius 3,5 m, takistuste arv 12—13, hüppeid 15—16, neist takistuste kõrgusega 130 sm vähemalt kaks — läbida kaks vooru mitte rohkem kui 8 karistuspunktiga;

b) takistuste kõrguse juures 120—140 sm, aluse laius kuni 200 sm, ülemine laius kuni 140 sm, kraavi laius 4 m, takistuste arv 13—14, hüppeid 16—17, neist takistuste kõrgusega 140 sm vähemalt kaks — läbida kaks vooru mitte rohkem kui 12 karistuspunktiga.

Uhevooruline takistussõit:

a) takistuste kõrguse juures 110—130 sm, aluse laius kuni 200 sm, ülemine laius kuni 120 sm, kraavi laius 3,5 m, takistuste arv mitte vähem kui 12, hüppeid 15, neist takistuste kõrgusega 130 sm vähemalt kaks — läbida parkuur karistuspunktideta;

b) takistuse kõrguse juures 120—140 sm, aluse laius kuni 200 cm, ülemine laius kuni 140 sm, kraavi laius 4 m, takistuste arv mitte vähem kui 12, hüppeid 15, neist takistuste kõrgusega 140 sm vähemalt kaks — läbida parkuur mitte rohkem kui 4 karistuspunktiga.

4. Koolisõit.

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel «Väikese auhinna» kava järgi mitte vähem kui 65% võimalikust punktide arvust või «Keskmise auhinna» kava järgi vähemalt 62% võimalikust punktide arvust.

5. Jahivõidusõit.

Saavutada liiduvabariikide koondvõistkondade vahelistel tsoonivõistlustel teine või kolmas koht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 5 teise järgu sportlast.

6. Herdelvõidusõit.

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel 2000 m distantsil kolmel korral esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 5 teise järgu sportlast.

Teine järk

Saavutada mis tahes ulatusega ametlikel võistlustel ühel ratsaspordi alal järgmisi tulemusi:

1. Kahevõistlus.

Maneežisõit noorhobuse kava järgi. Takistussõit — takistuste kõrguse juures 100—110 sm, aluse laius kuni 150 sm, ülemine laius kuni 100 sm, hüppeid 12, neist takistuste kõrgusega 110 sm vähemalt kaks. Koguda mitte rohkem kui 110 miinuspunkti.

2. Takistussõit.

Takistuste kõrguse juures 100—110 sm, aluse laius kuni 150 sm, ülemine laius kuni 100 sm, kraavi laius 2,5 m takistuste arv mitte vähem kui 10, hüppeid 12, neist takistuste kõrgusega 110 sm vähemalt kaks — läbida parkuur karistuspunktideta.

3. Herdelvõidusõit.

Saavutada vähemalt 2000 m distantsil esikoht või kahel korral teine või kolmel korral kolmas koht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 5 kolmanda järgu sportlast.

4. Galoppvõidusõit.

Vähemalt 6 km distantsil saavutada esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 5 kolmanda järgu sportlast.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel ühel ratsaspordi alal järgmisi tulemusi:

1. Kahevõistlus.

Hindamine toimub võistlusmääruste § 64 järgi ilma hobust hindamata:

maneežisõit algratsastamise kava järgi (võistlusmääruste § 64 punkt 3);

takistussõit takistuste kõrguse juures 90—100 sm, aluse laius kuni 100 sm, ülemine laius kuni 80 sm, kraavi laius 2 m, takistuste arv mitte vähem kui 8, neist kõrgusega 100 sm vähemalt kaks.

Saavutada kahevõistluses mitte vähem kui 75 punkti.

2. Takistussõit.

Takistuste kõrguse juures 90—100 sm, aluse laius kuni 100 sm, ülemine laius kuni 80 sm, kraavi laius 2 m, takistuste arv mitte vähem kui 8, neist kõrgusega 100 sm vähemalt kaks — läbida parkuur karistuspunktideta.

3. Herdelvõidusõit.

Saavutada vähemalt 2000 m distantsil esikoht või kahel korral teine koht või kolmel korral kolmas koht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui viis sportlast.

4. Galoppvõidusõit.

Vähemalt 1200 m distantsil saavutada esikoht, kahel korral teine koht või kolmel korral kolmas koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt viis sportlast.

Spordijärgu säilitamine

Täita oma spordijärgu nõuded või lõpetada võistlused lähema kõrgema spordijärgu kava järgi.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Võistlused ratsastamises «Väikese auhinna», «Keskmise auhinna» ja «Suure auhinna» kava järgi, samuti maneežisõidus, kolmevõistluses ja kahevõistluses viiakse läbi NSV Liidu Ratsaspordiföderatsiooni poolt kinnitatud kava järgi.

2. Meistersportlase normi täitmisel peavad marsruudid, mitmevõistluse maastikusõitude ja jahivõidusõitude takistuste tüübid ja takistusõitude parkuurid olema kinnitatud NSV Liidu Ratsaspordiföderatsiooni presiidiumi poolt.

3. Meistersportlase normi täitmist ratsastamises «Suure auhinna» kava järgi arvestatakse tingimusel, et kohtunikekogu koosseis oli kinnitatud NSV Liidu Ratsaspordiföderatsiooni poolt.

4. Takistussõitude läbiviimisel kinnises maneežis võib kraavi asendada laiustakistusega.

5. Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastel, kes aasta jooksul võtsid võistlustest osa vähemalt: kolmandas järgus — 3 korda, teises järgus — 4 korda, esimeses järgus — 5 korda, meistersportlased — 7 korda.

SPORTLIK VÕIMLEMINE

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada mitmevõistluse kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel NSV Liidu meistrivõistlustel ühel korral, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel võistlustel, vabariikliku ulatusega võistlustel, liiduvabariikide pealinnade meistrivõistlustel või liiduvabariikide, kraide, oblastite (ANSV-de) koondvõistkondade matškohtumistel kahel korral järgmine arv punkte: mehed — 108, naised — 72;

või

saavutada samadel võistlustel kahe aasta jooksul kaheksal korral järgmine arv punkte: mehed — 106, naised — 71:

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel mitmevõistluse kohustuslike ja valikharjutuste täitmisel: mehed — 102 punkti, naised — 68 punkti.

Teine järk

M e h e d

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 7 kohustusliku ja 5 valikharjutuse täitmisel 96 punkti.

N a i s e d

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 6 kohustusliku ja 3 valikharjutuse (rööbaspuud, poom, hüpe) täitmisel 72 punkti.

Kolmas järk

Mehed ja naised

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kuue kohustusliku harjutuse sooritamisel 45 punkti.

Poeglapsed ja tütarlapsed Noorte esimene järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kuue kohustusliku harjutuse sooritamisel 48 punkti.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel kuue kohustusliku harjutuse sooritamisel 45 punkti.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Sportlastel, kes esinevad kõrgema spordijärgu kava järgi ja seejuures saavutavad punktide kogusumma, mis vastab oma järgu nõuetele, arvestatakse see oma spordijärgu kinnitamisenä.

M ä r k u s. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama järgu.

Poeglapsed ja tütarlapsed võivad esineda nende jaoks kehtestatud klassifikatsioonikavade järgi:

13—14 aasta vanused poeglapsed noorte teise järgu kava järgi,

12—13 aasta vanused tütarlapsed noorte teise järgu kava järgi,

14—15 aasta vanused poeglapsed noorte esimese järgu kava järgi,

14—15 aasta vanused tütarlapsed noorte esimese järgu kava järgi.

Poeglapsi, kes on täitnud noorte esimese järgu nõuded, võib lubada võistlustele täiskasvanute teise järgu kava järgi 15—16 aasta vanuselt, täiskasvanute esimese järgu kava järgi 17 aasta vanuselt ja meistrijärgu kava järgi 18 aasta vanuselt.

Tütarlapsi lubatakse võistlustele täiskasvanute kava järgi: teises järgus 14 aasta vanuselt, esimeses järgus 15 aasta vanuselt ja meistrijärgus 16 aasta vanuselt.

Spordijärgu saamiseks peab võimleja aasta jooksul võistlustest osa võtma vähemalt: noorte järgus 3 korda, kolmandas ja teises järgus 3 korda, esimeses järgus 4 korda, meistrijärgus 5 korda.

SULGPALL (BADMINTON)

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Esimene järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui üks esimese ja 10 teise järgu sportlast;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel mitte vähem kui kolm võitu erinevate esimese järgu mängijate üle või üks või esimese järgu ja viis võitu erinevate teise järgu sportlaste üle.

Teine järk

Saavutada vähemalt linna ulatusega väljalangemissüsteemis korraldatud võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa mitte vähem kui 10 kolmanda järgu sportlast või turniirisüsteemis korraldatud võistlustel saavutada 5 võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul samadel võistlustel vähemalt kuus võitu erinevate kolmanda järgu või kolm võitu erinevate teise järgu sportlaste üle.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes väljalangemissüsteemis korraldatud võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 10 sportlast, või turniirisüsteemis korraldatud võistlustel saavutada viis võitu spordijärguta mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistlustel mitte vähem kui kolm võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistlustel viis võitu erinevate spordijärguta mängijate üle.

Noorte esimene järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 12 sportlast, neist 8 mitte madalama kui noorte teise järguga;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistlustel kolm võitu erinevate noorte esimese järgu ja kuus võitu erinevate noorte teise järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistlustel viis võitu erinevate noorte esimese järgu sportlaste üle.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 10 spordijärguta mängijat;

või

saavutada aasta jooksul mis tahes võistlustel kolm võitu erinevate noorte teise järgu ja kuus võitu spordijärguta mängijate üle;

või

saavutada aasta jooksul kümme võitu erinevate spordijärguta mängijate üle.

Paarismäng

Järgunõuded noorte esimeses ja teises, täiskasvanute kolmandas, teises ja esimeses järgus on samad mis üksikmängudeski.

Kui võistlustest võtavad osa järgusportlased, siis paarismängus nad esinevad oma üksikmängu klassifikatsiooni järgi. Kui paar koosneb erineva spordijärguga mängijaist, siis nad klassifitseeritakse tinglikult kõrgema järgu mängija spordijärgu järgi. Kui mängijate klassifikatsiooni vahe on rohkem kui üks järk, siis klassifitseeritakse paar nende keskmise spordijärgu järgi. Paari lõplik spordijärk määratakse võistluste tagajärgede põhjal.

Märkus. Võitu kõrgema spordijärguga sportlase üle hinnatakse kui kahte võitu oma järgu sportlaste üle.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul kolm võitu oma spordijärgu mängijate üle.

SUUSATAMINE

MURDMAA- JA LASKESUUSATAMINE

MURDMAASUUSATAMINE

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel meeste 15, 20, 30 või 50 km distantsil, naiste 5, 8 või 10 km distantsil esimese järgu sportlaste hulgas 1.—5. koht;

või

saavutada üleliidulise, vabariikliku või oblasti ulatusega võistlustel samadel distantsidel esimese järgu sportlaste hulgas järgmised kohad: vähemalt 5 võistleja korral 1. koht, vähemalt 10 võistleja korral 1.—2. koht, vähemalt 15 võistleja korral 1.—3. koht, vähemalt 20 võistleja korral 1.—4. koht, vähemalt 24 võistleja korral 1.—5. koht (meistersportlase norm loetakse täidetuks, kui ülalmärgitud sportlased võitsid seejuures kahte antud distantsi lõpetanud tegevmeistersportlast);

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel ühel distantsil esimese järgu sportlaste hulgas esimene koht tingimusel, et antud distantsil startis esimese järgu sportlasi vähemalt: meeste 15 km distantsil — 100 võistlejat, 20 km distantsil — 90 võistlejat, 30 km distantsil — 70 võistlejat, 50 km distantsil 40 võistlejat, naiste 5 km distantsil — 75 võistlejat, 8 km distantsil — 60 võistlejat, 10 km distantsil — 50 võistlejat (meistersportlase norm loetakse täidetuks, kui ülal-märgitud sportlased võitsid vähemalt kahte antud distantsi lõpetanud tegevmeistersportlast).

Spordijärgu säilitamine

Saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel hooaja jooksul koht meistersportlaste esimese 50% hulgas.

Märkus. Meistersportlase normi täitmist arvestatakse tingimusel, et võistlusraja kõrguste vahe on kokku: meeste 15 km distantsil — 400 m, 20 km distantsil — 600 m, 30 km distantsil — 750 m, 50 km distantsil — 1200 m, naiste 5 km distantsil — 120 m, 8 km distantsil — 180 m, 10 km distantsil — 250 m.

JÄRGUNORMID

Mehed

Spordijärk	Distants (km-tes)							
	3	5	10	15	18	20	30	50
Esimene	—	—	37.30	57.10	1:09.10	1:17.20	1:59.20	3:30.00
Teine	—	21.00	42.50	1:05.20	1:19.10	1:28.40	2:17.40	4:05.00
Kolmas	—	23.30	48.00	1:13.30	1:29.10	1:40.00	2:36.00	4:40.00
Noorte esimene	15.20	25.50	52.50	—	—	—	—	—
Noorte teine	16.50	28.20	—	—	—	—	—	—

Naised

Spordijärk	Distants (km-tes)				
	2	3	5	8	10
Esimene	—	—	22.10	36.30	46.30
Teine	—	14.50	25.20	42.20	54.20
Kolmas	—	16.30	28.30	48.00	1:02.00
Noorte esimene	11.50	18.00	31.20	—	—
Noorte teine	13.00	19.50	—	—	—

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja spordijärgu saamiseks.

JÄRGUNÕUDED

(Ainult võistlusteks, mis korraldatakse sulailma tingimustes — temperatuuri juures 0 kraadi ja soojem)

Mehed

Esimene järk

Saavutada 1.—5. koht vähemalt teise järgu normile vastava ajaga tingimusel, et võistlusdistanti lõpetas mitte vähem kui 50 teise järgu sportlast.

Teine järk

Saavutada 1.—5. koht vähemalt kolmanda järgu normile vastava ajaga tingimusel, et võistlusdistanti lõpetas mitte vähem kui 50 kolmanda järgu sportlast.

Kolmas järk

Saavutada 1.—3. koht tingimusel, et distant si lõpetas 30 spordijärguta suusatajat.

Noorte esimene järk

Saavutada esikoht tingimusel, et distant si lõpetas 10 noorte teise järgu sportlast.

Noorte teine järk

Saavutada esikoht tingimusel, et distant si lõpetas 10 spordijärguta suusatajat.

Naised

Esimene järk

Saavutada 1.—5. koht vähemalt teise järgu normile vastava ajaga tingimusel, et distant si lõpetas mitte vähem kui 50 teise järgu sportlast.

Teine järk

Saavutada 1.—5. koht vähemalt kolmanda järgu normile vastava ajaga tingimusel, et distant si lõpetas mitte vähem kui 50 teise järgu sportlast.

Kolmas järk

Saavutada 1.—3. koht tingimusel, et distant si lõpetas 30 spordijärguta suusatajat.

Noorte esimene järk

Saavutada esikoht tingimusel, et distant si lõpetas 10 noorte teise järgu sportlast.

Noorte teine järk

Saavutada esikoht tingimusel, et distantsi lõpetas 10 spordijärguta sportlast.

Märkus. Distantsi lõpetanud võistlejate suurema arvu korral saab iga järgmise 10 distantsi lõpetanud suusataja kohta kõrgema spordijärgu vastavalt üks sportlane rohkem.

LASKESUUSATAMINE

(20 km murdmaasuusatamine koos laskmisega)

JÄRGUNOUDED

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—5. koht;

või

saavutada NSV Liidu tugevamate suusatajate võistlustel 1.—3. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et distants läbiti ajaga alla 1:30.00 ja laskmises tabati vähemalt 16 märki.

Märkus. 20 km murdmaadistantsil peab kõrguste vahe olema kokku vähemalt 400 m.

I, II ja III järk

Spordijärk	Täiskaliibriline vabapüss		Väiksekaliibriline vabapüss	
	Distants 20 km	Tabamuste arv	Distants 20 km	Tabamuste arv
Esimene	1:33.00	14	1:33.00	16
Teine	1:40.00	12	1:40.00	14
Kolmas	1:51.00	10	1:51.00	12

Märkus. Võistluste korraldamisel laskmisega väiksekaliibrilist vintpüssist lastakse neljas tiirus vastavalt 100, 100 ja 100 m kauguselt vabalt valitavast asendist ja lõpuks 50 m kauguselt püsti-asendist. Lastakse 20 sm läbimõeduga musta ümmarguse märgi pihta, mille alumine serv on 5 sm ulatuses ära lõigatud.

Järgunormide ja -nõuete täitmist arvestatakse tingimusel, et antud hooaja jooksul võitis sportlane võistlustest osa vähemalt: *murdmaasuusatamises* — meistersportlased 8 korda, esimeses järgus 6 korda, teises järgus 5 korda, kolmandas järgus 5 korda, noorte esimeses järgus 4 korda, noorte teises järgus 3 korda; *laskesuusatajad* murdmaadistantsidel — meistersportlased 4 korda, esimeses järgus 3 korda, teises järgus 3 korda, kolmandas järgus 3 korda, ja laskesuusatamises — meistersportlased 4 korda, esimeses järgus 3 korda, teises järgus 2 korda ja kolmandas järgus 2 korda.

MÄESUUSATAMINE

(Slaalom, gigantslaalom, kiirlaskumine, mäekahevõistlus, mäekolmevõistlus)

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—5. koht;

või

saavutada NSV Liidu tugevamate suusatajate võistlustel 1.—3. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa 5 tegevmeistersportlast.

Märkus. Kui ülalmärgitud võistlustest võttis osa 10 või 15 tegevmeistersportlast, siis arvestatakse meistersportlase normi täitmist ka vastavalt teise ja kolmanda koha saavutanud sportlasele.

JÄRGUNÕUDED

Spordijärk	Slaalom, gigantslaalom, kiirlaskumine. Võistluse lõpetanud sportlaste arv						Saavutada esikoht tingimusel, et teise koha tagajärg võitja ajast protsentsides	Mäekolme- ja mäekahevõistlus	
	meister-sportlane	esimene	teine	kolmas	noorte-järgud	tagajärg võitja ajast protsentsides		Punktides	
								Kolmevõistlus	Kahevõistlus
Esimene	3	—	—	—	—	110	—	25	16
	—	5	—	—	—	105	—	12,5	9
Teine	—	—	10	—	—	—	3%	8	5
	3	—	—	—	—	120	—	48	32
	—	3	—	—	—	115	—	36	24
Kolmas	—	—	5	—	—	110	—	24	16
	—	—	—	10	—	—	3%	8	5
	3	—	—	—	—	150	—	ei anta	ei anta
	—	3	—	—	—	135	—	"	"
	—	—	3	—	—	120	—	"	"
Noorte esimene	—	—	—	5	—	110	—	"	"
	—	—	—	—	10	—	8%	ei anta	ei anta
	—	—	3	5	10	120	saavutada 1.—2. koht	36	24
	Noorte teine	—	3	—	—	130	—	ei anta	ei anta
	—	—	—	5	—	120	—	"	"
	—	—	—	—	5	110	—	"	"

Kiirlaskumises ei anta kolmandat ega noorte teist spordijärku. Spordijärgu täitmist arvestatakse, kui võistlusrada vastab järgmistele tingimustele:

Spordijärk	Slaalom			Gigantslaalom		Kiirlaskumine	
	raja pikkus (meetrites)	kõrguste vahe (meetrites)	värvate arv	raja pikkus	kõrguste vahe (meetrites)	raja pikkus (meetrites)	kõrguste vahe (meetrites)
Mehed							
Meistersportlane	500	150	50	1500	300	2000	600
Esimene	400	130	45	1300	270	2000	600
Teine	150	60	15	1000	250	1500	400
Kolmas	120	50	12	1000	250	—	—
Noorte esimene	150	60	15	1000	250	1500	400
Noorte teine	120	50	12	1000	250	—	—
Naised							
Meistersportlane	500	150	35	1300	270	1500	400
Esimene	400	130	35	1200	250	1400	350
Teine	150	60	15	1000	200	1200	300
Kolmas	120	50	12	800	150	—	—
Noorte esimene	150	60	15	1000	200	1200	300
Noorte teine	120	50	12	800	150	—	—

Värvate arv gigantslaalomis ja kiirlaskumises on piiritlemata.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Meistersportlase nõuete täitmist arvestatakse tingimusel, et peakohtunik ja rajameister omavad vähemalt vabariikliku kategooria ning et on koostatud raja mõõtmise akt, raja skeem ja profiili skeem või raja kirjeldus koos kõrguste vahe märkimisega (slaalomis, gigantslaalomis, kiirlaskumises).

2. Esimese spordijärgu normide ja nõuete täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel tingimusel, et peakohtunik ja rajameister omavad vähemalt esimese kategooria ning on koostatud raja mõõtmise akt, raja skeem ja kirjeldus.

3. Teise, kolmanda ja noorte järgu normide ja nõuete täitmist arvestatakse mis tahes ametlikel võistlustel tingimusel, et peakohtunik ja rajameister omavad vähemalt teise kategooria ja on koostatud raja kirjeldus.

4. Järgunormide ja -nõuete täitmist arvestatakse tingimusel, et antud hooajal võttis sportlane üksikutel aladel võistlustest osa vähemalt: meistersportlased 8 korda, esimeses järgus 6 korda, teises järgus 5 korda, kolmandas järgus 5 korda, noorte esimeses järgus 4 korda, noorte teises järgus 3 korda.

SUUSAHÜPPED JA KAHEVÖISTLUS

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel, NSV Liidu tugevamate suusatajate võistlustel või üleliidulistel linnadevahelistel võistlustel 1.—5. koht;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võideti 2 tegevmeistersportlast;

või

saavutada linnadevahelistel võistlustel vähemalt kolmel mitte vähem kui 50 m võimsusega suusahüppemäel 1.—3. koht tingimusel, et saavutati kokku vähemalt 620 punkti;

või

täita vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel hooaja jooksul kahel korral vastav järgunorm.

JÄRGUNORMID SUUSAHÜPETES (punktides)

Spordijärk	Suusahüppemäe võimsus (meetrites)				
	20 — 29	30 — 39	40 — 49	50 — 59	60 ja rohkem
Meistersportlane	—	—	—	217	217
Esimene	—	215	215	210	210
Teine	—	205	200	200	200
Kolmas	175	170	170	170	—
Noorte esimene	175	170	165	—	—
Noorte teine	170	165	—	—	—

JÄRGUNORMID KAHEVÖISTLUSES

(suusahüpped ja murdmaasuusatamine)
(punktides)

Spordijärk	Suusahüppemäe võimsus (meetrites)					Tagajärg murdmaasuusatamises
	20—29	30—39	40—49	50—59	60 ja rohkem	
Meistersportlane	—	—	—	435	435	esimene järk
Esimene	—	430	425	420	415	teine järk
Teine	—	400	395	390	385	kolmas järk
Kolmas	390	385	380	375	—	—
Noorte esimene	400	390	385	380	—	—
Noorte teine	400	390	—	—	—	—

Järgunormide ja -nõuete täitmise tingimused

1. Meistersportlase nõuete täitmist arvestatakse ametlikel võistlustel tingimusel, et peakohtunik ja kaks suusahüpete stiilikohtunikku omavad vähemalt vabariikliku kategooria ning on koostatud distantsi mõõtmise akt ja raja profiil kõrguste vahe märkimisega.

2. Esimese spordijärgu normide ja nõuete täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel tingimusel, et peakohtunik, rajameister ja kaks suusahüpete stiilikohtunikku omavad mitte vähem kui esimese kategooria ning on koostatud distantsi mõõtmise akt ja raja profiil koos kõrguste vahe märkimisega.

3. Ülejäänud järgunormide täitmist arvestatakse kahe teise kategooria kohtuniku olemasolu korral.

4. Spordijärgu säilitamiseks on vaja täita samad normid ja nõuded mis järgu saamisekski.

5. Järgunormide ja -nõuete täitmist arvestatakse tingimusel, et antud hooajal võttis sportlane võistlustest osa vähemalt: *suusahüpetes* — meistersportlased 8 korda, esimeses järgus 6 korda, teises järgus 6 korda, kolmandas järgus 5 korda, noorte esimeses järgus 4 korda, noorte teises järgus 3 korda; *kahevõistluses* (sealhulgas suusahüpetes ja murdmaasuusatamises) — meistersportlased 8 korda, esimeses järgus 6 korda, teises järgus 5 korda, kolmandas järgus 4 korda, noorte esimeses järgus 4 korda, noorte teises järgus 3 korda.

SÕUDMINE

(akadeemiline)

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—2. koht;

või

saavutada kolme aasta jooksul NSV Liidu meistrivõistlustel kahel korral kolmas koht;

või

saavutada NSV Liidu meistrivõistluste finaalsõidus tagajärg, mis on võitja ajast nõrgem mitte rohkem kui tabelis nr. 2 lahtris nr. 1 toodud lubatud vahe;

või

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna, vaba-tahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel meistrivõistlustel esikoht tingimusel, et antud paadiklassis võistles vähemalt kaks tegevmeistersportlaste paatkonda ja kaks esimese järgu paatkonda;

või

saavutada samadel võistlustel 2.—3. koht tingimusel, et seejuures võideti vähemalt kahte tegevmeistersportlaste paatkonda ja saavutati tagajärg, mis on võitja ajast nõrgem mitte rohkem kui tabelis nr. 2 lahtris nr. 2 toodud lubatud vahe.

Esimene järk

Kuuluda mõnes paadiklassis NSV Liidu meistrivõistluste finaalsõidust osavõtjate hulka;

või

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel meistrivõistlustel 1.—3. koht tingimusel, et võideti kahte esimese järgu paatkonda;

või

saavutada hooaja jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et võideti antud paadiklassis 2 esimese järgu paatkonda või 4 teise järgu paatkonda;

või

saavutada üleliidulistel juunioride võistlustel esikoht;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel tagajärg, mis vastab esimese järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Teine järk

Saavutada hooaja jooksul mis tahes ametlikel võistlustel esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et antud paadiklassis võideti vähemalt kahte teise järgu paatkonda või 4 kolmanda järgu paatkonda;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel tagajärg, mis vastab teise järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Kolmas järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel õppepaatidel esikoht tingimusel, et võideti 2 kolmanda järgu paatkonda või 3 spordijärguta paatkonda;

või

saavutada mis tahes ametlikel võistlustel tagajärg, mis vastab kolmanda järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Noorte esimene järk

Saavutada hooaja jooksul mis tahes ametlikel võistlustel poeglaste ja tütarlaste vanemas vanuserühmas esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et võideti 2 noorte esimese järgu paatkonda või 3 noorte teise järgu paatkonda;

või

saavutada tagajärg, mis vastab noorte esimese järgu saamiseks kehtestatud ajanormile.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel õppepaatidel poeglaste või tütarlaste keskmises vanuserühmas esikoht tingimusel, et antud paadiklassis võistles vähemalt 3 spordijärguta paatkonda.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded või normid, mis on vaja järgu saamiseks.

M ä r k u s. Vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel, kui ühes paadiklassis võistleb vähemalt 10 paatkonda, klassifitseeritakse poolfinaalsõidud kui omaette võistlus. Niisugusel juhul saab finaalsõidus õiguse vastavale spordijärgule mitte üks, vaid kaks esimest paatkonda (see ei kehti meistersportlaste kohta).

Esimese klassi roolimees

Omada kolmeaastast roolimehe staaži tingimusel, et roolimehena on osa võetud vähemalt 15 võistlusest, neist 3 üleliidulise ulatusega võistlusest.

Teise klassi roolimees

Omada kaheaastast roolimehe staaži tingimusel, et roolimehena on osa võetud vähemalt 10 võistlusest, neist 3 vabariikliku ulatusega võistlusest.

Kolmanda klassi roolimees

Omada aastast roolimehe staaži tingimusel, et roolimehena on osa võetud vähemalt 5 võistlusest.

JÄRGUNORMID

Mehed ja naised

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel seisvas vees või mitte suurema kui 0,08 m/sek. kiirusega voolavas vees ja mitte tugevama taganttuulega kui 1 m/sek. järgmisi tulemusi:

Tabel 1

Paadiklass	Spordijärk			
	Esimene (võistlus- paadid)	Teine (võistlus- paadid)	Kolmas (õppe- paadid)	Noorte esimene (võistlus- paadid)
Mehed (distant's 2000 m)				
Üheline	7.25	7.45	8.40	7.50
Kaheline paarisæruline	6.55	7.15	8.10	7.20
Kaheline roolimeheta	7.20	7.40	—	7.45
Kaheline roolimehega	7.50	8.05	9.00	8.10
Neljaline roolimeheta	6.45	7.00	—	7.05
Neljaline roolimehega	6.50	7.10	8.00	7.15
Kaheksaline	6.10	6.20	7.15	6.25
Naised (distant's 1000 m)				
Üheline	3.58	4.05	5.00	4.08
Kaheline paarisæruline	3.18	3.55	4.45	3.58
Neljaline paarisæruline	3.35	3.45	4.30	3.48
Neljaline üksikaeruline	3.45	3.55	4.35	3.58
Kaheksaline	3.25	3.30	4.20	3.33

Märkus. Järgunormid loetakse täidetuks ainult kohtunikekogu akti olemasolu korral, mis kinnitab distantsi vastavust selle geodeetilisele plaanile, fikseerib tuule suuna ja kiiruse ning voolu tugevuse antud sõidu ajal.

Lubatud vahe võitja suhtes

Paadiklass	Lubatud vahe võitja suhtes (sekundites)		Paadiklass	Lubatud vahe võitja suhtes sekundites)	
	1	2		1	2
Mehed			Naised		
Üheline			Üheline	5,5	4,2
Kaheline roolimehega	5,0	4,0	Kaheline paarisaru-line		
Kaheline roolimeheta			Neljaline üksikaeruline	5,0	4,0
Kaheline paarisaru-line			Neljaline paarisaru-line	4,8	3,8
Neljaline roolimehega	4,5	3,7	Kaheksaline	4,5	3,6
Neljaline roolimeheta					
Kaheksaline	3,5	3,0			

Järgunormide ja -nõuete täitmise tingimused

1. Meistersportlase normi arvestamisel peab sportlane lisaks vastavate nõuete täitmisele teadma ujumisreegleid kohalikus veekogus ning harjutuste ja treeningute ohutustehnika reegleid.

2. Võistkonna (paatkonna) spordijärk määratakse 50% tema koosseisus oleva kõrgema spordijärgu sõudjate järgi (näiteks: kui neljalise paatkonna koosseisus on kaks esimese järgu sõudjat, siis kogu paatkonda klassifitseeritakse antud võistlustel kui esimese järgu võistkonda).

3. Võistlusdistannts akadeemilises sõudmises peab kõikides spordijärkudes olema: meestele 2000 m, naistele 1000 m, vanema vanuserühma poeglastele 1500 m, vanema vanuserühma tütarlastele 800 m, keskmise vanuserühma poeglastele 1000 m ja keskmise vanuserühma tütarlastele 500 m.

4. Roolimehe klassifikatsiooni saamisel peab roolimees vastavate nõuetele teadma veel laevaliikluse eeskirju ning ohutustehnika nõudeid õppustel veekogudel. Noorte spordijärk ja roolimehe klassifikatsioon antakse 15-aastaseks saanud noortele. Roolimeestele antakse vastav tunnistus pärast arvestuse sooritamist kohtunike komisjoni ees, kes on kinnitatud vähemalt linna ulatusega sõude-sportiföderatsiooni või sõudesportisektsiooni poolt.

5. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele eelmise madalama spordijärgu olemasolu korral.

6. Järgunormide täitmist arvestatakse tingimusel, et aasta jooksul on võistlustest osa võetud vähemalt: noorte esimeses ja noorte teises

järgus 3 korda, kolmandas järgus 4 korda, teises järgus 6 korda, esimeses järgus 7 korda, meistersportlased 8 korda.

7. Spordijärgud ja klassi nimetused roolimeestele antakse sportlastele, kes oskavad ujuda.

SÕUDMINE

(rahva- ja merepaatidel)

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Esimene järk

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel 1.—3. koht;

või

saavutada liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna, vaba-tahtlike spordiühingute kesknõukogude või ametkondade üleliidulistel meistrivõistlustel esikoht;

või

saavutada üleliidulistel juunioride võistlustel esikoht;

või

saavutada hooaja jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et võideti 2 esimese järgu paatkonda või 4 teise järgu paatkonda.

Teine järk

Saavutada hooaja jooksul mis tahes ametlikel võistlustel esikoht või kahel korral teine koht tingimusel, et võideti 2 teise järgu paatkonda või 4 kolmanda järgu paatkonda;

või

kuuluda NSV Liidu meistrivõistluste finaalsõidust osavõtjate hulka.

Kolmas järk

Saavutada hooaja jooksul mis tahes ametlikel võistlustel esikoht tingimusel, et võideti 3 kolmanda järgu paatkonda või 4 spordijärgu paatkonda.

Noorte esimene järk

Saavutada hooaja jooksul mis tahes ametlikel võistlustel poeg- või tütarlaste vanemas vanuserühmas 1. koht või kahel korral 2. koht tingimusel, et võideti kahte noorte esimese järgu või kolme noorte teise järgu paatkonda.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes ametlikel võistlustel poeglaste või tütarlaste keskmises vanuserühmas esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 3 spordijärguta paatkonda.

Spordijärgu säilitamine

Täita samad nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

M ä r k u s. Vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel, kus antud paadiklassis stardib vähemalt 20 paatkonda, klassifitseeritakse poolfinaali kui omaette võistlust. Niisugusel korral saavad finaalis vastava spordijärgu mitte üks, vaid kaks esimest paatkonda.

Esimese klassi roolimees

Omada kolmeaastast roolimehe staaži tingimusel, et roolimehena on osa võetud vähemalt 15 võistlusest, neist 3 üleliidulise ulatusega.

Teise klassi roolimees

Omada kaheaastast roolimehe staaži tingimusel, et roolimehena on osa võetud vähemalt 10 võistlusest, neist 3 vabariikliku ulatusega.

Kolmanda klassi roolimees

Omada aastast roolimehe staaži tingimusel, et roolimehena on osa võetud vähemalt 5 võistlusest.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Võistkonna (paatkonna) spordijärk määratakse 50% tema koosseisus oleva kõrgema spordijärgu sõudjate järgi.

2. Võistlusdistants on kõikidel spordijärkudel: mehed — 2000 m, naised — 1000 m, vanema vanuserühma poeglapsed — 1500 m, vanema vanuserühma tütarlapsed — 800 m, keskmise vanuserühma poeglapsed — 1000 m, keskmise vanuserühma tütarlapsed — 500 m.

3. Roolimehe klassifikatsiooni saamisel peab roolimees lisaks vastavatele nõuetele teadma veel laevaliikluse eeskirju ning ohutustehnika nõudeid õppustel veekogudel. Noorte spordijärgud ja roolimehe klassifikatsioon antakse 15 aasta vanuseks saanud noortele. Roolimeestele antakse vastav tunnistus pärast arvestuste sooritamist kohtunike komisjoni ees, kes on kinnitatud vähemalt linna ulatusega sõudespordiföderatsiooni või sõudespordisektsiooni poolt.

4. Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kellel on eelmine madalam spordijärk.

5. Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastel, kes on aasta jooksul võistlustest osa võtnud vähemalt: noorte järkudes 4 korda, kolmandas järgus 5 korda, teises järgus 7 korda, esimeses järgus 8 korda.

6. Spordijärgud antakse sportlastele, kes oskavad ujuda.

TENNIS

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Saavutada NSV Liidu individuaalsetel meistrivõistlustel üksikmängudes 1.—4. koht;

või

saavutada NSV Liidu individuaalsetel meistrivõistlustel mis tahes paarismängus esikoht;

või

saavutada NSV Liidu individuaalsetel meistrivõistlustel mis tahes paarismängus kaks aastat järjest teine koht;

või

kuuluda viie aasta jooksul 3 korda NSV Liidu kümne tugevama tennisisti nimekirja;

või

saavutada üleliidulise või vabariikliku ulatusega võistlustel 1.—2. koht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 6 sportlast, kes kuuluvad NSV Liidu kümne tugevama mängija nimekirja;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt 6 võitu erinevate tennisistide üle, kes kuulusid eelmisel aastal NSV Liidu 20 tugevama tennisisti nimekirja, sealhulgas üks võit kümne tugevama nimekirja kuulunud sportlase üle või sportlase üle, kes antud aastal uuesti arvatakse kümne tugevama hulka.

M ä r k u s e d. 1. Võitu eelmisel aastal NSV Liidu 20 tugevama tennisisti hulka kuulunud sportlase üle arvestatakse olenemata sellest, kas see mängija käesoleval aastal jääb 20 tugevama nimekirja või mitte.

2. Võitu NSV Liidu kümne tugevama tennisisti nimekirja kuuluva sportlase üle loetakse kui kahte võitu NSV Liidu 20 tugevama tennisisti nimekirjas 11.—20. kohal olevate sportlaste üle.

3. Meistersportlase norm loetakse täidetuks ainult tingimusel, et aasta jooksul võideti vähemalt nelja erinevat esimese järgu tennisisti.

UKSIKMÄNGU KLASSIFIKATSIOON

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt 2 võitu erinevate esimese järgu tennisistide üle ja vähemalt 4 võitu erinevate teise järgu tennisistide üle;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt üks esimese järgu tennisist ja 9 teise järgu tennisisti.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt 2 võitu erinevate teise järgu tennisistide üle ja vähemalt 4 võitu erinevate kolmanda järgu tennisistide üle;

või

saavutada mis tahes võistlustel esikoht tingimusel, et väljalangemise süsteemis korraldatud võistlustest võttis osa vähemalt 16 kolmanda järgu tennisisti või turniirisüsteemis korraldatud võistlustest võttis osa vähemalt 6 kolmanda järgu tennisisti, ja saavutada seejuures mitte vähem kui 4 võitu erinevate kolmanda järgu tennisistide üle.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt 2 võitu erinevate kolmanda järgu tennisistide üle ja vähemalt 4 võitu erinevate spordijärguta tennisistide üle;

või

saavutada mis tahes võistlustel esikoht tingimusel, et väljalangemise süsteemis korraldatud võistlustest võttis osa vähemalt 16 tennisisti või turniirisüsteemis korraldatud võistlustest vähemalt 6 tennisisti, ja saavutada seejuures mitte vähem kui 4 võitu erinevate sportlaste üle.

Noorte esimene järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt 3 võitu erinevate noorte esimese järgu tennisistide üle ja 4 võitu erinevate spordijärguta tennisistide üle;

või

saavutada vähemalt linna ulatusega võistlustel esikoht tingimusel; et seejuures saavutati mitte vähem kui 4 võitu erinevate noorte esimese ja noorte teise järgu tennisistide üle.

Noorte teine järk

Saavutada mis tahes noortevõistlustel esikoht tingimusel, et väljalangemise süsteemis korraldatud võistlustest võttis osa vähemalt 16 tennisisti või turniirisüsteemis korraldatud võistlustest võttis osa vähemalt 6 tennisisti, ja seejuures saavutada mitte vähem kui 4 võitu erinevate spordijärguta tennisistide üle.

M ä r k u s e d. 1. Noorte vanuserühma sportlastele võib spordijärke anda ka samade nõuete täitmisel väiketennisel.

2. Noorte vanema vanuserühma sportlasi, kes on lubatud täiskasvanute võistlustele, kvalifitseeritakse ühistel alustel täiskasvanutega.

3. Uhte võitu kõrgema järguga tennisisti üle loetakse kahe võiduna oma spordijärguga tennisistide üle.

4. Kõrgem spordijärk antakse sportlasele ainult eelmise madalama spordijärgu olemasolu korral.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada aasta jooksul 2 võitu erinevate oma spordijärgu tennisistide üle.

PAARISMÄNGUDE KLASSIFIKATSIOON

Esimese, teise, kolmanda ja noorte järgu nõuded on samad mis üksikmängude klassifikatsioonis.

Uute paaride (esmakordselt esinevate paaride) järk kehtestatakse enne võistluste algust tinglikult. See peab vastama antud paari mängijate üksikmängu klassifikatsiooni järgule. Kui paar koosneb erineva spordijärguga mängijatest, siis kehtestatakse tugevama mängija spordijärgule vastav järk. Kui vahe on kaks spordijärku, siis kehtestatakse mängijate keskmine järk.

Paari lõplik järk määratakse kindlaks võistluste tulemuste põhjal, pärast kehtestatud nõuete täitmist.

Paarismängude klassifikatsiooni kehtestamise esimesel aastal on tingliku spordijärgu kinnitamiseks vaja saavutada kaks võitu vastava tingliku spordijärguga paaride üle.

M ä r k u s. Üsik- ja paarismängu klassifikatsiooni järgunormide täitmisel arvestatakse ametlike võistluste tulemusi nii väliskui ka siseväljakutel.

TÕSTMINE

JÄRGUNORMID

Spordijärk ja kaalukategooria	Surumine	Rebimine	Tõukamine	Kogusumma järgunormide täitmisel kõigis tõsteviisides	Kogusumma järgunormide mittetäitmisel üksikutest tõsteviisidest
-------------------------------	----------	----------	-----------	---	---

Meistersportlane

Helveskaal	77,5	82,5	105,0	265,0	270,0
Kärbeskaal	87,5	92,5	120,0	300,0	305,0
Sulgkaal	95,0	97,5	127,5	320,0	325,5
Kergekaal	105,0	110,0	140,0	355,0	360,0
Kergekeskkaal	115,0	117,5	150,0	382,5	387,5
Keskkaal	120,0	127,5	162,5	410,0	415,0
Poolraskekaal	125,0	130,0	165,0	420,0	425,0
Esimene raskekaal	132,5	135,0	170,0	437,5	442,5
Teine raskekaal	135,0	135,0	172,5	442,5	447,5

Esimene järk

Helveskaal	65,0	67,5	92,5	225,0	230,0
Kärbeskaal	75,0	80,0	110,0	265,0	267,5
Sulgkaal	80,0	85,0	115,0	280,0	285,0
Kergekaal	87,5	95,0	125,0	307,5	310,0
Kergekeskkaal	95,0	102,5	135,0	332,5	335,0
Keskkaal	102,5	110,0	145,0	357,5	360,0
Poolraskekaal	110,0	117,5	155,0	382,5	385,0
Esimene raskekaal	117,5	122,5	160,0	400,0	402,5
Teine raskekaal	122,5	122,5	160,0	405,0	410,0

Teine järk

Helveskaal	52,5	57,5	80,0	190,0	—
Kärbeskaal	65,0	67,5	92,5	225,0	—
Sulgkaal	70,0	75,0	102,5	247,5	—
Kergekaal	77,5	85,0	112,5	275,0	—
Kergekeskkaal	85,0	87,5	122,5	295,0	—
Keskkaal	90,0	92,5	127,5	310,0	—
Poolraskekaal	95,0	97,5	132,5	325,0	—
Esimene raskekaal	102,5	105,0	137,5	345,0	—
Teine raskekaal	105,0	105,0	140,0	350,0	—

Spordijärk ja kaalukategooria	Surumine	Rebimine	Tõukamine	Kogusuma järgunormide täitmisel kõigis tõsteviisides	Kogusuma järgunormide mittetäitmisel üksikutes tõsteviisides
-------------------------------	----------	----------	-----------	--	--

Kolmas järk

Helveskaal	40,0	45,0	65,0	150,0	—
Kärbeskaal	50,0	55,0	70,0	175,0	—
Sulgkaal	55,0	60,0	80,0	195,0	—
Kergekaal	62,5	67,5	90,0	220,0	—
Kergekeskkaal	70,0	75,0	100,0	245,0	—
Keskkaal	77,5	82,5	105,0	265,0	—
Poolraskekaal	82,5	87,5	110,0	280,0	—
Esimene raskekaal	87,5	92,5	115,0	295,0	—
Teine raskekaal	92,5	92,5	115,0	300,0	—

Spordijärgu saamiseks peab sportlane lisaks normi täitmisele aasta jooksul osa võtma vähemalt neljast võistlusest.

UJUMINE

JÄRGUNORMID

Distantis (meetrites)	Bassein (meetrites)	Spordijärk					Noorte esimene	Noorte teine (11—14 a.)
		Meister-sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene		

Mehed

Vabaujumine

100	25	57,0	1.02,0	1.11,0	1.25,0	1.30,0	kahevõistlus :
	50	58,5	1.03,5	1.13,0	1.27,0	1.32,0	50 m vabalt
200	25	2.08,0	2.21,0	2.37,0	3.08,0	3.16,0	— 50,0
	50	2.11,0	2.24,0	2.40,0	3.12,0	3.20,0	50 m rinnuli
400	25	4.35,0	5.00,0	5.36,0	6.36,0	6.52,0	— 1.00,0
	50	4.41,0	5.06,0	5.42,0	6.44,0	7.00,0	50 m liblikat
800	50	9.52,0	10.38,0	11.44,0	13.52,0	—	— 1.00,0
	1500	50	18.56,0	20.36,0	23.00,0	26.45,0	28.00,0
							— 1.00,0

Distantis (meetrites)	Bassein (meetrites)	Spordijärk					
		Meister- sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene	Noorte teine (11—14 a.)

Rinnulijumine

100	25	1.12,5	1.17,5	1.26,5	1.43,5	1.48,0
	50	1.14,0	1.19,0	1.28,0	1.45,0	1.50,0
200	25	2.40,0	2.50,0	3.12,0	3.47,0	3.56,0
	50	2.43,0	2.53,0	3.15,0	3.50,0	4.00,0

Liblikujumine

100	25	1.03,5	1.10,5	1.21,5	1.38,5	1.43,0
	50	1.05,0	1.12,0	1.23,0	1.40,0	1.45,0
200	25	2.25,0	2.42,0	3.03,0	3.35,0	3.44,0
	50	2.28,0	2.45,0	3.06,0	3.38,0	3.48,0

Selilijumine

100	25	1.05,0	1.11,5	1.21,5	1.35,5	1.40,0
	50	1.06,5	1.13,0	1.23,0	1.37,0	1.42,0
200	25	2.25,0	2.39,0	2.59,0	3.30,0	3.40,0
	50	2.28,0	2.42,0	3.02,0	3.33,0	3.43,0

Külilijumine

100	25	—	—	1.20,0	1.31,0	—
	50	—	—	1.22,0	1.33,0	—

Naised

Vabaujumine

100	25	1.06,0	1.12,5	1.22,0	1.38,0	1.43,0	Ujumise kahevõistlus :
	50	1.07,5	1.14,0	1.24,0	1.40,0	1.45,0	
200	25	2.26,0	2.37,0	2.57,0	3.31,0	3.41,0	—1.00,0
	50	2.29,0	2.40,0	3.00,0	3.35,0	3.45,0	50 m rinnuli
400	25	5.16,0	5.44,0	6.24,0	7.28,0	7.46,0	—1.10,0
	50	5.22,0	5.50,0	6.30,0	7.36,0	7.54,0	50 m liblikat
800	50	11.10,0	12.00,0	13.34,0	15.46,0	—	—1.10,0
1500	50	21.30,0	23.45,0	26.15,0	30.45,0	—	50 m selili —1.10,0

Rinnulijumine

100	25	1.23,0	1.30,5	1.38,5	1.53,5	1.58,0
	50	1.24,5	1.32,0	1.40,0	1.55,0	2.00,0
200	25	2.56,0	3.12,0	3.32,0	4.07,0	4.17,0
	50	2.59,0	3.15,0	3.35,0	4.10,0	4.20,0

Distsants (meetrites)	Bassein (meetrites)	Spordijärk					
		Meister- sportlane	Esimene	Teine	Kolmas	Noorte esimene	Noorte teine (11—14 a.)
Liblikujumine							
100	25	1.14,5	1.23,5	1.33,5	1.53,5	1.58,0	
	50	1.16,0	1.25,0	1.35,0	1.55,0	2.00,0	
200	25	2.47,0	3.07,0	3.27,0	4.07,0	—	
	50	2.50,0	3.10,0	3.30,0	4.10,0	—	
Seliliujumine							
100	25	1.14,5	1.22,5	1.31,5	1.48,5	1.53,0	
	50	1.16,0	1.24,0	1.33,0	1.50,0	1.55,0	
200	25	2.44,0	2.54,0	3.17,0	3.46,0	3.56,0	
	50	2.47,0	2.57,0	3.20,0	3.49,0	3.59,0	
Küliliujumine							
100	25	—	—	1.35,0	1.50,0	—	
	50	—	—	1.37,0	1.52,0	—	

Märkus. Noorte teise spordijärgu saamiseks ujumise kahevõistluses on vaja võistlustingimustes distants tehniliselt õigesti läbi ujuda ja täita norm kahel distantsil neljast märgitust.

Täiendavad nõuded ujumises

Järgunormide täitmist arvestatakse tingimusel, et sportlane on aasta jooksul võistlustest osa võtnud vähemalt: noorte järkudes 5 korda, kolmandas järkus 5 korda, teises järkus 6 korda, esimeses järkus 8 korda, meistersportlased 10 korda.

VEE-MOOTORISPORT

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane (juht)

Saavutada NSV Liidu meistrivõistlustel ühes paadiklassis esimene või teie koht;

või

püstitada ühes paadiklassis üleliiduline rekord kodumaise päritoluga mootoriga tingimisel, et juhil on esimene spordijärk;

või

saavutada liiduvabariigi, Moskva või Leningradi linna, vabatahtlike spordiühingute või ametkondade üleliidulistel meistrivõistlustel ühes paadiklassis esikoht tingimisel, et antud klassis võistles vähemalt 3 juhti — meistersportlast ja 4 juhti — esimese järgu sportlast.

Meistersportlane

(mehaanik)

Täita samad nõuded, mis on esitatud juhile tingimisel, et mehaanik on antud paatkonna liikmeks aasta aega ja omab juhi esimese spordijärgu.

Esimene järk

(juht ja mehaanik)

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel ühes paadiklassis kaks võitu distantsi lõpetanud kolme esimese järgu võistleja üle;

või

täita vähemalt linna ulatusega võistlustel vastav ajanorm.

Teine järk

(juht ja mehaanik)

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistlustel kaks võitu distantsi lõpetanud kolme teise järgu võistleja üle;

või

saavutada aasta jooksul võit kaheksa kolmanda järgu võistleja üle;

või

täita vähemalt linna ulatusega võistlustel vastav ajanorm.

Kolmas järk

(juht ja mehaanik)

Saavutada aasta jooksul mis tahes ametlikel võistlustel kaks võitu kolme kolmanda järgu võistleja üle;

või

saavutada spordijärguta sportlaste võistlustel esikoht ühel distantsil tingimisel, et stardist võttis osa vähemalt 6 paati;

või

täita mis tahes ametlikel võistlustel vastav ajanorm.

JÄRGUNORMID

Mehed ja naised

Paadiklassid	Distsants (km-tes)	Spordijärgud		
		esimene	teine	kolmas
		keskmise kiirus km/t.		
Skutrid				
CM kuni 125 sm ³	1	41	35	28
	10	37	30	22
CH kuni 175 sm ³	1	48	40	33
	10	43	35	25
CA kuni 250 sm ³	1	53	46	35
	10	46	38	30
CB kuni 350 sm ³	1	64	50	40
	10	54	45	35
CC kuni 500 sm ³	1	70	58	45
	10	62	50	36
CX kuni 1000 sm ³	1	85	66	55
	10	75	60	50
Mootorpaadid				
MI kuni 175 sm ³	1	35	29	23
	10	30	24	20
MA kuni 250 sm ³	1	38	35	30
	10	35	30	25
MB kuni 350 sm ³	1	45	39	31
	10	39	33	27
MC kuni 500 sm ³	1	49	44	40
	10	44	39	35
Kaatrid				
K-01 kuni 900 sm ³	1	32	27	23
	50	27	23	20
K-02 kuni 1300 sm ³	1	37	32	26
	50	32	28	23
K-1 kuni 2000 sm ³	1	40	33	27
	50	35	29	24
K-2 kuni 3000 sm ³	1	42	35	29
	50	37	30	25
K-3 kuni 4500 sm ³	1	46	40	33
	50	38	36	29
K-4 kuni 7000 sm ³	1	48	45	40
	50	43	38	32

Märkus. Säilivad kaalulised ja gabariidilised piiramised.

Paadiklassid	Distantis (km-tes)	Spordijärgud		
		esimene	teine	kolmas
		keskmine kiirus km/t.		
Glisserid				
ГA kuni 250 kg	1	45	40	35
	50	40	35	30
ГB kuni 350 kg	1	50	45	40
	50	44	39	34
ГC kuni 500 kg	1	63	58	51
	50	56	51	44
ГФ kuni 800 kg	1	75	68	60
	50	67	60	53
ГE kuni 1200 kg	1	80	70	63
	50	70	62	57
Piiramatu klass	1	90	80	65
	50	83	73	58

Spordijärgu säilitamine (juht ja mehaanik)

Täita kahe aasta jooksul samad normid ja nõuded, mis on vaja järgu saamiseks.

Spordijärgu täitmise tingimused

1. Meistersportlase, esimese ja teise järgu normi täitmisel peab mehaanik omama vastavalt esimese, teise ja kolmanda järgu.

2. Järgunormide täitmist arvestatakse tingimusel, et sportlane võttis kalendriaasta jooksul võistlustest osa vähemalt: kolmandas järgus 3 korda, teises järgus 4 korda, esimeses järgus 4 korda ja meistersportlased 5 korda.

VEEPALL

JÄRGUNÕUDED

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel või NSV Liidu rahvaste spartakiaadil 1.—6. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu meistrivõistlustel kolme aasta jooksul kahel korral 7.—10. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda ametkondade, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või liiduvabariikide spartakiaadidel esimese, teise või kolmanda koha saavutanud meeskonna koosseisu tingimusel, et antud võistlustest võttis osa vastavalt üks, kaks või kolm A-grupi meeskonda, kes viimaste! NSV Liidu meistrivõistlustel olid esimese kuue meeskonna hulgas;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel saavutas mitte vähem kui 4 võitu erinevate A-grupi meeskondade üle, kes NSV Liidu meistrivõistlustel saavutasid 1961. aastal 1.—8. koha, 1962. aastal 1.—10. koha, 1963. aastal 1.—12. koha tingimusel, et need meeskonnad mängisid selle aasta NSV Liidu meistrivõistlusteks registreeritud koosseisus; aga samuti erinevate koondvõistkondade üle, kelle koosseisus on $\frac{2}{3}$ tegevmeistersportlasi;

või

kuuluda igal aastal NSV Liidu Veepalliföderatsiooni poolt kinnitatavasse Nõukogude Liidu 21 tugevama mängija nimekirja.

Esimene järk

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meeskondade või NSV Liidu rahvaste spartakiaadist osavõtivate liiduvabariikide koondvõistkondade koosseisu;

või

kuuluda üleliidulistel B-grupi tsoonivõistlustel 1.—3. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate esimese järgu meeskondade üle või ühe võidu esimese järgu ja 7 võitu erinevate teise järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 16 ametlikust vähemalt linna ulatusega kohtumisest;

või

kuuluda liiduvabariikide veepalliföderatsioonide, Moskva või Leningradi veepallisektsiooni poolt kinnitatavasse 14 tugevama mängija nimekirja;

või

kuuluda üleliidulistel noortevõistlustel esikoha saavutanud meeskonna koosseisu.

Teine järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate teise järgu meeskondade üle või 8 võitu erine-

vate kolmanda järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 14 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda vabariiklikel noortevõistlustel esikoha saavutanud meeskonna koosseisu.

Kolmas järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 5 võitu mis tahes kvalifikatsiooniga (ka spordijärguta) meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 10 mis tahes ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis osa vähemalt 15 mis tahes ametlikust kohtumisest.

Noorte esimene järk

Kuuluda meeskonna koosseisu, kes võttis osa üleliidulistest noortevõistlustest;

või

kuuluda liiduvabariigi meistrivõistlustel 2.—3. koha saavutanud meeskonna koosseisu;

või

kuuluda noorte vanemas või keskmises vanuserühmas meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 3 võitu erinevate noorte esimese järgu meeskondade üle või 6 võitu erinevate noorte teise järgu meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 12 mis tahes ulatusega ametlikust kohtumisest.

Noorte teine järk

Kuuluda noorte vanemas või keskmises vanuserühmas meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 3 võitu erinevate noorte teise järgu meeskondade üle või 6 võitu erinevate spordijärguta meeskondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa mitte vähem kui 10 mis tahes ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda meeskonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis osa vähemalt 15 mis tahes ametlikust kohtumisest.

Spordijärgu säilitamine

Spordijärgu säilitamiseks on vaja aasta jooksul antud spordijärgu saamiseks kehtestatud normidest saavutada 50% võite ja mängida kaasa 50% mängudest.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Järgmise kõrgema spordijärgu saab sportlane, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

2. Spordijärgud antakse sportlastele, kes on täitnud vastava järgu jaoks kehtestatud normid veepallimängu tehnikas (mängutehnika normatiivid sooritatakse ametlikult määratud kohtuniku juuresolekul).

3. Kõikides spordijärkudes arvestatakse järgunõuete täitmist sportlastele, kes on kaasa mänginud vähemalt 50% antud võistluste kalendriga ettenähtud mängudest.

Meeskondade kuuluvus spordijärku

Täiskasvanute meeskonnad jaotatakse meistri-, esimese, teise, kolmanda järgu ja spordijärguta meeskondadeks. Noortemeeskonnad jaotatakse noorte esimese, noorte teise ja spordijärguta meeskondadeks.

Meeskonna kuuluvus ühte või teise spordijärku sõltub meeskonna tegelikust koosseisust antud kohtumisel ja määratakse antud meeskonna 65—70% ($\frac{2}{3}$) mängijate spordijärkude järgi.

Meeskonna ühte või teise spordijärku kuuluvuse selgitamisel võetakse arvesse antud mängust tegelikult osavõtnud mängijaid.

Näiteks, kui meeskonna koosseisus mängis kaasa 7 inimest, neist 4 teise järgu mängijat, siis võitu selle meeskonna üle arvestatakse kui võitu teise järgu meeskonna üle.

Neil puhkudel, kui meeskond koosneb kolme või rohkema erineva spordijärguga mängijaist ja ükski neist ei moodusta $\frac{2}{3}$ meeskonnast, määratakse meeskonna spordijärku kuuluvus järgmiselt: kui kõrgema ja keskmise spordijärguga mängijate arv moodustab vähemalt 40% meeskonna koosseisust, siis meeskonna spordijärk määratakse keskmise järgu järgi. Näiteks, meeskonnas mängis 7 inimest, neist 1 esimese, 2 teise ja 4 kolmanda järgu mängijat. Antud juhtumil kvalifitseeritakse meeskond teise spordijärku.

Mängijate spordijärgud ja meeskonna järk antud kohtumises määratakse seda mängu juhtinud kohtuniku poolt võistlusprotokollis.

Võitu kõrgema spordijärguga meeskonna üle hinnatakse kui kahte võitu oma järgu meeskonna üle. Kaks viiki loetakse ühe võiduna.

Normid veepallimängu tehnikas

Normi nimetus	Spordijärk			
	meister- sportlane	esimene	teine	kolmas ja noorte esi- mene

Mängijatele

1. Ujumine				
50 m	29,0	32,0	36,0	40,0
100 m	1.04,5	1.10,0	1.20,0	1.35,0
400 m	5.25,0	5.40,0	6.40,0	7.40,0
2. Vise kaugusele: tugevama käega; nõrgema käega	25 m 16 m	20 m 12 m	16 m 10 m	12 m 8 m
3. Vise täpsusele: tuge- vama käega (tabada ühte väravaposti); nõrgema käega	15 m kauguselt 10 viskest 8 korda 10 m kauguselt 10 viskest 8 korda	10 m kauguselt 10 viskest 8 korda 7 m kauguselt 10 viskest 8 korda	8 m kauguselt 5 viskest 3 korda 6 m kauguselt 5 viskest 3 korda	6 m kauguselt 5 viskest 3 korda 4 m kauguselt 5 viskest 3 korda

Väravavahtidele

1. Ujumine				
50 m rinnuli	41,0	43,0	45,0	48,0
50 m vabalt	32,0	34,0	38,0	40,0
2. Veest väljahüpe: ühe- aegselt mõlema käega; eraldi parema ja vasa- ku käega	1,25 m 1,55 m	1,20 m 1,30 m	1,10 m 1,20 m	1 m 1,10 m

Märkused. 1. Mängutehnika normid spordijärgu saamiseks sooritatakse ühe aasta jooksul.

2. Mingi mängutehnika normi mittetäitmisel on lubatud soori-
tada see teistkordselt.

VEHKLEMINE

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu individuaalsetel meistrivõistlustel ühel relvaliigil (florett, espadron, epee) finaaltourniirist osavõtjate koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu karikavõistlustel veerandfinaalidest osavõtjate hulka;

või

kuuluda NSV Liidu meistrivõistlustel esimeseks tulnud võistkonna koosseisu ühel relvaliigil (florett, espadron, epee) tingimusel, et võistkonnavõistluste finaaltourniiril võeti osa kõigist kolmest kohtumisest ja saavutati vähemalt 50% võite;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalis ühel relvaliigil (florett, espadron, epee) 12 võitu tegevmeistersportlaste üle.

Esimene järk

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalis ühel relvaliigil (florett, espadron, epee, karabiin) 15 võitu erinevate esimese järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalis 20 võitu erinevate teise järgu sportlaste üle.

Teine järk

Saavutada aasta jooksul võistkondlike või individuaalvõistluste finaalis ühel neljast relvaliigist 10 võitu erinevate (5 teise järgu ja 5 kolmanda järgu) sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul võistkondlike või individuaalvõistluste finaalis 15 võitu erinevate kolmanda järgu sportlaste üle.

Kolmas järk

Saavutada aasta jooksul ühel neljast relvaliigist 10 võitu (5 kolmanda järgu ja 5 spordijärguta sportlaste üle);

või

saavutada aasta jooksul 15 võitu spordijärguta sportlaste üle.

Noorte esimene järk

(17—18-aastased)

Saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalis ühel relvaliigil 8 võitu erinevate noorte esimese järgu sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul vähemalt linna ulatusega võistkondlike või individuaalvõistluste finaalis 12 võitu erinevate noorte teise järgu sportlaste üle.

Noorte teine järk

(15—16-aastased)

Saavutada aasta jooksul ühel relvaliigil 10 võitu erinevate (5 noorte teise järgu ja 5 spordijärguta) sportlaste üle;

või

saavutada aasta jooksul 15 võitu erinevate spordijärguta sportlaste üle.

Spordijärgu säilitamine

Täita aasta jooksul 75 protsenti antud spordijärgu nõuetest. Meistrijärgu kinnitamiseks tuleb aasta jooksul saavutada vähemalt kaks võitu erinevate meistersportlaste üle.

Märkused. 1. Võitu kõrgema spordijärgu sportlase üle hinnatakse kui kahte võitu oma spordijärku kuuluvate sportlaste üle.

2. Võistkondlikel võistlustel arvestatakse võitu meistersportlase üle ainult võitja võistkonna selgumise momendini.

3. Meistersportlase järgunõuete täitmisel ja kinnitamisel arvestatakse sportlasele aasta jooksul ühe ja sama meistersportlase üle saavutatud kahte võitu.

4. Noorte vanema vanuserühma sportlastele, kes on lubatud täiskasvanute võistlustele, antakse täiskasvanute spordijärgud võrdsetel alustel täiskasvanutega.

5. Sportlasele antakse spordijärk tingimusel, et ta samal aastal võttis osa võistlustest vähemalt: noorte- ja kolmandas järgus 5 korda, teises järgus 6 korda, esimeses järgus 8 korda, meistersportlased 10 korda.

VETTEHÜPPED

JÄRGUNOUDED

HOOLAUD

Mehed

Meistersportlane

Kõrgus 3 m. Sooritada 10 hüpet, neist 5 kohustuslikku hüpet: I klass — lendhüpe ette, II klass — lendhüpe taha, III klass — lendhüpe taha, IV klass — lendhüpe ette, V klass — rinnatiseisust lendhüpe ette poole pöördega; ja 5 valikhüpet (igast klassist üks raskuskoefitsienti piiramata). Saavutada vähemalt 150 punkti.

Esimene järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sooritada 8 hüpet, neist 5 kohustuslikku meistrijärgu kava järgi ja 3 valikhüpet erinevatest klassidest raskuskoefitsienti piiramata. 1 m hoolaualt saavutada vähemalt 95 punkti, 3 m hoolaualt vähemalt 100 punkti.

Teine järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sooritada 6 hüpet, neist 5 kohustuslikku meistrijärgu kava järgi ja üks valikhüpe ilma raskuskoefitsienti piiramata. 1 m hoolaualt saavutada vähemalt 53 punkti, 3 m hoolaualt vähemalt 55 punkti.

Kolmas järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sooritada 4 esimest kohustuslikku hüpet meistrijärgu kava järgi. 1 m hoolaualt saavutada vähemalt 28 punkti, 3 m hoolaualt vähemalt 30 punkti.

Noorte esimene järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sooritada 5 kohustuslikku hüpet teise järgu kava järgi. Saavutada vähemalt 42 punkti.

Noorte teine järk

Kõrgus 1 m. Sooritada 4 hüpet: I klass — allahüpe jalad ees upselt hooga, II klass — allahüpe jalad ees ülesirutatult, I klass — lendhüpe ette kägaras, II klass — lendhüpe taha ülesirutatult. Saavutada vähemalt 20 punkti raskuskoefitsienti arvestamata.

Naised

Meistersportlane

Kõrgus 3 m. Sama kava mis meeste meistrijärgus. Saavutada vähemalt 135 punkti.

Esimene järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sama kava mis meeste esimeses järgus. 1 m hoolauvalt saavutada vähemalt 84 punkti, 3 m hoolauvalt vähemalt 90 punkti.

Teine järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sama kava mis meeste teises järgus. 1 m hoolauvalt saavutada vähemalt 48 punkti, 3 m hoolauvalt vähemalt 50 punkti.

Kolmas järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sooritada 3 kohustuslikku hüpet: I klass — lendhüpe ette, II klass — lendhüpe taha, IV klass — lendhüpe ette. Saavutada vähemalt 22 punkti.

Noorte esimene järk

Kõrgus 1 m või 3 m. Sooritada 5 kohustuslikku hüpet teise järgu kava järgi. 1 m kõrgusest saavutada vähemalt 40 punkti.

Noorte teine järk

Kõrgus 1 m. Sama kava mis poeglastel noorte teises järgus. Saavutada vähemalt 20 punkti raskuskoefitsienti arvestamata.

TORN

Mehed

Meistersportlane

Kõrgus 10 m. Sooritada 10 hüpet: 6 valikhüpet, igast klassist üks, raskuskoefitsientide summa mitte üle 11 ja 4 valikhüpet erinevatest klassidest raskuskoefitsienti piiramata. Saavutada vähemalt 155 punkti.

Esimene järk

Kõrgus 10 m. Sooritada 8 hüpet: 6 valikhüpet, igast klassist üks, raskuskoefitsientide summa mitte üle 11 ja 2 valikhüpet erinevatest klassidest raskuskoefitsienti piiramata. Saavutada vähemalt 105 punkti.

Teine järk

Kõrgus 5—10 m. Sooritada 7 hüpet: 6 valikhüpet raskuskoefitsi-
enti piiramata. Saavutada vähemalt 105 punkti.

Kolmas järk

Kõrgus 5—10 m. Sooritada 4 hüpet: I klass — lendhüpe ette,
II klass — lendhüpe taha, III klass — lendhüpe taha, IV klass —
lendhüpe ette. Saavutada vähemalt 30 punkti.

Noorte esimene järk

Kõrgus 5—10 m. Sooritada 4 hüpet. Sama kava mis täiskasvanutelgi
kolmandas järgus. Saavutada vähemalt 28 punkti.

Naised

Meistersportlane

Kõrgus 5—10 m. Sooritada 6 hüpet: 3 valikhüpet, igaüks erinevast
klassist, raskuskoefitsientide summa mitte üle 5,5 ja 3 valikhüpet, iga-
üks erinevast klassist, raskuskoefitsiendi piiramata. Saavutada vähe-
malt 85 punkti.

Esimene järk

Kõrgus 5—10 m. Sooritada 5 hüpet: 3 valikhüpet, igaüks erinevast
klassist, raskuskoefitsientide summa mitte üle 5,5 ja 2 valikhüpet eri-
nevatest klassidest raskuskoefitsiendi piiramata. Saavutada vähemalt
60 punkti.

Teine järk

Kõrgus 5—10 m. Sooritada 4 hüpet: 3 valikhüpet erinevatest klas-
sist, raskuskoefitsientide summa mitte üle 5,5 ja üks valikhüpe
raskuskoefitsiendi piiramata. Saavutada vähemalt 35 punkti.

Kolmas järk

Kõrgus 5—10 m. Kava sama kui 1 m ja 3 m hoolaualt. Saavutada
vähemalt 22 punkti.

Noorte esimene järk

Kõrgus 5—10 m. Sooritada 3 kohustuslikku hüpet: I klass — lend-
hüpe ette, II klass — lendhüpe taha, IV klass — lendhüpe ette. Saa-
vutada vähemalt 22 punkti.

Järgunõuete täitmise tingimused

1. Meistersportlase nimetus antakse vastava normi ühekordsel täitmisel NSV Liidu meistrivõistlustel, vabatahtlike spordiühingute ametkondade või liiduvabariikide koondvõistkondade vahelistel üleliidulistel võistlustel; või kahe aasta jooksul vastava normi kahekordsel täitmisel liiduvabariikide ning Moskva või Leningradi meistri-võistlustel, vabatahtlike spordiühingute või ametkondade meistrivõistlustel, koolinoorte üleliidulisel spartakiaadil.

2. Esimese spordijärgu täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel; ülejäänud spordijärkude täitmist arvestatakse mis tahes ulatusega ametlikel võistlustel.

3. Järgunõuete täitmist arvestatakse võistlustel, kus kohtunikekogu koosseis vastas järgmistele nõuetele:

a) meistrijärgus — vähemalt üks üleliidulise ja kaks vabariikliku kategooria hindekohtunikku;

b) esimeses järgus — vähemalt üks vabariikliku ja kaks esimese kategooria hindekohtunikku;

c) teises järgus — vähemalt üks esimese ja kaks teise kategooria hindekohtunikku.

4. Noorte teine järk antakse poeglastele ja tütarlastele vähemalt 12 aasta vanuselt tingimusel, et nad on vettühpetega tegelnud üle ühe aasta.

Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastele, kes aasta jooksul on võistlustest osa võtnud vähemalt: noorte järkudes — 3 korda, teises ja kolmandas järgus — 4 korda, esimeses järgus — 5 korda, meistersportlased — 6 korda.

VIBULASKMINE

JÄRGUNÕUDED

Harjutus	Distants (meetrites)	Seeriate arv	Noolte arv	Märgi läbimoot (sm-tes)
Mehed				
JOD-1 Laskmine lähidistantsilt	20	10	30	100
KD-1 Laskmine lähidistantsilt	30	12	36	100
KD-2 Laskmine lähidistantsilt	50+30	12+12	72	100
CD-1 Laskmine keskdistantsilt	70+50+	12+12+	108	122
	+30	+12		ja 80
DD-1 Laskmine kaugdistantsilt	90+70	12+12	72	122
DD-2 Laskmine kaugdistantsilt (kaks ringi)	2 (90+	2 (6+6)	144	122
	+70)			
M-1 Rahvusvaheline (üks ring)	90+70 ja			
	50+30	48×3	144	122
				ja 80

Harjutus	Distants (meetrites)	Seeriade arv	Noolte arv	Märgi läbi- mõõt (sm-tes)
Naised				
IOD-1 Laskmine lähidistantsilt	20	10	30	100
KD-1 Laskmine lähidistantsilt	30	12	36	100
KD-2 Laskmine lähidistantsilt	50+30	12+12	72	100
CD-1 Laskmine keskdistantsilt	60+50+ +30	12+12+ +12	108	122 ja 80
DD-1 Laskmine kaugdistantsilt	70+60	12+12	72	122
DD-2 Laskmine kaugdistantsilt (2 ringi)	2 (70+ +60)	2 (6+6)	144	122
M-1 Rahvusvaheline (üks ring)	70+60 ja 50+30	48×3	144	122 ja 80

Harjutus	Spordijärk (silmas)				
	esimene	teine	kolmas	noorte	
				esimene	teine
IOD-1	—	—	—	200	150
KD-1	—	—	200	—	—
KD-2	—	405	320	—	—
CD-1	580	470	350	—	—
DD-1	290	215	145	—	—
DD-2	500	370	260	—	—
M-1	700	550	—	—	—

Mehed

IOD-1	—	—	—	200	150
KD-1	—	—	200	—	—
KD-2	—	405	320	—	—
CD-1	580	470	350	—	—
DD-1	290	215	145	—	—
DD-2	500	370	260	—	—
M-1	700	550	—	—	—

Naised

IOD-1	—	—	—	180	130
KD-1	—	—	190	—	—
KD-2	—	385	290	—	—
CD-1	550	440	320	—	—
DD-1	260	185	115	—	—
DD-2	450	320	210	—	—
M-1	650	500	—	—	—

Märkused. 1. Igas seerias lastakse kolm noolt, ainult harjutuses DD-2 koosneb seeria 6 noolest.

2. Harjutused IOD-1, KD-1, KD-2 lastakse 100 sm läbimõõduga kümneringilise märki nr. 3, mida kasutatakse täiskaliibrilisest vintpüssist laskmises 300 m distantsilt. Ulejäänud harjutused lastakse spetsiaalsetesse värvilistesse kümneringilistesse märkidesse — 30 ja 50 m distantsilt 80 sm läbimõõduga märki; 60, 70 ja 90 m distantsilt 122 sm läbimõõduga märki.

3. Laskmise järjekord: kaugemalt distantsilt lähemale distantsile ja ainult ühes suunas.

Täiendavad nõuded

1. Järgunormide täitmist arvestatakse sportlastele, kes aasta jooksul on võistlustest osa võtnud vähemalt: noorte teises järgus 3 korda, noorte esimeses järgus 4 korda, kolmandas järgus 5 korda, teises järgus 6 korda, esimeses järgus 7 korda.

2. Esimese spordijärgu normi täitmist arvestatakse vähemalt linna ulatusega võistlustel, teise, kolmanda ja noorte järkude normide täitmist mis tahes ametlikel võistlustel.

3. Järgunormide täitmist arvestatakse tingimusel, et võistluste kohtunikekogu koosseis vastas järgnevatel nõuetele:

a) esimene spordijärk — üks esimese kategooria kohtunik (vähemalt vanemkohtuniku ametkohal) ja kaks kolmanda kategooria kohtunikku;

b) teine spordijärk — üks teise kategooria kohtunik (vähemalt vanemkohtuniku ametkohal) ja kaks kolmanda kategooria kohtunikku;

c) kolmas spordijärk ja noorte spordijärgud — kaks kolmanda kategooria kohtunikku.

VÖRKPALL

JÄRGUNÕUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Kuuluda NSV Liidu A-grupi meistrivõistlustel või NSV Liidu rahvaste spartakiaadi võistlustel 1.—6. koha saavutanud võistkonna koosseisu;

või

kuuluda samadel võistlustel kolme aasta jooksul kahel korral 7.—10. koha saavutanud võistkonna koosseisu;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes ametkondade spartakiaadidel, vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või liiduvabariikide meistri-

võistlustel saavutas 1., 2. või 3. koha tingimusel, et võistlustest võttis osa vastavalt üks, kaks või kolm A-grupi võistkonda, kes eelmistel NSV Liidu meistrivõistlustel olid esimese kuue hulgas;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel mitte vähem kui 4 võitu erinevate A-grupi võistkondade üle, kes NSV Liidu 1961. a. meistrivõistlustel olid 1.—12. kohal, 1962. aastal 1.—14. kohal, 1963. aastal 1.—18. kohal tingimusel, et need võistkonnad mängisid jooksva aasta NSV Liidu meistrivõistlusteks registreeritud koosseisudes;

samuti erinevate koondvõistkondade üle, kes $\frac{2}{3}$ osas koosnesid tegevmeistersportlastest;

või

kuuluda igal aastal NSV Liidu Võrkpalliföderatsiooni poolt kinnitatavasse NSV Liidu 24 tugevama mängija nimekirja.

Esimene järk

Kuuluda NSV Liidu A-grupi võistkondade koosseisu või NSV Liidu rahvaste spartakiaadi finaalvõistlustest osavõtivate liiduvabariikide koondvõistkondade koosseisu;

või

kuuluda NSV Liidu B-grupi tsoonivõistlustel 1.—3. koha saavutanud võistkonna koosseisu;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate esimese järgu võistkondade üle või ühe võidu esimese järgu võistkonna üle ja 7 võitu erinevate teise järgu võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti vähemalt linna ulatusega võistlustel osa mitte vähem kui 16 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda igal aastal liiduvabariikide võrkpalliföderatsioonide ning Moskva või Leningradi võrkpallisektsiooni poolt kinnitatavasse 18 tugevama mängija nimekirja;

või

kuuluda üleliidulistel noortevõistlustel esikoha saavutanud võistkonna koosseisu.

Teine järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt 4 võitu erinevate teise järgu võistkondade üle või 8 võitu erinevate

kolmanda järgu võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 14 ametlikust kohtumisest, nende hulgas ka kehakultuuri-kollektiivis korraldatud võistlustest;

või

kuuluda liiduvabariigi noorte võistlustel esikoha saavutanud võistkonna koosseisu.

Kolmas järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis osa mis tahes võistlustel vähemalt 10 ametlikust kohtumisest ja saavutas seejuures mitte vähem kui 5 võitu mis tahes kvalifikatsiooniga (ka spordijärguta) võistkondade üle;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul võttis mis tahes ametlikel võistlustel osa vähemalt 15 kohtumisest.

Noorte esimene järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes võttis osa üleliidulistest meistri-võistlustest või saavutas liiduvabariigi meistrivõistlustel 2.—3. koha;

või

kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul on võtnud mis tahes võistlustel osa vähemalt 12 ametlikust kohtumisest ja saavutanud mitte vähem kui 3 võitu erinevate noorte esimese järgu võistkondade üle või 6 võitu erinevate noorte teise järgu võistkondade üle.

Noorte teine järk

Kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul on võtnud mis tahes võistlustel osa vähemalt 10 ametlikust kohtumisest ja saavutanud mitte vähem kui 3 võitu erinevate noorte teise järgu võistkondade üle või 6 võitu spordijärguta võistkondade üle;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul on võtnud mis tahes erinevatel ametlikel võistlustel osa vähemalt 15 kohtumisest.

Järgunõuete täitmise tingimused

Noorte teise ja täiskasvanute kolmanda spordijärgu nõuete täitmist arvestatakse ka lihtsustatud määruste järgi korraldatud võistlustel.

Järgmine kõrgem spordijärk antakse sportlasele, kes omab eelmise madalama spordijärgu.

Spordijärgud antakse ainult mängijatele, kes on täitnud vastava järgu jaoks kehtestatud normid võrkpallimängu tehnikas (mängutehnika normid sooritatakse ametlikult määratud kohtunikekogu juuresolekul).

Märkused. 1. Mängija loetakse kohtumisel kaasamänginuks, kui ta viibis väljakul 25% punktide mängimisel.

2. Kõigis spordijärkudes arvestatakse järgunõuete täitmist võistkondade liikmetele, kes on kaasa mänginud vähemalt 50% antud võistluste kalendriga ettenähtud mängudest.

Võistkonna kuuluvus spordijärku

Täiskasvanute võistkonnad jaotatakse meistri-, esimese, teise, kolmanda järgu ja spordijärguta võistkondadeks. Noortevõistkonnad jaotatakse noorte esimese, noorte teise ja spordijärguta võistkondadeks.

Võistkonna kuuluvus ühte või teise spordijärku sõltub võistkonna tegelikust koosseisust antud kohtumisel ja määratakse võistkonna 65—70% ($\frac{2}{3}$) mängijate spordijärkude järgi.

Võistkonna kuuluvuse selgitamisel ühte või teise spordijärku võetakse arvesse mängijad, kes antud kohtumisest tegelikult osa võtsid.

Näiteks, kui võistkonna koosseisus mängis kaasa 10 inimest, neist 7 teise järgu sportlast, siis võitu selle võistkonna üle arvestatakse kui võitu teise järgu võistkonna üle.

Neil puhkudel, kui võistkond koosneb kolme või rohkem erineva spordijärguga mängijaist ja ükski neist ei moodusta $\frac{2}{3}$ võistkonnast, määratakse võistkonna spordijärku kuuluvus olenevalt kõrgemate järkudega mängijate arvust järgmiselt.

Kui kõrgema ja keskmise spordijärguga mängijate arv moodustab vähemalt 40% võistkonna koosseisust, siis võistkonna spordijärk määratakse keskmise järgu järgi. Näiteks, võistkonnas mängis 9 inimest, neist 2 esimese, 2 teise ja 5 kolmanda järgu sportlast. Antud juhtumil kvalifitseeritakse võistkond teise spordijärku.

Mängijate spordijärgud ja võistkonna järk antud kohtumises määratakse seda mängu juhtinud kohtuniku poolt võistlusprotokolli pärast mängijate poolt klassifikatsioonipiletite esitamist.

Võitu kõrgema spordijärguga võistkonna üle hinnatakse kui kahte võitu oma järgu võistkonna üle.

Spordijärgu säilitamine

Spordijärgu säilitamiseks on vaja aasta jooksul spordijärgu saamiseks kehtestatud normidest saavutada 50% võite ja kaasa mängida 50% mängu.

Normid võrkpallimängu tehnikas

Spordijärk	Harjutus	Norm
	Palling	
Meistersportlane	Palling tugevusele ja täpsusele	Tugevusele: 4 pallingust tabada üks kord tagaliini iga tsooni. Täpsusele: 4 pallingust tabada üks kord eesliini iga tsooni.
Esimene	Palling tugevusele ja täpsusele (eest või küljelt)	6 pallingust tabada kaks korda tsooni nr. 5, üks kord tsooni nr. 6 ja nr. 1.
Täiskasvanute teine ja noorte esimene	Palling täpsusele vabalt valitaval viisil	Tabada iga tsooni (nr. 1, 6 ja 5) 2 pallingust ühel korral. Enne pallingut mängija teatab, millist tsooni ta püüab tabada.
Täiskasvanute kolmas ja noorte teine	Palling vabalt valitaval viisil	5 pallingust tabada 2 korral väljaku vasakut, 2 korral väljaku paremat poolt.
	Söötmine	
Meistersportlane	1. Tugevast pallingust tulnud pall sööta tsoonist nr. 6 ründelöögi sooritamiseks tsooni nr. 4 või nr. 2. 2. Tsoonist nr. 5 saadud söödust sooritada tsoonis nr. 2 ründelöögi imiteerimisega tõste enda taha.	Sooritada kolmest katsest kahel korral.
Esimene	1. Keskmise tugevusega pallingust tulnud pall sööta tsoonist nr. 6 ründelöögi sooritamiseks tsooni nr. 2 või nr. 4. 2. Tsoonist nr. 6 saadud söödust sooritada tsoonis nr. 2 või nr. 4 ründelöögi imiteerimisega tõste enda taha.	Sooritada viiest katsest neljal korral.

Spordijärk	Harjutus	Norm
Täiskasvanute teine ja noorte esimene	Tabada kaasmängija poolt ülesvisatud palli söötes korvirõngast korvpalliväljaku vabaviskejoone kohalt. Kaasmängija seisab söötmise suunaga 45-kraadise nurga all. Korvirõnga tabamist arvestatakse.	Tabada viiest katses kolmel korral.
Täiskasvanute kolmas ja noorte teine	Enda kohale visatud palli söötes tabada korvirõngast korvpalliväljaku vabaviskejoone kohalt. Korvirõnga tabamist, ilma et pall läbiks rõngast, arvestatakse.	Tabada viiest katses kolmel korral.
R ü n d e l ö ö k		
Meistersportlane	1. Sooritada ründelöök söödu imiteerimisega: a) tsoonist nr. 4 parema käega, b) tsoonist nr. 2 vasaku käega. 2. Sooritada ründelöök tugevama käega tsoonist nr. 3: a) tõstelt enda ette, b) tõstelt enda taha (esimese söödu sooritab kolmas mängija).	Sooritada kahest katses kahel korral. Sooritada kolmest katses kahel korral.
Esimene	1. Sooritada haaklöök tsoonist nr. 3 ülekandega paremale või vasakule. Sööt antakse toonist nr. 2. 2. Sooritada ründelöök nõrgema käega (tsoonist nr. 2 või 4). Sööt antakse tsoonist nr. 6.	Sooritada kolmest katses kahel korral. Sooritada viiest katses kolmel korral.
Täiskasvanute teine ja noorte esimene	1. Sooritada ründelöök tsoonist nr. 4 tsooni nr. 1. Sööt antakse tsoonist nr. 2.	Sooritada viiest katses kolmel korral.

Spordijärk	Harjutus	Norm
Täiskasvanute kolmas ja noorte teine	<p>või</p> <p>sooritada ründelöök tsoonist nr. 3 tsooni nr. 5. Sööt antakse tsoonist nr. 4.</p> <p>2. Sooritada ründelöök esimeselt söödult. Sööt antakse tsoonist nr. 6.</p> <p>Sooritada ründelöök vabalt valitaval viisil tsoonist nr. 4 tsooni nr. 5 või 6. Sööt antakse tsoonist nr. 3</p> <p>või</p> <p>sooritada ründelöök tsoonist nr. 2 tsooni nr. 6 või nr. 1.</p>	<p>Sooritada kolmest katses kolmel korral tugevama käega.</p> <p>Sooritada viiest katses kolmel korral.</p>

VÄRAVPALL (7:7 ja 11:11)

JÄRGUNOUDED

Mehed ja naised

Meistersportlane

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes NSV Liidu meistrivõistlustel värvapallis 11:11 või 7:7 või NSV Liidu rahvaste spartakiaadi võistlustel saavutas 1.—2. koha;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes kolme aasta jooksul saavutas samadel võistlustel kahel korral kolmanda koha;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes ametkondade spartakiaadidel, vabatahtlike spordiühingute kesknõugude või liiduvabariikide meistrivõistlustel saavutas 1.—2. koha tingimusel, et võistlustest võttis osa kaks võistkonda, kes eelmistel NSV Liidu meistrivõistlustel tulid esimese kolme hulka;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt linna ulatusega ametlikel võistlustel mitte vähem kui neli võitu erinevate $\frac{2}{3}$ osas tegevmeistersportlastest koosnevate võistkondade üle;

või

kuuluda NSV Liidu Väravpalliföderatsiooni poolt igal aastal kinnitatavasse Nõukogude Liidu 22 tugevama mängija nimekirja väravpallis 11:11 või 16 tugevama mängija nimekirja väravpallis 7:7.

Esimene järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes NSV Liidu meistrivõistlustel väravpallis 11:11 või 7:7 saavutas 3.—6. koha või aasta jooksul saavutas mitte vähem kui kolm võitu erinevate esimese järgu võistkondade üle või ühe võidu esimese järgu ja viis võitu erinevate teise järgu võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti vähemalt linna ulatusega võistlustel osa mitte vähem kui 12 ametlikust kohtumisest;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes üleliidulistel noortevõistlustel saavutas esikoha;

või

kuuluda liiduvabariikide väravpalliföderatsioonide, Moskva või Leningradi väravpallisektsiooni poolt igal aastal kinnitatavasse liiduvabariigi, Moskva või Leningradi 15 tugevama mängija nimekirja väravpallis 11:11 või 11 tugevama mängija nimekirja väravpallis 7:7.

Teine järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt kolm võitu erinevate teise järgu võistkondade üle või viis võitu erinevate kolmanda järgu võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 12 ametlikust kohtumisest väravpallis 11:11 või 7:7:

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes vabariiklikel noorte võistlustel saavutas esikoha.

Kolmas järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas mis tahes võistlustel mitte vähem kui neli võitu spordijärguta võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 10 ametlikust kohtumisest.

Noorte esimene järk

Kuuluda võistkonna koosseisu, kes võttis osa üleliidulistest noortevõistlustest või saavutas liiduvabariikide, Moskva või Leningradi linna meistrivõistlustel 1.—3. koha;

või

kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul saavutas vähemalt linna või rajooni ulatusega võistlustel mitte vähem kui viis võitu erinevate noorte esimese järgu või kaheksa võitu noorte teise järgu võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 10 ametlikust kohtumisest värvapallis 11:11 või 7:7.

Noorte teine järk

Kuuluda noorte keskmise või vanema vanuserühma võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul mis tahes võistlustel saavutas mitte vähem kui kolm võitu erinevate noorte teise järgu või viis võitu spordijärguta võistkondade üle tingimusel, et aasta jooksul võeti osa vähemalt 8 ametlikust kohtumisest värvapallis 11:11 või 7:7;

või

kuuluda võistkonna koosseisu, kes aasta jooksul mis tahes erinevatel ametlikel võistlustel pidas vähemalt 12 kohtumist.

Noorte teise ja täiskasvanute kolmanda spordijärgu nõuete täitmist arvestatakse ka lihtsustatud võistlusmääruste järgi korraldatud võistluste tulemuste põhjal.

Spordijärgu säilitamine

Spordijärgu säilitamiseks on vaja spordijärgu saamiseks kehtestatud nõuetest saavutada 50% võite ja kaasa mängida 50% mängu.

Täiendavad nõuded

Spordijärgu saamiseks on lisaks ülaltoodud nõuetele vaja täita vastavad normid mängutehnikas (ametlikult kinnitatud kohtuniku juuresolekul).

Märkused. 1. Mängija loetakse kohtumises kaasamänginuks, kui ta viibis väljakul vähemalt 25% võistlusmäärustikuga ettenähtud mänguajast.

2. Järgunõuete täitmist arvestatakse sportlastele, kes on kaasa mänginud vähemalt 50% antud võistluste kalendriga ettenähtud mängudest.

Võistkondade kuuluvus spordijärku

Täiskasvanute võistkond jaotatakse meistrite, esimese, teise, kolmanda järgu ja spordijärguta võistkondadeks. Noorte võistkonnad jaotatakse noorte esimese, noorte teise järgu ja spordijärguta võistkondadeks.

Võistkonna spordijärk sõltub võistkonna tegelikust koosseisust antud kohtumisel ja määratakse kindlaks võistkonna 65—70% mängijate spordijärkude järgi samuti kui korvpallis.

Normid väravallimängu tehnilises ja spetsiaalses ettevalmistuses

Spordijärk	100 m jooks (sekundites)		Harjutus nr. 1 (sekundites)		Harjutus nr. 2 (tabamuste arv)		Harjutus nr. 3 (vise kaugusele meetrites)	
	mehed	naised	mehed	naised	mehed	naised	mehed	naised
Meistersportlane	12,4	13,6	7,0	8,0	11	11	48	38
Esimene	12,7	14,0	7,3	8,3	10	10	43	33
Teine	13,0	14,4	7,6	8,6	9	9	40	30
Kolmas	13,2	14,6	8,0	9,0	8	8	38	28
Noorte esimene	13,4	15,0	8,2	9,2	8	8	38	28
Nõorte teine	13,6	15,2	8,4	9,4	7	7	35	26

Harjutused väravallimängu tehnikas

Harjutus nr. 1. Kohtuniku märguande järgi alustab sportlane palli põrgatamist vabalt valitaval viisil 50 m kaugusele.

Harjutus nr. 2. Väravavise vabalt valitaval viisil täpsusele. Väravallis 7:7 9 m kauguselt, väravallis 11:11 19 m kauguselt.

Kokku sooritatakse 12 viset: 3 viset värava igasse nurka — vasakusse alumisse ja ülemisse, paremasse alumisse ja ülemisse.

Märkus. Nurka arvatakse väravallis 11:11 1 m väravapostist, väravallis 7:7 50 sm väravapostist.

Harjutus nr. 3. Vise kaugusele sooritatakse vabalt valitaval viisil 8 m laiusse koridori. Mängija sooritab 5 viset, neist 3 arvestuslikku.

SISUKORD

Uleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhend	3
Järgunormid ja -nõuded	9
Aerutamine	11
Akrobaatika	15
Allveesport	16
Alpinism	18
Autosport	19
Helikopterisport	24
Iluuisutamine	25
Jahilaskmine	28
Jalgpall	30
Jalgrattasport	39
Jäähoki	53
Jääpall	57
Jääpurjesport	123
Kaasaegne viievõistlus ja kaasaegne kolmevõistlus	61
Kabe	64
Kergejõustik	69
Kiiruisutamine	74
Klassikaline maadlus	78
Korvpall	82
Kunstiline võimlemine	86
Kurnimäng	87
Langevarjusport	88
Laskmine	93
Lauatennis	97
Male	100
Matkasport	107
Merealane sportlik mitmevõistlus	63
Mootorlennusport	108
Mootorrattasport	110
Mudellennusport	115
Poks	119
	179

Purilennusport	121
Purjesport	123
Ratsutamine	126
Sambomaadlus	78
Sportlik võimlemine	131
Sulgpall (Badminton)	132
Suusatamine	134
Sõudmine (akadeemiline)	141
Sõudmine (rahva- ja merepaatidel)	146
Tennis	148
Tõstmine	151
Ujumine	152
Vabamaadlus	78
Vee-mootorisport	154
Veepall	157
Vehklemine	162
Vettehüpped	164
Vibulaskmine	167
Võrkpall	169
Värvapall 7 : 7 ja 11 : 11	175

Единая Всесоюзная спортивная классификация

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja E. L a p i n g

Tehniline toimetaja E. L u m e t

Korrektorid: O. S e p p ja L. R e i m a n

Ladumisele antud 10. VIII 1961. Trükkimisele antud 17. X 1961. Paber 54×84, 1/16.
Trükipoognaid 11,25. Formaadile 60×92 kohaldatud trükipoognaid 9,23. Arvutus-
poognaid 11,36. Trükiarv 3000. Tellimise nr. 7184. Hans Heidemanni nim. trüki-
koda, Tartu, Ülikooli 17/19. III.

Hind 53 kop.

Trükivigu

Lk. 21, tabel II, lahter 12

Arvud ülevalt alla lugeda järgmiselt: 2, 1, 1, —.

53 kop.

A-24132

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00359572 7